

Mjölby kommun, Arbetsutskott 2024-03-18

§ 41

Diarienummer: KS/2024:4

Mål och budgetplanering

Bakgrund

Kommunstyrelsens förvaltning sammanställer planeringsförutsättningar som ett underlag inför arbetet med kommande mål och budget. Tyngdpunkten är kommunövergripande vision och mål och de ekonomiska förutsättningarna. Det långsiktiga perspektivet utifrån förändrad befolkning och demografi synliggörs i SVEP (Scenarier för Verksamhet och Ekonomisk Planering). Dessutom ingår hållbarhetsperspektivet och Mjölby i jämförelse (övergripande nyckeltalsjämförelsematerial). Årets planeringsförutsättningar har kompletterats med resultatet från medborgarundersökning 2023. Ambitionen är att samla fler olika perspektiv inom ramen för dessa planeringsförutsättningar.

Sammanfattning

Vision 2045, ny målstruktur och styrmodell antogs i kommunfullmäktige i juni 2022. Mål och budgetprocessen har anpassats genom att målarbetet har tidigarelagts till våren. I juni tar kommunfullmäktige beslut om kommunfullmäktiges mål till nämnderna, driftramar 2024 och investeringsbudget 2024-2026.

I årets befolkningsprognos fortsätter dämpningen av utvecklingen. I förra årets prognos (grundscenariot) beräknades antalet invånare öka med cirka 540 från 2023 till 2027. I vår nya prognos är ökningen knappt 470. På lång sikt, till 2036, visar årets prognos cirka 600 invånare färre. Skatteunderlagsprognosen från februari innebär ingen stor förändring jämfört med budgeterade resultat 2025 och 2026. Framtiden är oviss utifrån konjunktur och inflation på grund av invasionen i Ukraina och världsläget. Mjölby växer fortsatt om än i lägre takt och långsiktiga utmaningar i form av demografi, investeringsbehov, kompetensförsörjning kvarstår. Förra årets negativa budgetavvikelse avseende nämnderna är oroande. Ny lagstiftning kring god kommunal hushållning från 1 januari 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-03-13

Planeringsförutsättningar för Mål och budget 2025-2027

Ekonomichefen redogör för ärendet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen tar del av planeringsförutsättningarna inför arbetet med mål och budget 2025-2027.

—

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Samtliga nämnder
Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Datum 2024-03-13
Diarienummer KS/2024:4Handläggare
Maria Åhström
Telefon 010-234 51 27

Kommunstyrelsen

Planeringsförutsättningar mål och budget 2025-2027

Bakgrund

Kommunstyrelsens förvaltning sammanställer planeringsförutsättningar som ett underlag inför arbetet med kommande mål och budget. Tyngdpunkten är kommunövergripande vision och mål och de ekonomiska förutsättningarna. Det långsiktiga perspektivet utifrån förändrad befolkning och demografi synliggörs i SVEP (Scenarier för Verksamhet och Ekonomisk Planering). Dessutom ingår hållbarhetsperspektivet och Mjölby i jämförelse (övergripande nyckeltalsjämförelsematerial). Årets planeringsförutsättningar har kompletterats med resultatet från medborgarundersökning 2023. Ambitionen är att samla fler olika perspektiv inom ramen för dessa planeringsförutsättningar.

Sammanfattning

Vision 2045, ny målstruktur och styrmodell antogs i kommunfullmäktige i juni 2022. Mål och budgetprocessen har anpassats genom att målarbetet har tidigare lagts till våren. I juni tar kommunfullmäktige beslut om kommunfullmäktiges mål till nämnderna, driftramar 2024 och investeringsbudget 2024-2026.

I årets befolkningsprognos fortsätter dämpningen av utvecklingen. I förra årets prognos (grundscenariot) beräknades antalet invånare öka med cirka 540 från 2023 till 2027. I vår nya prognos är ökningen knappt 470. På lång sikt, till 2036, visar årets prognos cirka 600 invånare färre. Skatteunderlagsprognosen från februari innebär ingen stor förändring jämfört med budgeterade resultat 2025 och 2026. Framtiden är oviss utifrån konjunktur och inflation på grund av invasionen i Ukraina och världsläget. Mjölby växer fortsatt om än i lägre takt och långsiktiga utmaningar i form av demografi, investeringsbehov, kompetensförsörjning kvarstår. Förra årets negativa budgetavvikelse avseende nämnderna är oroande. Ny lagstiftning kring god kommunal hushållning från 1 januari 2024.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2024-03-13
Planeringsförutsättningar för Mål och budget 2025-2027

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen tar del av planeringsförutsättningarna inför arbetet med mål och budget 2025-2027.

Beslutet skickas till

Tjänsteskrivelse

Datum 2024-03-13
Diarienummer KS/2024:4

Samtliga nämnder
Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Andreas Capilla
Kommundirektör

Maria Åhström
Ekonomichef

Planeringsföret- sättningar till Mål och budget 2025-2027

Redovisad för kommunstyrelsen 2024-03-27/§ xx:

Diarienummer: 2024:4

Dokumentansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig tjänsteperson: (roll): Ekonomichef

Vision Policy Strategi Plan Riktlinje

Innehåll

1.	Bakgrund.....	3
2.	Omvärld och trender.....	3
3.	Vision och kommunfullmäktiges mål.....	4
3.1	Nuläge.....	4
4.	Befolkning och demografi.....	8
4.1	Historik och nuläge.....	8
4.2	Befolkningsprognos.....	8
5.	Ekonomiska förutsättningar.....	13
5.1	SKR:s bedömning om samhällsekonomin.....	13
5.2	Arbetslöshetsstatik och prognos.....	14
5.3	Ekonomiska förutsättningar Mjölby kommun.....	16
5.3.1	Resultat 2023, prognos 2024.....	16
5.3.2	Skatteunderlagsutveckling.....	16
5.3.3	Löne- och prisutveckling.....	17
5.3.4	Demografisk resursfördelning.....	17
5.3.5	Ekonomisk bedömning.....	18
5.3.6	Driftramar.....	19
5.3.7	Investeringar.....	20
5.3.8	Finansiella mål.....	20
5.3.9	Effektiviseringar och behov av omställning.....	21
6.	Hållbarhet.....	21
6.1	Nuläge Agenda 2030.....	21
6.2	Fortsatt utveckling.....	23
7.	Mjölby i jämförelse.....	24
7.1	Nuläge.....	24
7.2	Fortsatt utveckling.....	24
8.	SVEP.....	24
8.1	Nuläge.....	24
8.2	Fortsatt utveckling.....	25
9.	Mål och budgetprocessen.....	26
10.	Bilagor.....	29
10.1	Befolkningsprognos 2024 - 2037.....	29
10.2	Uppföljning Agenda 2030.....	29
10.3	Mjölby i jämförelse 2023.....	29

1. Bakgrund

Kommunstyrelsens förvaltning sammanställer planeringsförutsättningar som ett underlag inför arbetet med kommande mål och budget. Tyngdpunkten är kommunövergripande vision och mål, samt de ekonomiska förutsättningarna. Det långsiktiga perspektivet utifrån förändrad befolkning och demografi synliggörs i SVEP (Scenarier för Verksamhet och Ekonomisk Planering). Dessutom ingår hållbarhetsperspektivet och Mjölby i jämförelse (övergripande nyckeltalsjämförelsematerial). Årets planeringsförutsättningar har kompletterats med resultatet från medborgarundersökning 2023. Ambitionen är att samla fler olika perspektiv inom ramen för dessa planeringsförutsättningar.

2. Omvärld och trender

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har sedan 2010 arbetat med omvärldsanalys tillsammans med Kairos Future. I sin senaste analys "Vägval för framtiden 5, En spaning mot år 2035" har de definierat fem övergripande spänningsfält – demografi, globalisering, grön omställning, värderingar och teknik och teknikutveckling – där förändringar starkt påverkar både Sverige som övriga världen. Inom de fem spänningsfälten beskriver SKR tio trender:

- Demokratin utmanas
- Samhällskontrakt under omförhandling
- "Tyckonomi" breder ut sig
- Fler vägar till kunskap
- Demografiska utvecklingen utmanar
- AI förändrar arbetslivet
- Autonoma system med eller utan människa
- Invånare med alltmer ojämlika livsvillkor
- Omfattande resurser krävs för att hantera klimatförändringen
- Ökad efterfrågan på kritiska resurser

Utvecklingen medför att flera av samhällets bärande lösningar måste förändras för att vi ska kunna nå en hållbar framtid. Kommuner och regioner har stor betydelse då mycket av förändring och utveckling sker lokalt. SKR summerar sin rapport med tre perspektiv som bedöms ha stor betydelse för kommuner och regioners arbete.

- **Förstå och hantera komplexa samhällsutmaningar på nya sätt**
I frågor som exempelvis arbetslöshet, kriminalitet, miljöproblem eller psykisk ohälsa kan sällan en aktör åstadkomma systemförändring på egen hand. Istället måste man se sin roll som en del av ett system vars samlade effekt skapar värde. Värnande om den egna verksamhet och oförmåga att se en gemensam nytta är exempel på barriärer som måste brytas.
- **Utveckla nya arbetssätt för att hantera samhällsutvecklingen**
Många organisationer upplever en ökad spänning mellan behovet av att förändra och svårigheten att verkligen greppa och ta sig an utmaningen. Idag är det vanligt att kommuner och regioner har pågående utvecklingsarbete med fokus på gradvisa förbättringar, ett klassiskt exempel är systematiskt kvalitetsarbete. Samtidigt finns förväntningar på större förändringar som är svåra att uppnå genom stegvis utveckling. Begrepp som innovation, förnyelse och transformation används för att illustrera en mer radikal form av verksamhetsutveckling. Utmaningen för många organisationer handlar om att hantera olika former av verksamhetsutveckling.
- **Ägna mer tid åt framtiden**
Alla de beslut och val som vi gör idag påverkar även morgondagen. Därför behöver fler organisationer utveckla en organisationskultur där man regelbundet diskuterar framtidsfrågor.

3. Vision och kommunfullmäktiges mål

3.1 Nuläge

Under första kvartalet 2024 pågår tre processer som har bäring på kommunens styrmodell samt mål och budgetprocess samtidigt.

- Uppföljning av mål och budget 2023 (årsredovisning)
- Genomförande och uppföljningar pågående år 2024
- Planering av mål och budget 2025 - 2027

Uppföljning av mål och budget 2023 (årsredovisning)

I juni 2022 beslutade kommunfullmäktige (2022-06-14 § 58) om en ny vision som skildrar hur vi vill att det ska vara i Mjölby kommun år 2045. Visionen är indelad i tre områden; livsmiljö, livsvillkor och livskraft. Parallellt med slutfasen i processen med Vision 2045 arbetades en reviderad styrmodell fram, vilken är en del i kommunens ledningssystem. Styrmodellen beslutades också av kommunfullmäktige i juni (2022-06-14 § 59).

Utifrån den reviderade styrmodellen genomfördes en förändring i målstrukturen som innebär att kommunstyrelsen, efter dialog med nämnderna, förslår kommunfullmäktige mål. Därefter fastställde kommunfullmäktige målen och tilldelade nämnderna dem.

Under hösten 2022 föreslog kommunstyrelsen 14 mål kopplade till de visionsområdena; livsmiljö, livsvillkor och livskraft. Därefter beslutade kommunfullmäktige om målen för mål och budget 2023 – 2025 och tilldelade nämnderna dem. Mål och budget 2023 – 2026 var första gången arbetet följde den nya processen och därmed följer även uppföljningen den nya processen för första gången .

Kommunfullmäktiges		
Bedömning	mål antal	%
	9	64%
	5	36%
	0	0%
Totalt	14	100%

Resultatet visar att nio av kommunfullmäktiges mål är uppfyllda, medan fem inte är det.

I mål och budget 2023 – 2025 har kommunfullmäktige även valt att planera och följa upp ett antal styrtalet på den övergripande nivån. Dessa har kopplats direkt till kommunfullmäktige för att poängtera att de ska vara styrande i hela organisationen.

Styrtalet	Planerat 2023	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Befolkningstillväxt, invånare, antal	28 839	28 576	28 471	28 269
Flyttnetto, antal	359	115	121	236
Hushåll med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, %	95,0	i.u.	90,4	87,8
Delaktighetsindex, %	68	60	65	68
Sjukfrånvaro, %	6,0	6,7	7,4	7,0
Resultat före extraordinära poster, andel av skatter och generella bidrag, %	0,6	0,2	6,8	6,5
Soliditet, %	23	22	24	19
Självfinansieringsgrad, %	41,4	41,9	112,8	112,9

Planerad befolkningstillväxt och flyttnetto 2023 utgår från befolkningsprognos 2022 – 2035. I början på 2023 arbetades, som tidigare år, en ny befolkningsprognos fram för 2023 – 2036. Den visade en lägre tillväxt. Utifrån olika signaler om nedgång på bostadsmarknaden reviderades den prognosen ner ytterligare under budgetprocessens gång och ett nytt grundscenario togs fram. Se vidare under rubriken Befolkning och demografi.

Enligt mål och budget 2023 - 2025 har kommunen uppnått god ekonomisk hushållning när 10 av de 14 kommunfullmäktigemålen är uppfyllda och de finansiella styrtalet resultat, soliditet samt självfinansieringsgrad har uppnått planerade värden.

Uppföljningen visar att Mjölby kommun inte når god ekonomisk hushållning år 2023. Endast 9 av kommunfullmäktiges 14 mål är uppfyllda och styrtalen för resultat och soliditet inte når planerade värden.

Medborgarundersökning 2023

Under hösten 2023 deltog Mjölby kommun i Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning. Undersökningen genomförs varje år. Mjölby kommun deltar vartannat år. Undersökningen skickades till 1 208 personer och 454 personer svarade, svarsfrekvensen blev 38 procent.

Frågorna handlar om bland annat skola och omsorg, friluftsliv, kommunikationer och trygghet i samhället.

Resultatet visar att medborgarna i Mjölby kommun i högre grad än i riket är nöjda med kommunen som en plats att bo och leva på. 88 procent av medborgarna tycker att kommunen sköter sina verksamheter på ett mycket eller ganska bra sätt. Drygt 69 procent kan rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit.

Skola och omsorg i Mjölby kommun får högre betyg jämfört med riket. Medborgarna ger statistiskt säkerställt högre betyg än riket till äldreomsorgen, kommunens verksamhet för personer med funktionsstörning och socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer

Särskilt nöjd är man med bibliotekens digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter och utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen. Lägre betyg ges till det lokala kultur- och nöjeslivet inom exempelvis teater, konserter och konstutställningar.

Även om medborgarnas nöjdhet med insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är lågt, både i Mjölby kommun och i riket så ligger vi i Mjölby kommun högre än riksgenomsnittet. Drygt 28 procent av kommunens invånare upplever att man har mycket eller ganska stora möjligheter till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. Undersökningen visar också att medborgarna i Mjölby kommun har ett högre förtroende för kommunens politiker än vad man har i rike generellt.

Genomförande och uppföljningar pågående år 2024

I mål och budget 2024 – 2026 beslutade kommunfullmäktige (2023-06-13 § 36) nedanstående 12 mål och tilldela respektive nämnd målen.

Kommunfullmäktiges mål	Område i			XX-nämnd
	Vision 2045			
	Livsmiljö	Livsvillkor	Livskraft	
I kontakt med kommunen ska invånare, besökare och näringsidkare på ett enkelt sätt hitta information och få bästa möjliga bemötande och service. Mjölby kommun placerar sig bland de 20 % bästa kommunerna som deltar i SKR:s* mätning INSIKT Nöjd kundindex för företagarnas bedömning av servicen i myndighetsutövningen				Kommunstyrelsen Miljö Samhällsbyggnad
Tryggheten i kommunens utemiljöer ska öka. Andelen medborgare som uppger att de känner sig trygga utomhus där de bor, såväl när det är mörkt ute som när det är ljus ute, är högre än riksgenomsnittet				Kommunstyrelsen Samhällsbyggnad
Mjölby ska vara en attraktiv och trygg kommun att bo, verka och leva i. Andelen medborgare som uppger att de kan rekommendera andra att bo här är högre än riksgenomsnittet				Kommunstyrelsen
Den fysiska och psykiska hälsan för barn och ungdomar boende i Mjölby kommun ska förbättras utifrån självskattning i om-mig enkäten				Kultur- och fritid Omsorgs- och social Utbildning
Utbudet och tillgängligheten av kultur- och fritidsverksamheter till åldersgruppen 65+ ska öka				Kultur- och fritid
Kulturskolan ska under åren 2023-2024 öka antalet elever med 200 stycken				Kultur- och fritid
Miljönämnden ska genom tillsyn inom miljö och hälsa främja en god och hälsosam livsmiljö med fokus på rent vatten och sanitet. Miljönämnden ska utföra tillsyn av små avloppsanläggningar där de avloppsanläggningar som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön prioriteras. Under 2024 ska antalet nya eller ändrade små avloppsanläggningar vara 80 stycken, varje tillstånd innebär en minskad belastning av bland annat kväve och fosfor				Miljö
Alla invånare ska erbjudas en god, nära, jämlik och samordnad hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst som förebygger ohälsa och stärker hälsan. Antal personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar. 13 personer år 2025				Omsorgs- och social
Hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst ska vara lättillgängliga och invånare ska vara delaktiga utifrån sina förutsättningar och behov. Andelen äldre som bor i särskilt boende och som anser sig ha inflytande och får tillräckligt med tid ska vara 74%				Omsorgs- och social
Kommunen ska ha en god planberedskap som möter behovet av ett varierat utbud av bostäder, goda och trygga livsmiljöer och mark för utveckling av näringslivet. 150 bostäder och 10 hektar verksamhetsmark i antagna detaljplaner, 3-års genomsnitt				Samhällsbyggnad
Energianvändningen ska minska med två procent				Samhällsbyggnad
Gymnasieelever (boende i Mjölby kommun) med examen inom 3 år ska öka				Utbildning
Skolenkätens uppmätta trygghet bland elever i Mjölby kommuns skolor ska öka (årskurs 2, 5, 8 och gymnasieår 2)				Utbildning

*SKR – Sveriges Kommuner och Regioner

Kommunfullmäktige även valt att planera och följa upp ett antal styrtal på den övergripande nivån. Nämnderna har formulerat specifika mål som beslutats av respektive nämnd, samt särskilda satsningar som nämnden vill genomföra under perioden.

4. Befolkning och demografi

4.1 Historik och nuläge

Befolkningsutvecklingen är av avgörande betydelse vid bedömning av skatteintäkter och olika verksamheters behov. Bedömningen av befolkningsutvecklingen utgår från kommunens befolkningsprognos, vilken tas fram en gång per år. I prognosen görs bedömningar av födelsetal och dödlighetstal samt in- och utflyttning. En viktig faktor är förväntat bostadsbyggande.

År 2023 ökade antalet invånare i Mjölby kommun med 105 personer och vi var vid årets slut 28 576 invånare. Befolkningsökningen kan förklaras med att fler flyttar in jämfört med hur många som flyttar ut. Under 2023 flyttade 1 367 personer in i kommunen och 1 252 personer flyttade ut. Det ger ett positivt flyttnetto på 115 personer, vilket dock är det lägsta på 9 år. Färre människor flyttar inom landet och färre invandrare flyttar hit jämfört med tidigare år.

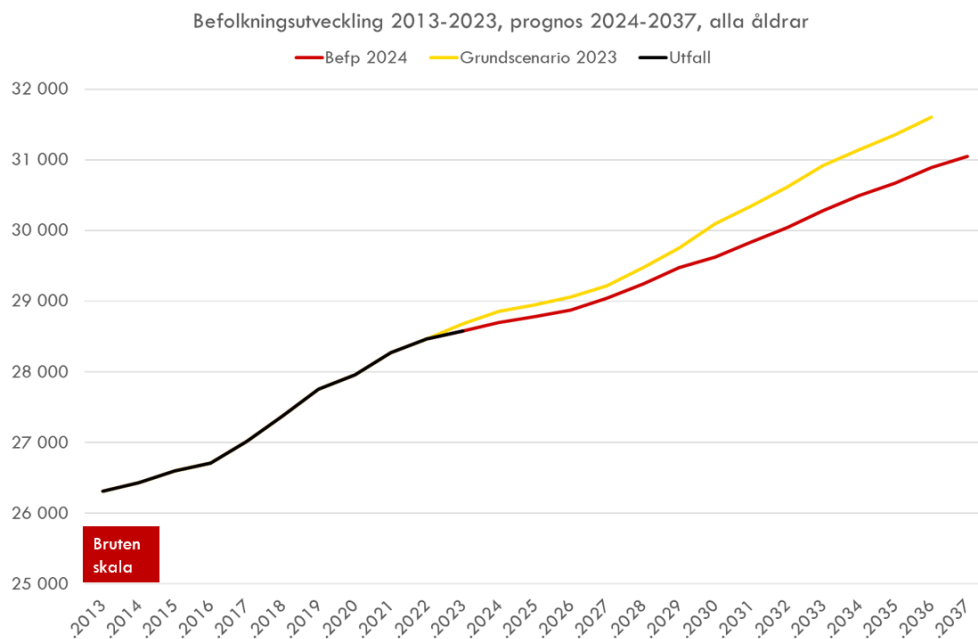
Antalet födda uppgick till 272 barn vilket är det lägsta antalet födda på 10 år. Färre födda barn är en trend som gäller generellt i hela landet. Antalet födda barn i Sverige var det lägsta på 20 år. Antalet döda i kommunen var 288 personer år 2023. Detta ger ett födelseunderskott på 16 personer. Senast kommunen hade ett födelseunderskott var 2017.

En grundläggande faktor för befolkningsutvecklingen är bostadsbyggandet. 2023 färdigställdes 34 småhus och 108 lägenheter, vilket ligger i linje med genomsnittligt producerats bostäder de senaste fem åren. Det var dock fler lägenheter än de 74 som byggprognosen innefattade och som låg till grund för befolkningsprognosen 2023 - 2036.

I början på 2023 arbetades, som tidigare år, en ny befolkningsprognos fram för 2023 – 2036. Utifrån olika signaler om nedgång på bostadsmarknaden reviderades den prognosen ner under budgetprocessens gång och ett nytt grundscenario togs fram. Antalet invånare i det prognostiserade grundscenariot skulle öka med 210 från 2022 till 2023. Antalet invånare ökade med 105, men vi blev samtidigt lika många färre än prognostiserat för 2023. Det skiljer även mellan prognos och utfall i några av ålderskategorierna, vilket beskrivs nedan.

4.2 Befolkningsprognos

Totalt och i olika åldrar, utveckling 2013 – 2023 samt prognos 2024 – 2037 jämfört med förra årets prognos 2023 – 2036 (grundscenario).

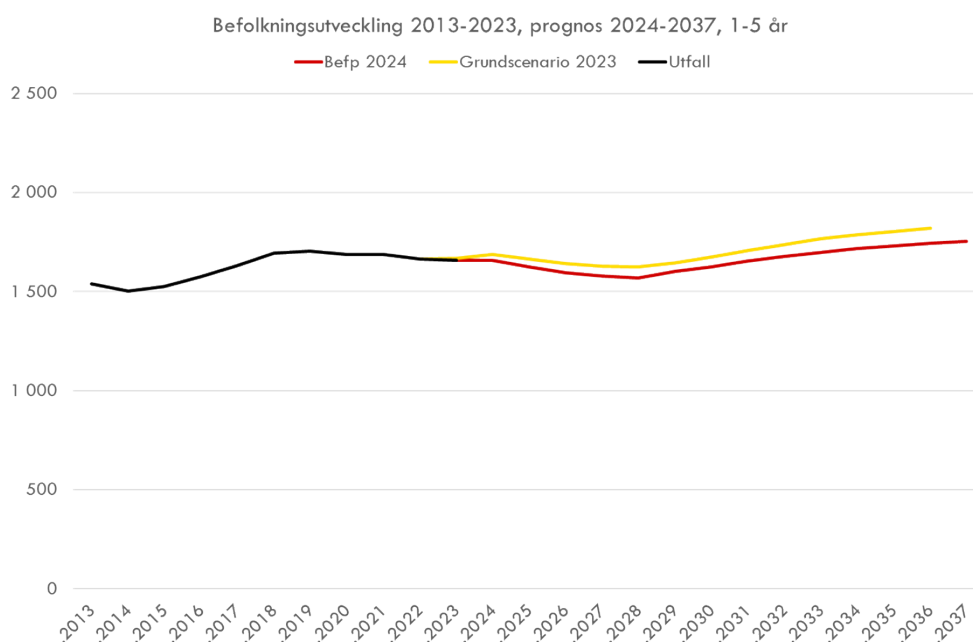

Enligt vår nya befolkningsprognos 2024 – 2037 kommer antalet invånare fortsätta att öka, men precis som förra året dämpas utvecklingen i jämförelse med tidigare prognoser. I förra årets prognos beräknades antalet invånare öka med 178 från 2023 till 2024. I nya prognosen är motsvarande ökning 125. Från 2024 – 2027 förväntas sedan ökningen bli 345 invånare, vilket är 20 färre än i förra årets befolkningsprognos (grundscenari). På lång sikt blir dock skillnaden mellan förra årets och årets befolkningsprognos större. Under hela prognosperioden 2024 -2037 kommer folkmängden i Mjölby kommun att öka med knappt 2 200 invånare, vilket är mer än 500 färre än i förra årets prognos. I befolkningsprognos 2024 – 2037 når vi 30 000 invånare år 2032, två år senare än i förra årets prognos.

Generellt sett har rörligheten inom landet minskat väsentligt och ligger nu på samma nivå som före pandemin, då en ökad rörlighet syntes. 2023 saktade bostadsmarknaden ner på grund av det sammantagna ekonomiska läget med räntehöjningar och inflation. Den ekonomiska utvecklingen under 2024 och 2025 kan påverka rörligheten framåt. Om ett förändrat flyttmönster kommer att bestå är i dagsläget osäkert och kan relateras till utvecklingen på arbetsmarknaden. Kommer till exempel möjligheten att till stor del arbeta på distans finnas kvar om några år?

Ett viktigt underlag till Mjölby kommuns befolkningsprognos är det förväntade bostadsbyggandet. Under 2023 har det planerade bostadsbyggandet dämpats. Ränteläget och inflationen har inneburit ökade kostnader som lett till en försiktighet både inom byggbranschen och för hushållen. Nedgången bedöms bli betydande och långvarig, vilket redan har påverkat vår befolkningsutveckling under 2023 och fortsätter att påverka befolkningsprognosen för 2024 – 2037.

Nedanstående diagram visar utvecklingen 2013 – 2023 i olika ålderskategorier, samt utvecklingen i befolkningsprognosen 2024 – 2037. I diagrammen finns även en jämförelse med förra årets befolkningsprognos 2023– 2036.

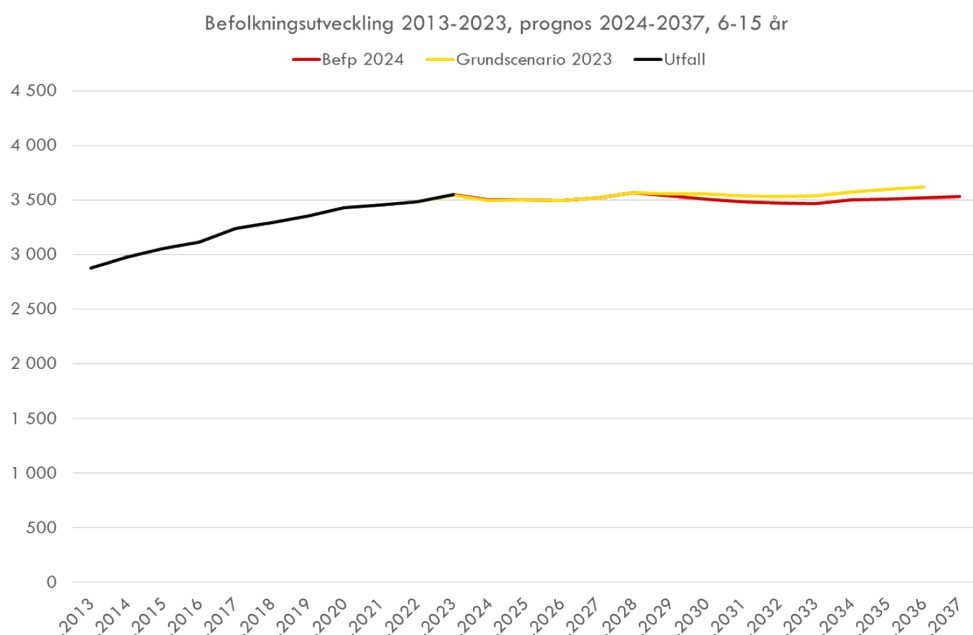

Efter att ha ökat under några år har antalet barn i förskoleåldern blivit färre från år 2020. Prognosen för 2023 var att ålderskategorin skulle ligga kvar på ungefär samma nivå som 2022, medan antalet barn i realiteten blev 10 färre.

I vår nya prognos 2024 – 2037 kommer antalet barn i förskoleåldern ligga kvar på ungefär samma antal 2024 som 2023. Under planeringsperioden 2024 – 2027 bli antalet barn i förskoleåldern cirka 75 färre, att jämföra med förra årets prognos då antalet barn skulle bli cirka 60 färre under samma tidsperiod. Det beror på att rörligheten inom framför allt gruppen små barn och deras föräldrar har minskat. Minskat byggande med färre inflyttade framåt i tiden kommer fortsatt bidra utvecklingen.

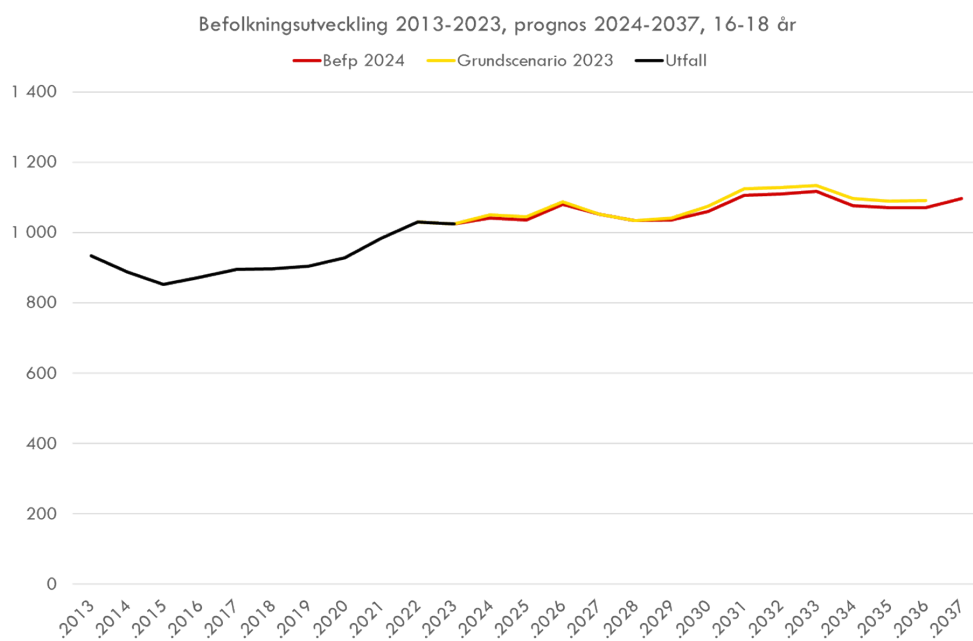
Till det kommer det låga antalet födda barn. Generellt sett är gruppen med kvinnor i barnafödande ålder mindre och till det kommer att antalet barn varje kvinna föder i genomsnitt är det lägsta på många år. Om trenden fortsätter får det på lång sikt effekter på den demografiska utvecklingen och behovet av förskola och skola.

På längre sikt, år 2037 kommer antalet barn i kategorin återigen att öka och vara cirka 80 fler än idag, men färre än i förra årets prognos.

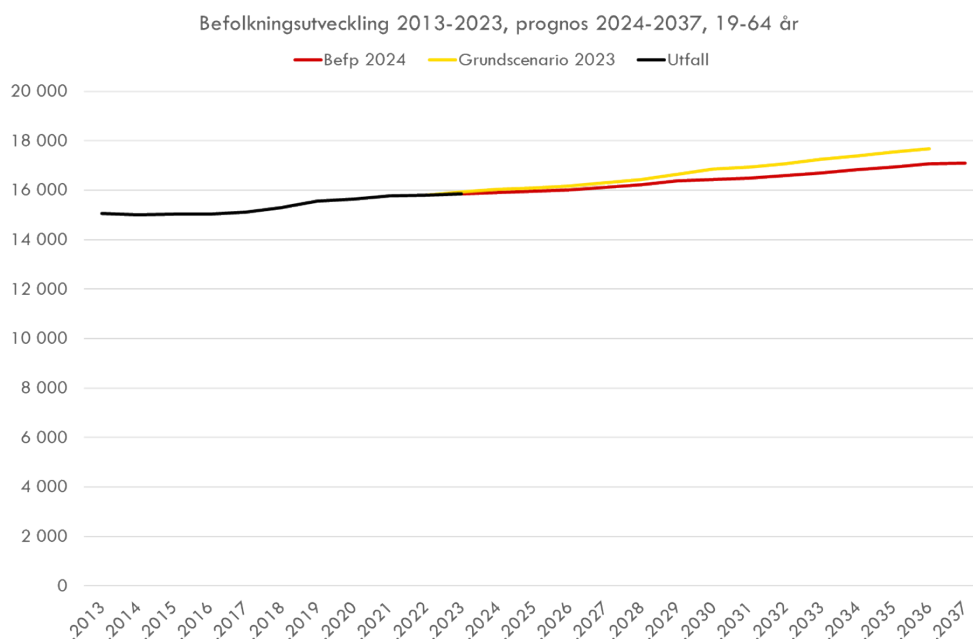
Antalet barn och ungdomar i skolåldern har ökat mycket de senaste åren och ökade med nästan 70 personer 2023. Det är 10 fler än förra årets prognos.

I vår nya prognos 2024 – 2027 beräknas antalet barn i skolåldern vara nästan 50 färre år 2024 än 2023. Till 2027 blir åter igen antalet skolbarn cirka 20 fler för att sedan ligga kvar på ungefär samma nivå till 2037. Detta att jämföra med förra årets prognos då vi på lång sikt skulle öka med cirka 125 skolbarn.

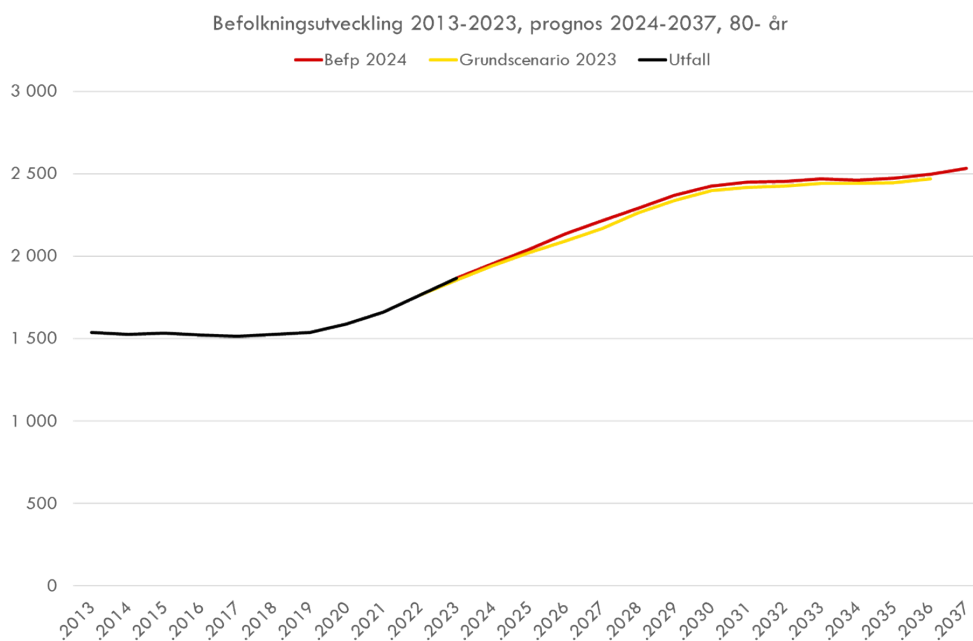
Antalet ungdomarna i gymnasieåldern har sedan 2016 ökat svagt, men 2023 blev antalet gymnasieungdomar något färre och låg på precis samma antal som prognosen för år 2023.

Från 2023 till 2024 beräknad antalet ungdomar bli cirka 15 fler. Utvecklingen i nya prognosen blir ungefär densamma som i förra årets prognos på kort sikt. Från 2024 till 2027 beräknas antalet ungdomar öka med cirka 10. Fram till 2037 beräknas vi öka med cirka 30 ungdomar, att jämföra med 40 i förra årets prognos.

Den stora ålderskategorin 19 – 64 år ökade under 2023 med drygt 50 personer och var då 75 färre än prognostiserat. Gruppen kommer i den nya prognosen att från 2023 till 2024 öka med cirka 65 personer för att sedan öka ytterligare under planeringsperioden med cirka 200 personer. År 2037 beräknas antalet vara drygt 1 200 fler än idag. Utvecklingen i befolkningsprognos 2024 – 2037 är något lägre än förra årets prognos på kort sikt, men skillnaden blir större ju längre fram i prognosen vi kommer.

De senaste tio åren har antalet personer i kategorin 65 – 79 år blivit cirka 300 fler. Under år 2023 blev dock antalet drygt 50 färre, vilket är fler än den minskning på 15 personer som var prognostiserad. Under planeringsperioden beräknas antalet i ålderskategorin bli cirka 80 färre. Runt år 2030 beräknas åldersgruppen bli fler igen för att 2037 ha ökat med drygt 300, vilket är fler än i förra årets prognos.

År 2023 ökade antalet 80 år och äldre med strax över 100 personer, vilket var 11 fler än prognostiserat. Den här ålderskategorin har från 2018 ökat och kommer att bli betydligt fler. Det är en utveckling som inte skiljer sig från tidigare befolkningsprognoser. Den nya prognosen visar dock att det blir ännu något fler personer i ålderskategorin än vad den tidigare prognosen förutspådde. Från 2023 till 2024 beräknas gruppen bli cirka 90 personer fler för att sedan öka med ytterligare 260 personer till 2027, vilket under planeringsperioden är cirka 40 personer fler än i förra årets prognos. År 2037 beräknas gruppen vara drygt 600 personer fler än idag, vilket är lika med en ökning på nästan 35% och ligger på ungefär samma nivå som förra årets prognos.

Befolkningsprognos 2024 – 2037 finns att läsa i bilaga 1

5. Ekonomiska förutsättningar

5.1 SKR:s bedömning om samhällsekonomin

Vårpropositionen presenteras den 15 april och då ger regeringen sin syn på kommunernas och regionernas ekonomi. SKR (Sveriges kommuner och regioner) publicerar dagen efter cirkulär kring vårpropositionen. Ny skatteunderlagsprognos publiceras preliminärt den 26 april.

SKR skriver i februariprognosen (cirkulär 24:16) att konjunkturen vänder upp nästa år:

- *Inflation och räntor sjunker i år – både i Sverige och globalt
- *Svag global tillväxt i år, och ännu svagare svensk BNP-tillväxt
- *Fortsatt nedgång för antal sysselsatta i Sverige 2024
- *Mycket svag skatteunderlagsökning i år följs av återhämtning 2025

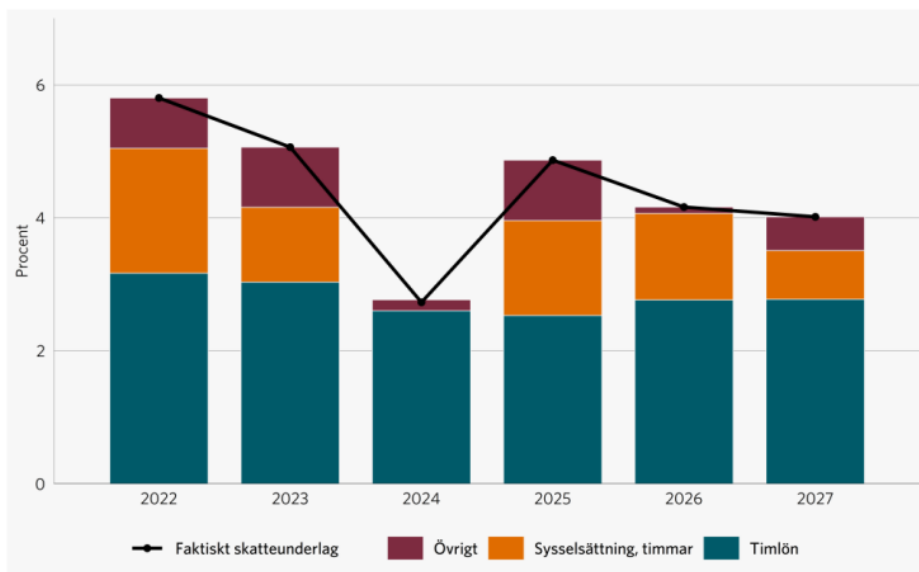
BNP minskade 2023. BNP stiger 2024 men tillväxten blir mycket svag, endast 0,6%. Det är främst svag inhemsk efterfrågan som håller tillbaka konjunkturen på kort sikt och på lite längre sikt påverkas arbetslösheten negativt. Sysselsättningen faller men kompenseras delvis av ökad medelarbetstid. Svag arbetsmarknad ger svagt skatteunderlag 2024. Det reala skatteunderlaget är negativt 2023-2024 men vänder sedan upp. Historisk är det en mycket svag ökning av skatteunderlaget.

Konjunkturåterhämtningen 2025 och därmed ökad efterfrågan på arbetskraft sker först med ökad arbetstid men sedan även med fler sysselsatta.

Det nominella skatteunderlaget växer ungefär i linje med det historiska genomsnittet sett till hela prognosperioden undantaget den kraftiga nedgången 2024.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

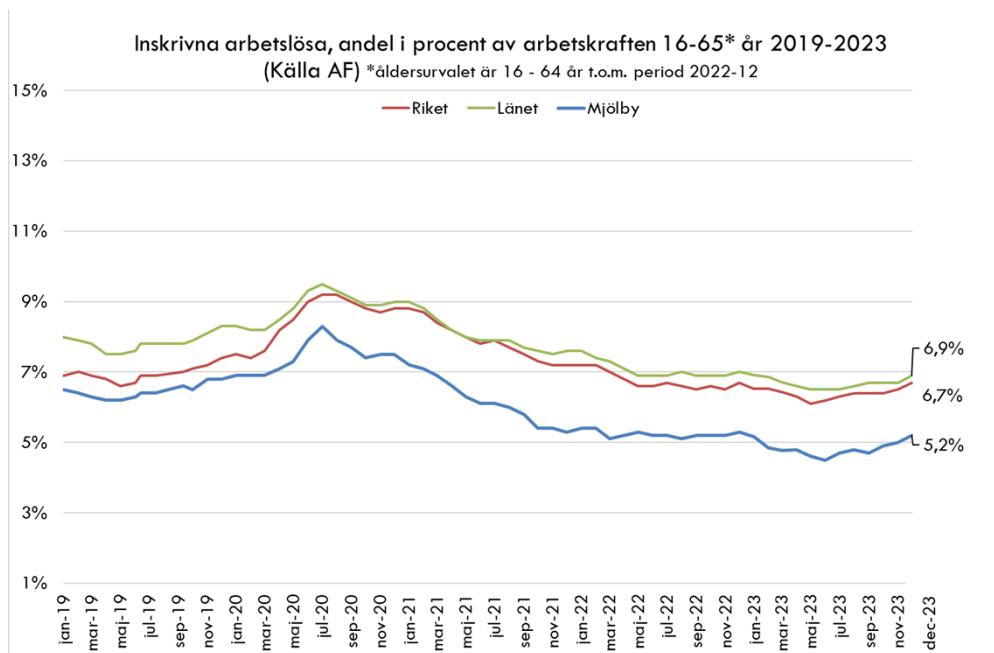
Källa: Skatteverket och SKR.

5.2 Arbetslöshetsstatik och prognos

Historisk utveckling

I december 2023 var 731 personer öppet arbetslösa eller i program. Det motsvarar en arbetslöshet på 5,2 procent. Om vi jämför de senaste tio åren hade vi under sommaren den lägsta arbetslösheten sedan 2014. Sedan i somras har den ökat igen. Arbetslösheten i riket var i slutet av året 6,9 procent och länets

arbetslöshet var 6,7 procent. Arbetslösheten i Mjölby kommun är totalt sett betydligt lägre än både i riket och i länet.

I december var det 132 ungdomar i åldern 18-24 år öppet arbetslösa eller i program, vilket motsvarar 8,8% procent. Även om det ökat sedan i somras och i slutet av året ligger lite över riket är det fortfarande en mycket låg nivå historiskt sett. Arbetslösheten i riket var för 18-24 åringar 8,3 procent och länets arbetslöshet var 9,0 procent.

Även för grupperna långtidsarbetslösa mer än 12 månader och utrikes födda har antalet inskrivna arbetslösa minskat de senaste åren. En liten ökning kan dock skönjas sedan sommaren 2023.

Prognos

Arbetsmarknaden i riket har under hösten 2023 börjat ge vika och 2024 inleds med stigande arbetslöshet. Arbetslösheten ökade markant under februari 2024 och uppgår nu till 6,8 procent i riket. Antalet personer berörda av varsel och arbetslösa ökar samtidigt som det blir färre lediga jobb. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer att öka under 2024 i takt med att lågkonjunkturen fördjupas för att därefter minska under 2025 då aktiviteten i ekonomin stärks.

Samtidigt bedömer Arbetsförmedlingen att bristen på utbildad arbetskraft kommer kvarstå, eftersom en stor del av de arbetssökande saknar de kompetenser som arbetsgivare vill ha.

I takt med att arbetsmarknaden blir svagare väntas långtidsarbetslösheten stiga. Arbetsförmedlingen bedömer att upp mot 85 procent av de långtidsarbetslösa har en svagare position på arbetsmarknaden.

När det gäller varsel sker de nu främst inom tillverkningsindustrin, byggbranschen och handeln. Även kommuner och regioner börjar rapportera om neddragningar och varsel.

5.3 Ekonomiska förutsättningar Mjölby kommun

5.3.1 Resultat 2023, prognos 2024

Resultatet 2023 blev +4,3 mnkr mot budgeterade +12 mnkr. Resultatet motsvarar 0,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Nämnderna visar underskott med 59,1 mnkr och finansieringen överskott på 51,4 mnkr. Det höga resultatet beror främst på högre skatteintäkter än budgeterat främst på grund av högre pensioner till följd av höjningen av prisbasbeloppet 2023.

Investeringarna 2023 uppgick till 283 mnkr vilket är den näst högsta nivån någonsin och 18 mnkr lägre än toppåret 2019. Dock var skattefinansierade investeringar (245 av 283) på den högsta nivån någonsin. Investeringsbudget 2023 var 455 mnkr. Kommunens långfristiga låneskuld uppgick vid årsskiftet till 825 mnkr.

Budgeterat resultat 2024 är 12,6 mnkr förutsatt att nämnderna håller sina tilldelade driframar. Effektiviseringskravet på 20 mnkr är halverat till 10 mnkr likt föregående år. En stor oro är att de tre stora nämndernas budgetavvikelser var negativa vid årets slut med totalt -61,2 mnkr (omsorgs- och socialnämnden -40,5 mnkr, samhällsbyggnadsnämnden -14,6 mnkr och utbildningsnämnden -6,1 mnkr). I ramarna 2024 har vissa medel tillförts för att öka budgetföljsamheten och utöver det tillkommer en hel del satsningar på utökad verksamhet. Så det kommer krävas anpassningar i nämnderna för att uppnå ekonomi i balans.

Strukturen för uppföljningarna av mål och budget ändrades 2023. Per sista april och per sista augusti görs tertialuppföljning med prognos. Per sista februari görs en enklare ekonomisk uppföljning med prognos som kommer att redovisas på kommunstyrelsens sammanträde 27 mars.

Investeringsbudgeten 2024 uppgår till 535 mnkr och med förslag till negativ tilläggsbudget på -46 mnkr och förslag till tilläggsanslag på 0,8 mnkr blir den totala investeringsbudgeten 490 mnkr. Låneskulden är för närvarande 845 mnkr.

5.3.2 Skatteunderlagsutveckling

Enligt vår nya befolkningsprognos 2024 – 2037 kommer antalet invånare fortsätta att öka, men precis som förra året dämpas utvecklingen i jämförelse med tidigare prognoser. I förra årets prognos beräknades antalet invånare öka med 178 från 2023 till 2024. I nya prognosen är motsvarande ökning 125. Från 2024 – 2027 förväntas sedan ökningen bli 345 invånare, vilket är 20 färre än i förra årets befolkningsprognos (grundscenariot).

Budgetår	2023	2024	2025	2026	2027
Antal invånare 31/12 respektive år	28 576	28 701	28 782	28 874	29 045
Förändring		125	81	92	171
Antal invånare 1/11 (grund för skatteintäkter kommande år)	28 570	28 695	28 776	28 868	29 039
Förändring		125	81	92	171

Budgetår	2023	2024	2025	2026	2027
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (tkr)	1 972 073	2 051 390	2 128 729	2 198 531	2 267 918
Förändring (tkr)		79 317	77 339	69 802	69 387
Förändring (%)		4,02%	3,77%	3,28%	3,16%

5.3.3 Löne- och prisutveckling

Resursfördelningsmodellen kompenserar nämnderna för avtalsenliga löneökningar genom tilläggsanslag i efterskott varje år. Budget för löneökning avsätts centralt under "KS/KF ofördelade medel" på finansieringen. I mål och budget 2024-2026 har avsatts 3,9% 2024, **3,4% 2025** och 3,3% 2026. SKRs antaganden utifrån februaricirkuläret (24:16) är 3,8% 2024, **3,5% 2025** och 3,3% 2026, d.v.s. 0,1% högre avseende år 2025. Budgeten är avsedd att täcka en sammantagen lönekostnadsökning, d.v.s. både avtalsenliga och löneökningar utöver avtal samt ändringar i arbetskraftens sammansättning.

Prisökning för lokallhyror och övriga kostnader är i budget 2024-2026 beräknad till **2,1% 2025**. SKRs antaganden utifrån februaricirkuläret (24:16) är **1,8% 2025**, 1,9 % 2026 och 2,0% 2027.

5.3.4 Demografisk resursfördelning

Demografisk resursfördelning berör utbildning-, omsorgs- och social- och samhällsbyggnadsnämnd. Syftet är att justera nämndernas ramar volymmässigt efter hur befolkningens sammanfattning utvecklas. Resursfördelningsmodellens demografimodell baseras på gällande befolkningsprognos och olika ålderskategoriers "prisläpp/kostnadskompensation" i det statliga utjämningsystemet.

Den dämpade befolkningsprognosen förändrar resursfördelningen under planperioden. I och med ett minskat byggande förväntas ett lägre demografiskt tryck för yngre invånare medan ökningstakten i de äldre ålderskategorierna har tagit fart och förväntas fortsätta under 2020-talet.

I nämndernas driframar 2025 (enligt mål och budget 2024-2026) ingår en uppräknings jämfört med 2024 på +6,5 mnkr avseende demografi. Den nya befolkningsprognosen med en dämpad tillväxt medför att ramarna justeras ned med -0,8 mnkr. Uppräkningen mellan 2024 och 2025 är således +5,7 mnkr. Differensen mot tidigare beräkning berör främst utbildningsförvaltningen med -1,5 mnkr och beror på ett lägre antal yngre invånare.

2026 justeras ramarna upp ytterligare med +13,8 mkr mnkr jämfört med 2025 enligt den nya beräkningen för 2025.

2027 justeras ramarna upp ytterligare med +8,3 mnkr jämfört med 2026 enligt den nya beräkningen för 2025.

Resursfördelningen fördelas per nämnd enligt nedan:

Årlig förändring	2025	2026	2027
UTB	-4 224	1 308	-2 417
OSF	10 069	12 508	10 763
SBF	-105	6	-11
	5 739	13 822	8 334

5.3.5 Ekonomisk bedömning

Befolkningsprognosen redovisad ovan ligger till grund för beräkning av både skatteintäkter och tilldelade medel avseende demografi.

Osäkerheten i att bedöma kommunens ekonomiska läge har under senare år blivit allt större. Pandemi, krig och nedgång i den globala ekonomin med försämrad inhemsk konjunktur bidrar. I år är osäkerheten ovanligt stor. Inte minst vårt inträde i NATO, vad kommer det innebära för kommunerna. Det är viktigt att beakta de osäkerheter som finns i form av dess effekter på inflation, räntor, energipriser etc. En buffert bör planeras in i kommande budget.

Enligt nuvarande beräkning ligger resultatet 2025 på 49,2 mnkr vid budgetprocessens början. Då ingår både förväntade kostnader och en del antaganden som kommer att diskuteras vidare. Mot finansiellt resultatmål på 3% är marginalen -15 mnkr. För 2026 är utgångsläget bättre då bedömt resultat är 110,6 mnkr.

Allt är inte osäkert. Välfärdsutmaningen, våra stora investeringsbehov och behov av utredningsmedel/förstudier kvarstår. Prioriteringar kommer att krävas både utifrån finansiering och samordning och avvägning av tillgängliga personella resurser.

Oerhört viktigt inför framtiden är att nämnderna klarar att bedriva sin verksamhet inom tilldelade driftramar.

Ekonomisk bedömning 2024-03-13	2025	2026
Resultat enl MoB 2024-2026	+89,9	+138,0
Finansiering		
Återföring reservering	+36,1	+57,6
Skatteunderlagsprognos jmf med budget	+0,1	-4,0
Pensionskostnad jmf med budget	-0,6	-0,1
Ändrad uppräknings löner och priser	-2,4	-1,0
Utredning/"drift" investeringsprojekt	-16,0	-24,4
Exploateringsintäkter	-10,0	-12,0
Sanering ex PFAS Hulle	-22,0	
Nämndernas ramar:		
Demografi omsorgs- och socialnämnd	-0,8	-4,1
Demografi utbildningsnämnd	+1,5	+0,8
Demografi samhällsbyggnadsnämnd	+0,1	+0,0
TA 24 - UTB Hyra Lagmansskolans tillbyggnad	-3,5	-3,5
Interhyresökningar kommande prognos	-7,1	-9,3
Verksamhetsdrift LSS	-5,5	-5,5
Ökade räntor fastighet befintliga anläggningar komp?	-6,2	-12,6
Ökade räntor skattefinansierad verksamhet komp?	-4,4	-9,3
Driftkostnader utifrån investeringsbudget		
Riktade statsbidrag i de generella statsbidragen		
Varens prioriteringar/effektiviseringar		
Bedömt resultat	+49,2	+110,6
Finansiellt resultatmål 3%	+64	+66
Över (+) eller under (-) finansiellt mål	3%	-15 +45

5.3.6 Driftramar

Beräkning av driftramar utgår från ekonomisk plan 2025 i mål och budget 2024-2026. Justering sker enligt gällande resursfördelningsmodell. Under budgetprocessen sker dialog mellan budgetberedningen och nämnderna kring behoven åren 2025-2027.

I första kolumnen "Ek plan 2025 enl MoB" ingår justering för demografiförändring med +6,5 mnkr och effektiviseringskrav på 20 mnkr. Ramarna har hittills reviderats avseende demografi -0,8 mnkr och uppräknings för priser +9 mnkr. Poster av mer löpande karaktär som tillkommer under budgetprocessens gång är bland annat tilläggsanslag för lönerrevision statsbidrag, driftskostnader justerade utifrån den investeringsbudget som kommunfullmäktige antar i juni och eventuellt övriga tilläggsanslag från KS ofördelat. Utöver det kommer alla överväganden och prioriteringar som kommer att beslutas.

Första utkast till driftramar inför budgetdialogerna 9-10 april

Driftramar	Budget 2024 ur MOB 2023-2025									
	Ek plan 2025 enl MoB	Omdisp + TA 2024	Förändringar pga demografi	Uppräkning pris och intäkter	Uppräkning löner	Statsbidrag	Förändringar pga investeringar	Prioritering och effektivisering	Summa ändringar jfm ek plan 2025	Driftramar 2025
			1	2	2	3	4	5		
KF-POLITISKA ORGAN	9 390			183					183	9 573
KS-FÖRVALTNING	113 583			170					170	113 753
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND	87 747			609					609	88 356
MILJÖNÄMND	5 619			-181					-181	5 438
OMSÖRGS- SOCIALNÄMND	726 544		824	5 560					6 384	732 928
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMND	171 377		-126	454					328	171 705
UTBILDNINGSNÄMND	758 514		-1 481	2 196					715	759 229
SUMMA	1 872 774	0	-783	8 991	0	0	0	0	8 208	1 880 982

5.3.7 Investeringar

Kommunen växer och det finns stora behov av verksamhetslokaler. I gällande mål och budget uppgår investeringarna till totalt 1 551 mnkr. De två största planerade investeringarna, ny grundskola och nytt vård- och omsorgsboende, ingår endast delvis då färdigställande ligger efter 2026.

Investeringsvolymerna har fram till 2015 varit ca 100 mnkr årligen vilket har motsvarat avskrivningar plus resultat. 2016-17 ökade de till ca 155 mnkr, 2018-2023 till ca 250 mnkr. Investerings scenariot fram till 2035 är på 5,5 miljarder kr, vilket ger ett snitt på ca 460 mnkr, d.v.s. nivån planeras öka med över 200 mnkr/år. Behoven 2025-2027 uppgår till 2 008 mnkr som utgångsläge.

De taxefinansierade investeringarna och exploateringsprojekten har annan finansiering men behöver ändå prioriteras för att de tar begränsade personella resurser i anspråk samt ingår i kommunens totala låneskuld och ianspråk tar det låneutrymme kommunkoncernen har hos Kommuninvest.

Mjölby kommun har en relativt stor låneskuld vilket indikerar att vi bör uppnå högre resultatnivåer för att kunna egenfinansiera en större andel av våra investeringar. Mjölby kommuns ekonomi är relativt genomsnittlig bland alla kommuner utom när det gäller självfinansieringsgrad av investeringar.

5.3.8 Finansiella mål

Vision 2045 och nu gällande kommunfullmäktigemål berör inte direkt det ekonomiska perspektivet. De finansiella målen finns som styrtal under kommunfullmäktige.

Från 2024 gäller ny lagstiftning kring god ekonomisk hushållning efter den statliga utredningen om en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner "En god kommunal hushållning" (SOU 2021:75). Bakgrunden till utredningen är att kommunsektorns ekonomi, trots flera år av god ekonomisk tillväxt, uppvisar en sårbarhet till följd av ökad skuldsättning, ökat åtagande i de kommunala företagen samt svårigheter att anpassa den kommunala verksamheten till befolkningsförändringar.

Beslutet innebär dock inte lika omfattande förändringar som utredningen föreslog. Kommunallagens regler kring god ekonomisk hushållning förändras inte, ej heller definitionen. Största skillnaden är att nuvarande resultatutjämningsreserv (RUR) blir en resultatreserv (RER) med något friare tolkning för användandet. Det långsiktiga perspektivet framhålls men kan tillämpas inom ramen för nuvarande lagstiftning. Det innebär att kommunen under året bör revidera riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

Enligt nu gällande riktlinjer för god ekonomisk hushållning så ska Mjölby kommuns ekonomi präglas av ansvarstagande i såväl goda som sämre tider. På senare år har två finansiella nyckeltal varit i fokus:

1. Årets resultat ska vara 3 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning.
2. Soliditeten ska överstiga noll inklusive samtliga pensionsförpliktelser.

Innevarande års budgeterade resultat på 12 mnkr motsvarar endast en resultatnivå på 0,6%. Planerad soliditet överstiger väl målvärdet då den är 20%.

5.3.9 Effektiviseringar och behov av omställning

Mjölby kommun har arbetat med välfärdsutmaningen sedan 2014 då den första långsiktiga finansiella analysen gjordes. Den demografiska utmaningen med fler yngre och fler äldre förstärks av vår tillväxt.

Pandemin och invasionen i Ukraina har medfört osäkerhet kring verksamhet och ekonomi på kort och lång sikt. Kortsiktigt har kommunens ekonomi förstärkts markant åren 2020-2022 på grund av utökade statsbidrag för att från 2023 kraftigt försvagas på grund av konjunktur och inflation. Därtill kommer att nämndernas verksamhet för närvarande bedrivs med underskott.

Den långsiktiga utmaningen att klara av demografi, tillväxt, investeringsbehov (bygga nytt och underhålla), leverera tjänster och bygga samhälle, den kvarstår. Finansiering och kompetensförsörjning är oerhört viktiga frågor. Lika viktigt är förmågan att formulera behov, prioritera och realismpröva de åtgärder ett eventuellt genomförande medför.

Verksamheterna behöver ställas om till nya arbetssätt för att effektivisera. Enligt digitaliseringsstrategin ska Mjölby kommun driva förändring och anpassning mot en föränderlig omvärld utifrån de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Detta kommer att ställa stora krav på organisationens förmåga till omställning. Digitaliseringen förändrar vårt samhälle och är ett av våra viktigaste verktyg för att effektivisera och förnya offentlig verksamhet.

Lika viktigt som investeringar i verksamhetslokaler, anläggningar, infrastruktur etc, lika viktigt är investeringar i utvecklingsprojekt som driver omställning. Organisationens förmåga att styra och leda i förändring kommer att bli avgörande för hur väl rustad inför framtiden vår kommun är.

6. Hållbarhet

6.1 Nuläge Agenda 2030

Ett strukturerat arbete för att utvärdera den kommunala verksamheten utifrån ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling, påbörjades i arbetet med visionen år 2020. Då genomfördes en nulägesanalys med utgångspunkt i Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Ett antal utvecklingsförslag skickades med till arbetet med den nya visionen, vision 2045.

Bland annat att:

*tydligare integrera jämlik hälsa, det vill säga koppla samman socioekonomi, jämlikhet och hälsa.

*koppla ihop de ekologiska hållbarhetsperspektiven med samhällsplanering och näringslivsfrågor

* skapa bredare ägande och samverkan för frågor inom ekologisk hållbarhet.

Huvuddelen av förslagen är integrerade i nya visionen, men vissa utmaningar kvarstår. 2023 gjordes även för första gången en genomlysning av mål- och budget utifrån Agenda 2030. Den visade att huvuddelen av mål och särskilda satsningar riktades mot social hållbarhet. Några mål och satsningar var även gemensamma för flera förvaltningar. En mindre andel av målen riktades mot ekologisk och ekonomisk hållbarhet. De målen och satsningarna var mer riktade direkt till en avdelning eller förvaltning.

Vi styr mest mot

2024 gjordes en ny genomlysning av mål- och budget utifrån de globala målen. Den visade på att det finns kopplingar till samtliga globala mål men med huvudfokus är på mål om god hälsa och välbefinnande (mål 3), god utbildning för alla (mål 4) och fredliga och inkluderande samhällen (mål 16).

Vi styr minst mot

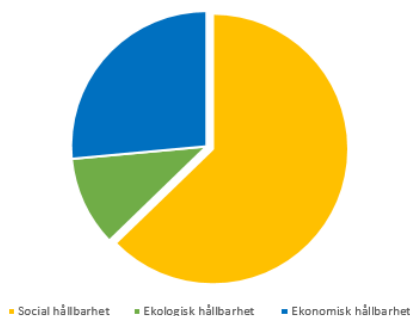
De mål som vi har minst antal kopplingar till är mål om hållbar energi för alla (mål 7), mål om ingen hunger och felnutrition (mål 2), mål om klimat (mål 13) och mål om hållbar konsumtion och produktion.(mål 12) .

Kopplingar till social, ekonomisk och ekologiskt hållbar utveckling

Om man gör en uppdelning mellan de tre perspektiven ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling så ser man att mål och särskilda satsningar har en huvudfokus på social hållbarhet och att mål- och budget i lägst grad styr mot ekologisk hållbarhet. All verksamhet syns inte i mål och särskilda satsningar men det visar riktningen mot vart vi tydligast styr.

Fördelning hållbarhetsdimensioner
- antal koppling mål- och budget 2024-

6.2 Fortsatt utveckling

Just nu pågår ett arbete med hållbarhetsstyrning i kommunen bland annat i arbetet med kommunens ledningssystem. I Mjölby har vi valt att integrera hållbarhetsperspektiven i så stor utsträckning som möjligt i ordinarie processer. Det är bra och viktigt, men det finns också risk för att vissa perspektiv blir osynliga och missas.

Att de ekologiska perspektiven inte är lika representerade i mål- och budget skulle kunna hanteras genom att lyfta in fler övergripande mål och uppdrag kopplat till ekologiskt hållbar utveckling i mål- och budget 2025. Det vore önskvärt att även inkludera investeringsbudgeten i analysen, men i år var det inte möjligt.

Förslag på åtgärder som skulle stärka upp och balansera de tre hållbarhetsperspektiven

- Stärka upp ekologisk hållbarhet genom politiskt beslutade förvaltningsövergripande mål och särskilda satsningar i mål- och budget.
- Stärka ekonomisk hållbarhets kopplingar till cirkulär ekonomi (mål 12) genom att koppla samman cirkulär ekonomi och näringslivsfrågor.
- Integrera de tre perspektiven av hållbar utveckling i mål- och budgetdokument.
- Om vi inte lyckas integrera hållbarhetsstyrningen på ett bra sätt; ta fram en övergripande hållbarhetsstrategi som paraply över ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar utveckling.

Nulägesanalysen - Agenda 2030 finns att läsa i bilaga 2.

7. Mjölby i jämförelse

7.1 Nuläge

Kommunens ekonomigrupp sammanställer årligen ett urval av nyckeltal för att kunna jämföra verksamheterna och följa utvecklingen över tid. Källan för jämförelsemåtten är kommun- och regiondatabasen Kolada och sammanställs i dokumentet Mjölby i jämförelse. I dokumentet presenteras utvalda nyckeltalssamlingar strukturerat på ett sätt som är tänkt att ge en övergripande bild av hur kommunen använder sina resurser över tid och jämfört med andra, främst i form av olika typer av kostnad/invånare-nyckeltal. Till 2023 gjordes en utveckling av dokumentet där även utvalda nyckeltal mer kopplat till olika typer av kvalitetsmått eller kundundersökningar inkluderas. Dokumentet ska ses som ett underlag till kommunens planering och uppföljning. Statistiken uppdateras med jämförelsegrupperna först under hösten vilket gör att i denna bilaga endast inkluderar statistik fram till 2022. Mjölby kommuns statistik kan preliminärt inkluderas först under slutet av mars och dokumentet kommer därför uppdateras till budgetinternatet.

7.2 Fortsatt utveckling

Det arbete som har startats kring Mjölby i jämförelse 2022 är främst att utvidga materialet och inkludera fler perspektiv och jämförelseområden. Tidigare har fokusområdet varit olika typer av resursmått kring kostnader per invånare. Nu är uppdraget något vidare och ska syfta till att fortsätta utveckla och inkludera fler perspektiv kring olika typer av kvalitetsmått. I årets dokument inkluderas flera olika typer av kvalitetsmätningar och kundundersökningar och en grundtanke har varit att främst inkludera de nyckeltal som återfinns i kommunens Mål- och budgetdokument och hämtas från Kolada. I dokumentet finns även kortfattade analyser av kvaliteten inom de olika verksamhetsområdena.

Mjölby i jämförelse finns att läsa i bilaga 3. (Kompletteras)

8. SVEP

8.1 Nuläge

Metoden SVEP – Scenarier för Verksamhet och Ekonomisk Planering

Mjölby kommun har utvecklat en metod med benämningen SVEP, som står för – Scenarier för Verksamhet och Ekonomisk Planering. Utvecklingsarbetet består i att knyta samman flera processer och data till en helhet. Det möjliggör att skapa och analysera olika scenarier av kommunens utveckling avseende bostadsbyggande, befolkning, resursfördelning, investeringar och

kompetensbehov ur ett kund- och brukarperspektiv. Syftet är att skapa gemensamma planeringsförutsättningar, analysera olika handlingsalternativ och en långsiktighet i planeringsarbetet. Bilden nedan beskriver de olika delarna.

Sammanfattande iakttagelser

Bostadsbyggandeprognozen 2024-2037 pekar på en dämpning i bostadsbyggandet närmaste åren men därefter en fortsatt hög byggtakt sett över hela 14-årsperioden, ca 1100 bostäder.

Den senaste befolkningsprognosen pekar på en dämpad befolkningsökning jämfört med tidigare år. Detta beskrivs ingående under rubrik 4.

En dämpad befolkningsprognos minskar skatteunderlaget (allt annat lika) och på motsvarande sätt dämpas resursfördelningen till nämnderna då befolkningsökningen inte bedöms bli lika stor. En känslighetsanalys visar att skatteintäkterna dämpas med 16 mkr och resursfördelningen dämpas med 5 mkr år 2030.

Investeringsstakten i kommunen kommer under de kommande 14 åren vara på rekordnivåer. Det scenario som arbetats fram som analysunderlag i föregående års mål- och budgetprocess pekade på investeringsbehov motsvarande 5,5 mdkr fram till 2035. En initial bedömning är att investeringar under planperioden 2025-2027 inte påverkas av en dämpad befolkningsprognos. Däremot behövs ett omtag av investeringsscenario för perioden 2028 och framåt.

Bemanningsbehovet kopplat till kommunens utveckling består dels av att resursätta organisationen för en expansion dels långsiktigt kompetensförsörja verksamheten för att utföra tjänster och service till medborgare och kunder. Konkurrensen om arbetskraften är hög och kommer att öka. Analyser visar att om nuvarande personaltäthet ska gälla om 2032 krävs rekrytering pga pensionsavgångar, ersättningsrekryteringar och ökad befolkning på uppåt 2000 medarbetare, 200 om året under 10 år.

8.2 Fortsatt utveckling

De scenarier som arbetats fram har kommunicerats med kommunens förvaltningsledning och politiska ledning. Erfarenheterna från dessa dialoger är bl a följande:

- Att bibehålla fokus på en långsiktig planering bidrar till bättre planeringsförutsättningar och bättre beslutsunderlag. Scenarier av befolkningsprognosen är viktiga för att konsekvensbeskriva politiska vägval i t ex exploateringsplanerna.
- Investeringsscenariot pekar på verksamhetens uttalade behov av att växa i nya lokaler och infrastruktur. Det rådande ränteläget förändrar kommunens ekonomiska förutsättningar att genomföra scenariot.
- Den finansiella analysen behöver därför utvecklas för att analysera de finansiella konsekvenserna av tillväxt. Inte minst under rådande konjunktur med hög inflation och höjda räntor. Med andra ord ökar kostnaderna mer än intäkterna varaktigt under perioden. Ett fortsatt krav på effektivisering för att skapa de förutsättningar att växa som kommun behöver kvarstå.
- Kompetensförsörjning under och efter den kraftiga expansionen är för kommunorganisationen den viktigaste delen att fokusera på i den långsiktiga planeringen.

SVEP Rapport färdigställs under mål och budgetprocessen och bifogas Planeringsförutsättningarna. Bilaga 4. (Kompletteras)

9. Mål och budgetprocessen

Planeringsprocess för mål- och budget innefattar arbetet med att bereda kommunfullmäktiges beslut om mål och budget för kommande kalenderår samt en ekonomisk plan för ytterligare två år.

Årshjulet för mål och budgetprocess 2024

Datum	Aktivitet
27 november 2023	Omvärldsdialogen var starten på planeringsprocessen för mål- och budget 2025 – 2027. Vid mandatskiften hålls omvärldsdialogen i januari. Åren mellan mandatskiften genomförs omvärldsdialogen i november året innan. Syftet med dialogen är att ge beslutsfattare i kommunstyrelse, nämnder och förvaltningar en gemensam helhetssyn på viktiga omvärldsfaktorer och tillfälle att reflektera hur de påverkar kommunens verksamheter framåt. Förmiddagen ägnades åt en föreläsning om "Stad-land-spänningar i riket och inom kommuner: hur ser det ut, vad är problemet, och ska något göras åt det?" På eftermiddagen presenterade respektive strategiskt nätverk hur deras arbete startats upp.
28 februari	Mål- och resultatdialog genomfördes. Syftet är att redovisa föregående års resultat av verksamhet och ekonomi för ledande politiker och tjänstepersoner. Resultatet är en viktig input till kommande prioriteringsarbete. Eftermiddagen ägnas åt området digitalisering och verksamhetsutveckling. Hur verksamhetsutveckling stöttar digitaliseringen, kommunens digitaliseringsstrategi, samt kommunövergripande stöd och arbetssätt inom digitalisering. Vi fick några exempel från verksamheterna av personer som arbetar med digitalisering i förvaltningarna.

Mars	Nämnderna beslutar om sina förslag till ekonomi, verksamhet och kommunfullmäktigemål som ska lämnas till budgetberedning för behandling under våren.
9 - 10 april	Kommunstyrelsens budgetberedning. Mål och budget bereds i dialog med nämnderna. Då behandlas förutsättningar, ekonomi, investeringar, samt förslag till kommunfullmäktigemål till nämnden. Beredningen informeras om nämndspecifika mål, särskilda satsningar och styrtalet. Även andra framtidsfrågor kopplade till mål- och budgetprocessen kan beröras.
17 - 19 april	Kommunstyrelsen fortsätter sin budgetberedning vid ett internat. Då behandlas även andra framtidsfrågor kopplade till mål- och budgetprocessen. Dialogen om målstrukturen och processen för målarbetet fortsätter.
19 april	Kommunstyrelsens budgetberedning återkopplar förslag om kommunfullmäktiges mål, drifts- och investeringsramar samt uppdrag till nämndernas presidier.
KS 29 maj KF 18 juni	Beslut om kommunfullmäktige mål utifrån Vision 2045, samt driftsramar för kommande budgetår och investeringsbudget de kommande tre åren.
September	Nämnderna beslutar om sina mål och budget.
17 september	Kommunstyrelsens budgetberedning. Dialog med nämnderna om eventuella förändrade förutsättningar sedan juni. Eventuella gemensamma satsningar utifrån KF:s mål.
KS 23 oktober KF 21 november	Beslut om mål- och budget 2024 - 2026. Beslutet innefattar skattesats samt nämndernas slutliga drifts- och investeringsramar.
December	Alla förvaltningar och enheter är klara med detaljbudget och verksamhetsplan
27 november	Planeringsprocessen för mål och budget 2026 – 2028 startar med en omvärldsdialog

10. Bilagor

10.1 Befolkningsprognos 2024 - 2037

10.2 Uppföljning Agenda 2030

10.3 Mjölby i jämförelse 2023

10.4 SVEP – Scenarier För Verksamhet och Ekonomisk planering.
Kompletteras till budgetinternatet.

Kommunstyrelsens förvaltning
Ekonomiavdelningen
Telefon: 010-234 50 00
E-post: mjolbykommun@mjolby.se
Burensköldsvägen 11-13, 595 80 Mjölby

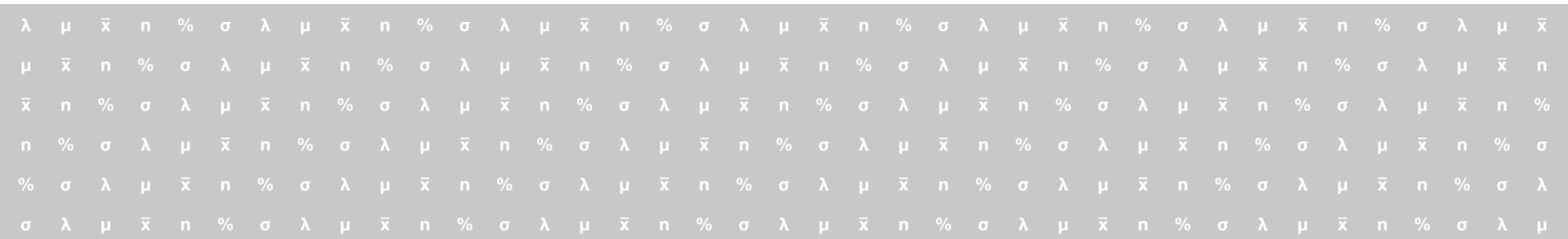

statisticon
STATISTICS & RESEARCH

BEFOLKNINGSPROGNOS 2024 - 2037

MJÖLBY KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL 1 INLEDNING OCH SAMMANFATTNING

BILD 4-5 INLEDNING

BILD 6-7 SAMMANFATTNING

DEL 2 FOLKMÄNGDENS UTVECKLING

BILD 9 FOLKMÄNGDENS UTVECKLING

BILD 10 FOLKMÄNGDENS UTVECKLINGSTAKT

BILD 11 FÖRSÖRJNINGSBÖRDA

BILD 12 FÖDDA, DÖDA OCH FÖDELSEÖVERSKOTT

BILD 13 IN- OCH UTFLYTTNING SAMT FLYTTNETTO

BILD 14 FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT

DEL 3 DEMOGRAFISKA EFFEKTER

BILD 16 BEFOLKNINGENS SAMMANSÄTTNING EFT. ÅLDER

BILD 17 FÖRÄNDRING I ÅLDERSSTRUKTUREN

BILD 18 GENOMSNITTSÅLDER

BILD 19 UTVECKLING AV ANTALET BARN

BILD 20 UTVECKLING AV ANTALET UNGDOMAR

BILD 21 UTVECKLING AV ANTALET VUXNA

BILD 22 UTVECKLING AV ANTALET ÄLDRE

DEL 4 BAKGRUND OCH ANTAGANDEN

BILD 24 BAKGRUND OCH ANTAGANDEN

BILD 25 FOLKMÄNGDENS ÅLDERSSTRUKTUR

BILD 26 ANTAL MÄN OCH KVINNOR

BILD 27 KVINNORS FRUKTSAMHET I OLIKA ÅLDRAR

BILD 28 FRUKTSAMHETENS UTVECKLING ÖVER TID

BILD 29 IN- OCH UTFLYTTNING

BILD 30 FLYTTARNA OCH ÅLDERSSTRUKTUREN

BILD 31 INVÅNARNAS BENÄGENHET ATT FLYTTA

BILD 32 KVINNORS BENÄGENHET ATT FLYTTA

BILD 33 MÄNS BENÄGENHET ATT FLYTTA

DEL 5 METOD

BILD 35-36 METODBESKRIVNING

TABELLBILAGA

BILD 38-39 FOLKMÄNGD EFTER ÅLDERSKLASS

Del 1

INLEDNING OCH SAMMANFATTNING

INLEDNING

Enligt SCB:s befolkningsregister uppgick Sveriges folkmängd den 31 december 2023 till 10 551 707 personer. Det motsvarar en ökning på drygt 30 000 personer under året. Det kan jämföras med 2022 då ökningen motsvarade 73 000 personer. 2023 ökade befolkningen alltså betydligt mindre än 2022.

2023 års befolkningsökning består till 80% av utrikes flyttnetto (skillnaden mellan antalet som flyttar in i och ut ur landet). De återstående 20% är ett födelseöverskott (skillnaden mellan antalet födda och döda).

Inflyttningen från utlandet har minskat jämfört med föregående år samtidigt som utflyttningen har ökat markant, förmodligen till viss del som en följd av

Skatteverkets avregistrering i folkbokföringsregistret. Flyttnettot gentemot utlandet har därmed mer än halverats i en jämförelse med förra året.

Rörligheten inom landet har minskat väsentligt och ligger nu på samma nivå som före pandemin, då en ökad rörlighet syntes. 2023 saktade bostadsmarknaden ner, förmodligen på grund av det sammantagna ekonomiska läget såsom räntehöjningar och inflation. Den ekonomiska utvecklingen under 2024 och 2025 kan påverka rörligheten framåt.

Under pandemiåren förändrades även utrikes flyttströmmar. Inflyttning från utlandet brukar stå för en stor del av befolkningsökningen i Sverige, men denna minskade då. Under 2021

syntes dock en återhämtning som fortsatte under 2022, även om nivåerna var lägre än före pandemin. Denna återhämtning har avstannat helt under 2023 och flyttnettot har halverats.

Huruvida förändringar i flyttmönster till följd av pandemin kommer att bestå är i dagsläget osäkert och kan relateras till utvecklingen på arbetsmarknaden. Kommer exempelvis möjligheten att arbeta på distans finnas kvar om några år?

Antalet födda har även i år fortsatt att minska till en rekordlåg nivå. Dels är antalet kvinnor i barnafödande åldrar betydligt lägre än tidigare år, dels en minskning av det summerade fruktsamhetstalet som redan 2022 var på en väldigt låg nivå.

INLEDNING (forts.)

För att förstå - och kunna använda - utfallet av en befolkningsprognos är det viktigt att känna till hur den görs och vilka faktorer som tas i beaktan.

Den prognosmodell som används bygger på en så kallad kohort-komponentmetod. Enkelt förklarar innebär metoden att vi för varje år under prognosperioden ökar kommuninvånarnas ålder med ett år i taget, lägger till antalet födda och inflyttade och drar bort antalet avlidna och utflyttade. Detta görs för både män och kvinnor uppdelat på samtliga åldrar mellan 0-100 år.

I en enkel formel kan vi uttrycka detta för hela folkmängden år 2024 med:

$$B(2024) = B(2023) + F(2024) - D(2024) + I(2024) - U(2024)$$

Här är $B(2024)$ folkmängden vid årets slut år 2024 och $B(2023)$ folkmängden år 2023.

$F(t)$ är antalet födda, $D(t)$ är antalet avlidna, $I(t)$ antalet inflyttade och $U(t)$ är antalet utflyttade.

I modellen är endast en sak säker; alla som överlever från ett år till nästa blir ett år äldre. De övriga komponenterna (födda, döda, in- och utflyttade) är osäkra och skattas via statistiska metoder. Störst antalsmässig osäkerhet finns som regel bland flyttningarna i åldersgruppen 18-24 år. För dessa åldrar är det generellt sett svårast att göra bra förutsägelser.

SAMMANFATTNING

Statistiken avseende 2023 är officiell folkmängd enligt SCB. På grund av justeringar som myndigheten gör överensstämmer inte alltid summan av angivna förändringar exakt med den totala förändringen i folkmängd. Kontakta SCB för vidare information.

Befolkningsutvecklingen 2023

Under 2023 ökade folkmängden i Mjölby kommun med 105 personer, från 28 471 till 28 576 invånare. Orsaken till den ökade befolkningen var ett flyttnetto på 115 personer och ett födelsenetto på -16 personer.

Under året flyttade 1 367 personer till Mjölby, vilket var färre än 2022. Antalet personer som flyttade från kommunen minskade med 155 personer jämfört med året innan, från 1 407 till 1 252. Flyttnettot (antalet inflyttade minus utflyttade) under 2023 var således 115 personer.

Det föddes 272 barn under 2023, 46 färre än 2022. Antalet personer som avled var 288 vilket är 32 fler än året innan. Sammantaget ger detta ett födelsenetto (antalet födda minus döda) under året på -16 personer.

Befolkningens förväntade utveckling 2024-2037

Under prognosperioden 2023 -2037 kommer folkmängden i Mjölby kommun att öka med 2 475 invånare, från 28 576 till 31 051 personer.

Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 174 personer per år och födelsenettot 3 personer per år. Totalt ger detta en förändring med 177 personer per år.

Antalet inflyttade beräknas bli i genomsnitt 1 539 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 1 365 personer. Detta ger ett årligt flyttnetto på 174 personer för varje år under prognosperioden.

Antalet barn som föds förväntas vara 302 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 299 personer. Detta medför en befolkningsförändring med 3 personer per år.

SAMMANFATTNING (forts.)

I tabellen sammanfattas befolkningens utveckling över tid avseende folkmängd och förändrings-komponenter.

Uppgifterna för 2024 och framåt är prognostiserade värden.

Folkmängd och förändringskomponenter i Mjölby kommun

	1980	1990	2000	2023	2024	2037
Födda	305	380	255	272	272	322
Döda	297	287	306	288	278	317
Födelseöverskott	8	93	-51	-16	-5	5
Inflyttade	1 186	1 064	930	1 367	1 453	1 581
Utflyttade	1 037	994	1 005	1 252	1 322	1 422
Flyttnetto	149	70	-75	115	131	159
Folkökning	157	163	-126	99	125	164
Folkmängd	26 042	26 219	25 157	28 576	28 701	31 051

Bostadsbyggnadsprognos för Mjölby kommun

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	Totalt
Småhus	20	19	21	40	52	63	33	44	41	42	42	46	37	40	535
Flerbostadshus	33	0	6	18	16	46	32	66	50	80	50	30	70	30	527
LSS/Äldreboende	0	6	0	30	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61
Totalt	53	25	27	88	93	109	65	110	91	122	92	76	107	70	1 123

Del 2

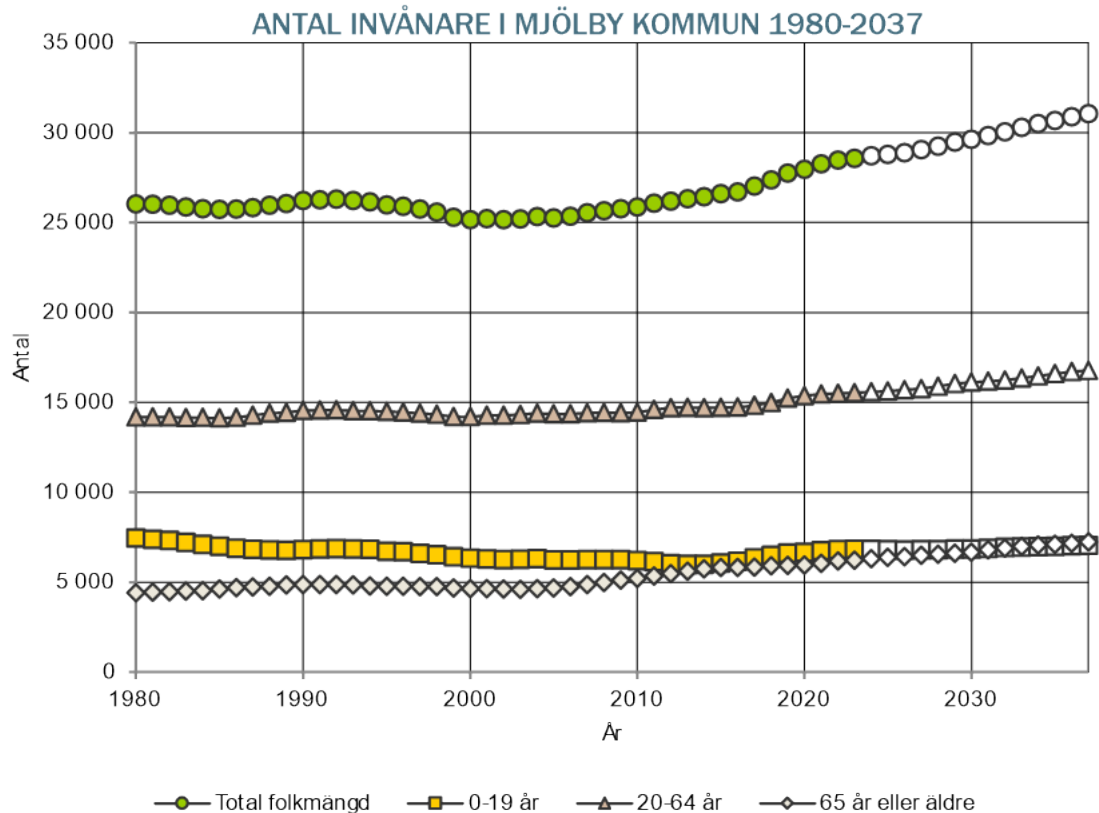
FOLKMÄNGDENS UTVECKLING

FOLKMÄNGDENS

UTVECKLING

Historisk utveckling av folkmängden 1980-2023 samt prognostiserad folkmängd 2024-2037

Folkmängden kan delas upp i tre åldersgrupper: 0-19 år, 20-64 år samt 65 och äldre. Uppdelningen ligger till grund för beräkningen av försörjningsbördan i kommunen. Trots att uppdelningen är grov ger den en god överblicksbild som gör det lätt att följa utvecklingen över tiden. I diagrammet till höger visas utvecklingen av dessa åldersgrupper från 1980 till 2037.

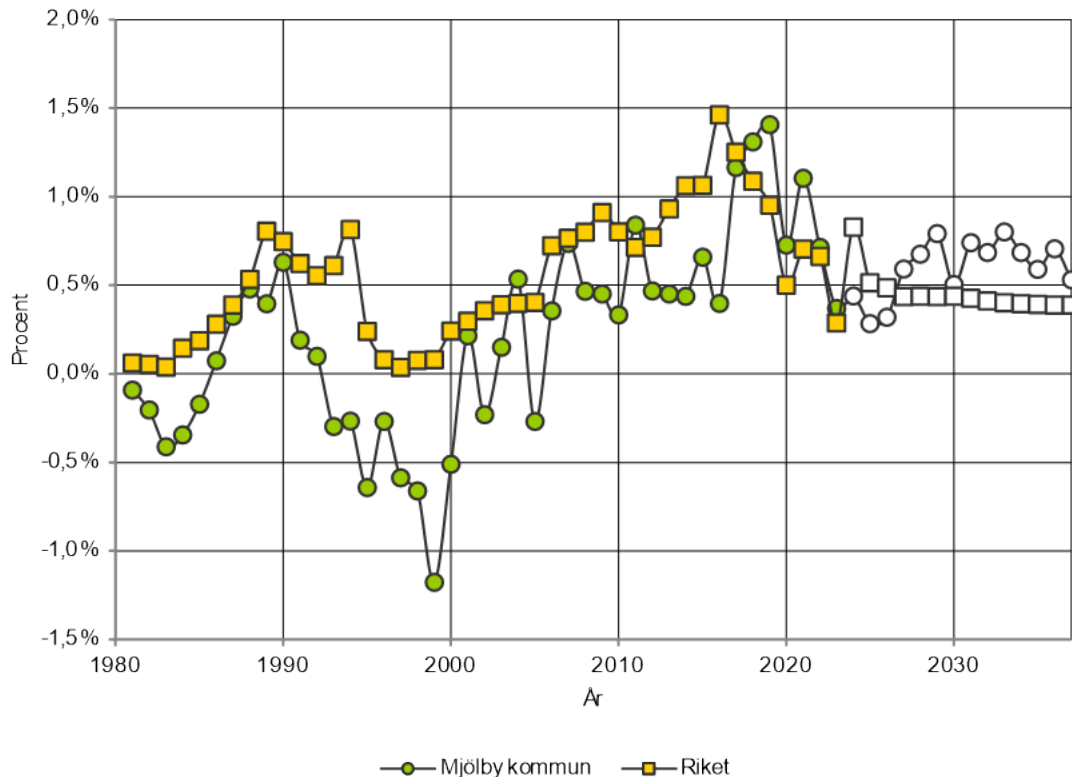

FOLKMÄNGDENS UTVECKLINGSTAKT

Historisk utveckling av den årliga procentuella förändringen av folkmängden 1980-2023 samt prognostiserad utveckling 2024-2037. Jämförelse med riket.

I diagrammet till höger kan man jämföra kommunens procentuella förändring av folkmängden med riket. Den årliga förändringstakten visar med hur många procent kommunen växer under ett år. Negativa tal innebär att folkmängden minskar under året. Förändringen under t.ex. år 2024 beräknas som $\frac{\text{Folkmängd}(2024)}{\text{Folkmängd}(2023)} - 1$.

PROCENTUELL FÖRÄNDRING AV FOLKMÄNGDEN I MJÖLBY KOMMUN 1980-2037

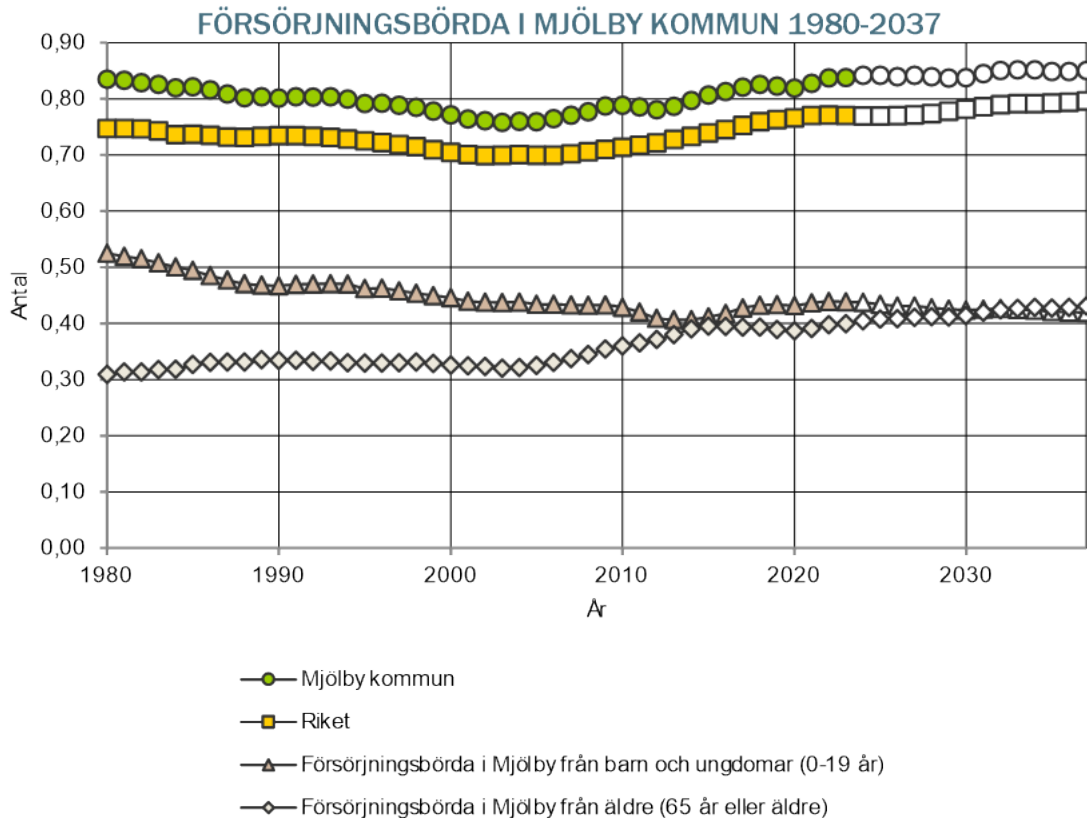

FÖRSÖRJNINGSBÖRDA

Kvoten mellan antalet invånare i icke yrkesverksam ålder (0-19 år och 65 år eller äldre) och antalet i yrkesverksam ålder (20-64). Jämförelse med riket.

Försörjningsbörda är ett demografiskt mått som visar på relationen mellan antalet personer som behöver bli försörjda och antalet personer som kan bidra till deras försörjning. Uttrycket beskriver hur många personer en person i yrkesverksam ålder måste försörja förutom sig själv.

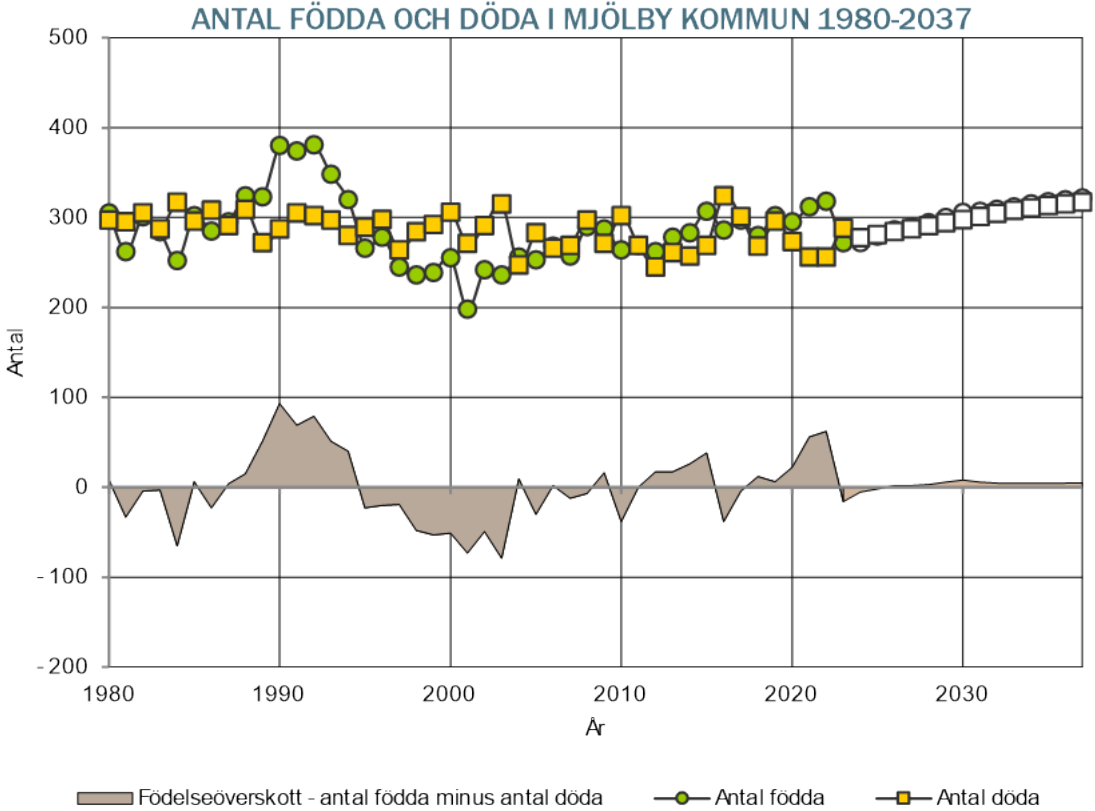
Försörjnings-bördan kan delas upp i två delar, en del från barn och ungdomar (0-19 år) och en del från äldre (65+).

FÖDDA, DÖDA OCH FÖDELSEÖVERSKOTT

Historisk utveckling av antalet födda och döda 1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037

Antalet födda minus döda kallas för födelseöverskott eller naturlig befolkningsökning. Antalet födda har sedan 2013 varierat mellan 272 och 318. År 2023 föddes 272 barn och under prognosperioden förväntas i genomsnitt 302 barn att födas per år. Antalet avlidna har sedan 2013 varierat mellan 256 och 324. År 2023 avled 288 personer och under prognosperioden förväntas i genomsnitt 299 personer att avlida per år.

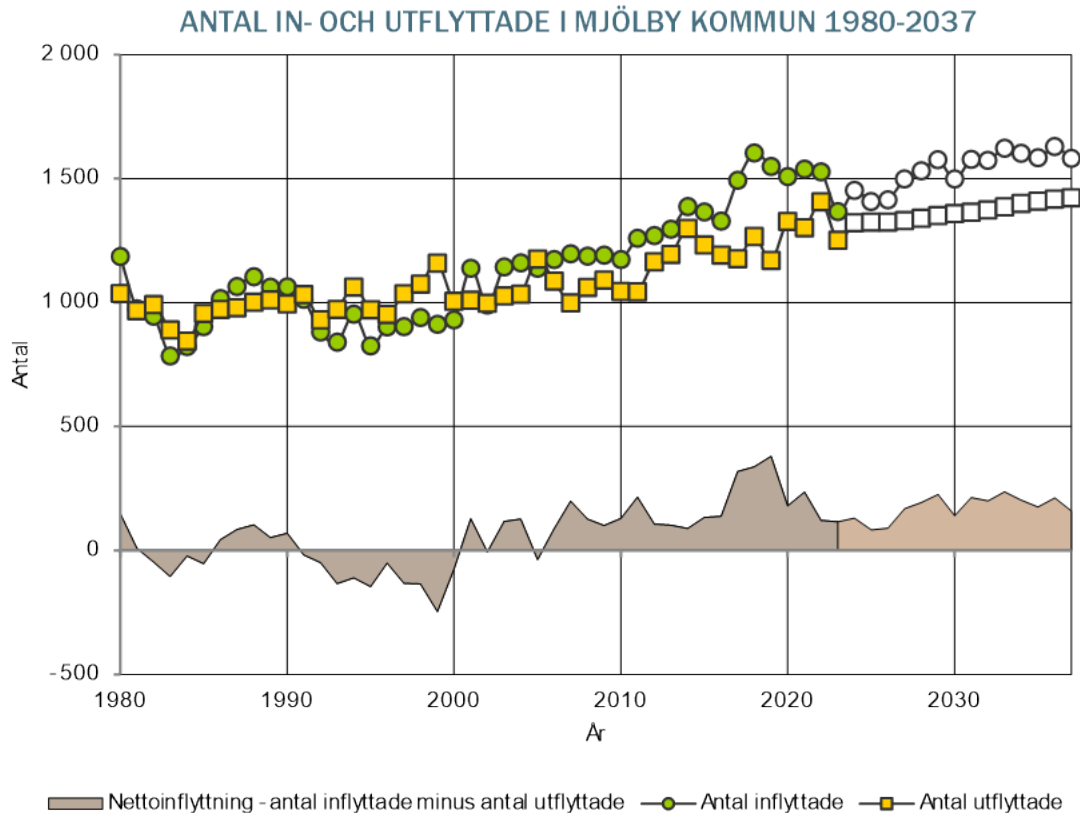

IN- OCH UTFLYTTADE

SAMT FLYTTNETTO

Historisk utveckling av antalet in- och utflyttade 1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037

Flyttnettot beräknas som inflyttade minus utflyttade. Antalet inflyttade har sedan 2013 varierat mellan 1 296 och 1 604. År 2023 flyttade 1 367 personer till kommunen och under prognosperioden förväntas i genomsnitt 1 539 personer flytta in per år. Antalet utflyttade har sedan 2013 varierat mellan 1 170 och 1 407. År 2023 flyttade 1 252 personer från kommunen och under prognosperioden förväntas i genomsnitt 1 365 personer flytta ut per år.

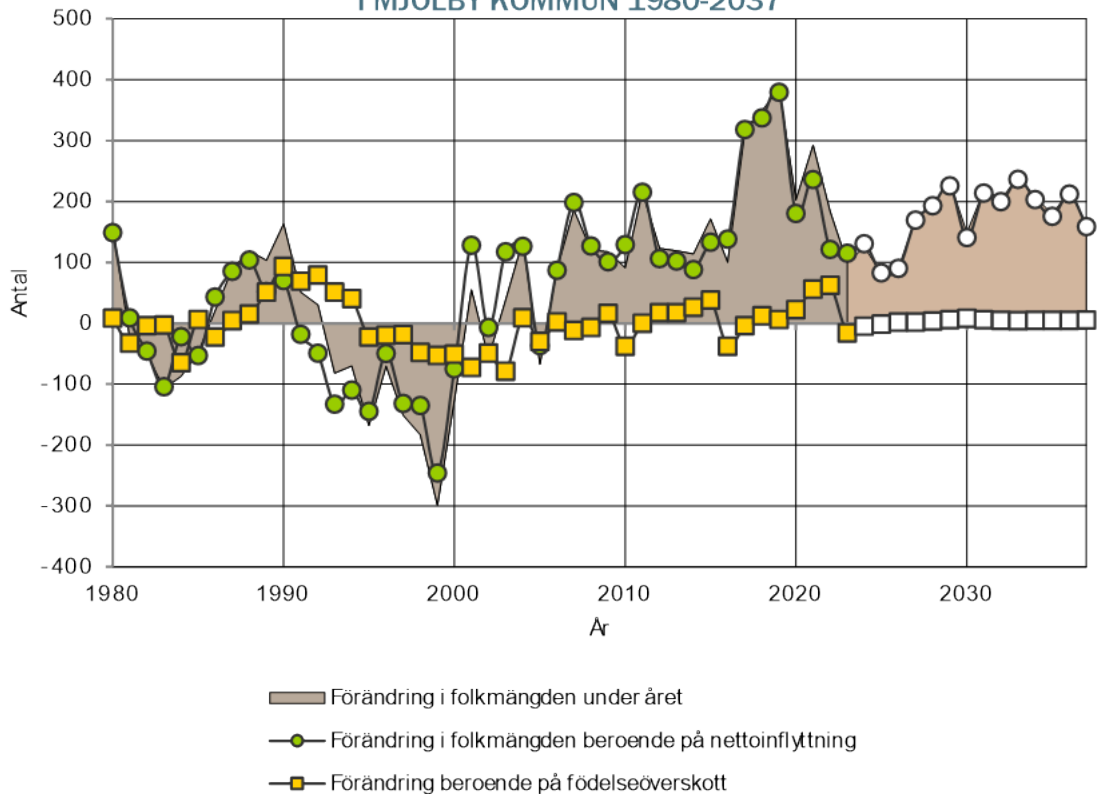
FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT

Folkmängden har ökat med 2 263 personer sedan 2013. Från 2023 fram till prognosperiodens slut 2037 förväntas folkmängden att öka med 2 475 personer.

Födelseöverskottet har sedan 2013 varierat mellan -38 och 62 personer. År 2023 var överskottet -16 personer och under prognosperioden förväntas överskottet bli i genomsnitt 3 personer per år.

Flyttnettot har sedan 2013 varierat mellan 88 och 379. År 2023 var flyttnettot 115 personer och under prognosperioden förväntas flyttnettot bli i genomsnitt 174 personer per år.

FLYTTNETTO OCH FÖDELSEÖVERSKOTT I MJÖLBY KOMMUN 1980-2037

Del 3

DEMOGRAFISKA EFFEKTER

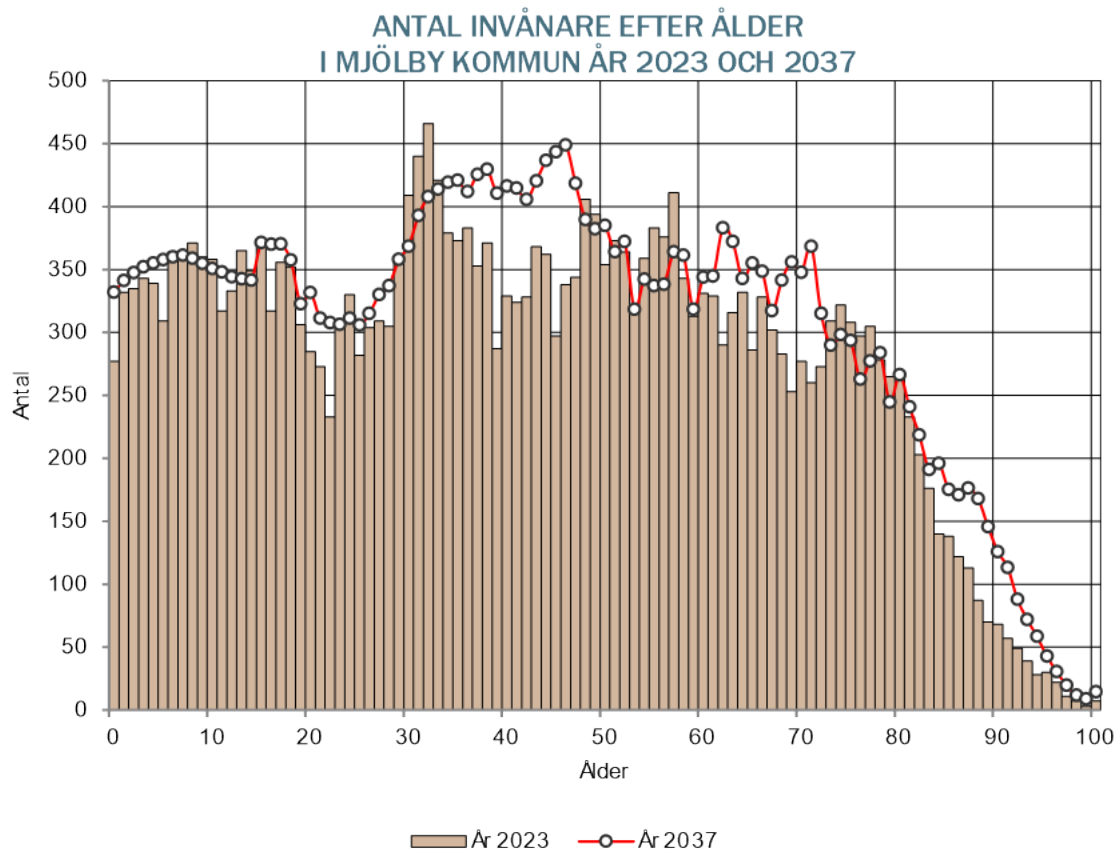

BEFOLKNINGENS SAMMANSÄTTNING EFTER ÅLDER

Antal invånare efter ålder år 2023 och
prognos för 2037

Förändringskomponenternas
utveckling påverkar åldersstrukturen.
Diagrammet visar hur befolkningen är
fördelad efter ålder i kommunen år 2023
och år 2037.

Åldrandet medför till exempel att de som
var 60 år 2023 är 70 år 2037. Att antalet 60-
åringar år 2023 skiljer sig från antalet 70-
åringar år 2037 beror på att personer har
flyttat till eller från kommunen samt att
vissa har avlidit.

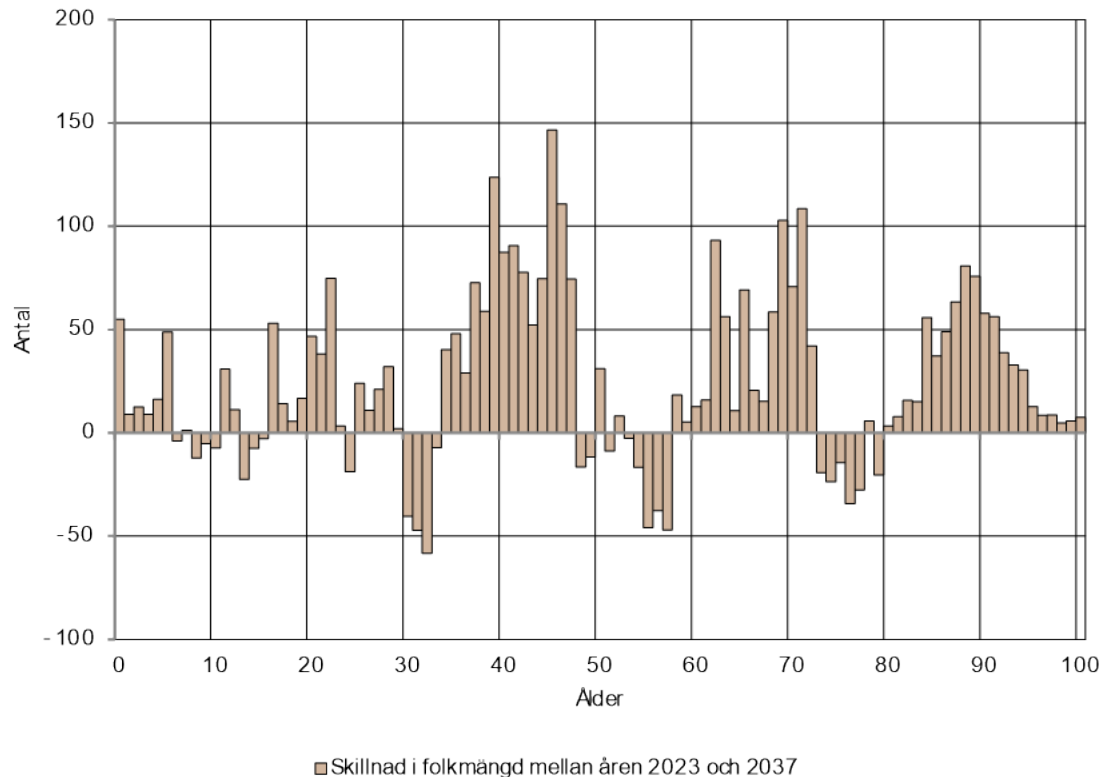

FÖRÄNDRING I ÅLDERSSTRUKTUREN

Skillnad i antalet invånare i olika åldrar mellan år 2023 och 2037.

I diagrammet visas hur antalet personer i olika åldrar förändras under prognosperioden på grund av åldrande, flyttningar, födselar och avlidna. Detta mäts genom att räkna ut skillnaden mellan de två åldersfördelningarna i diagrammet ovan. Ett positivt värde för en viss ålder innebär att antalet invånare i den åldern ökar under prognosperioden. Ett negativt värde innebär på motsvarande sätt att antalet förväntas minska.

FÖRÄNDRING I ANTALET PERSONER EFTER ÅLDER MELLAN ÅREN 2023 OCH 2037 I MJÖLBY KOMMUN

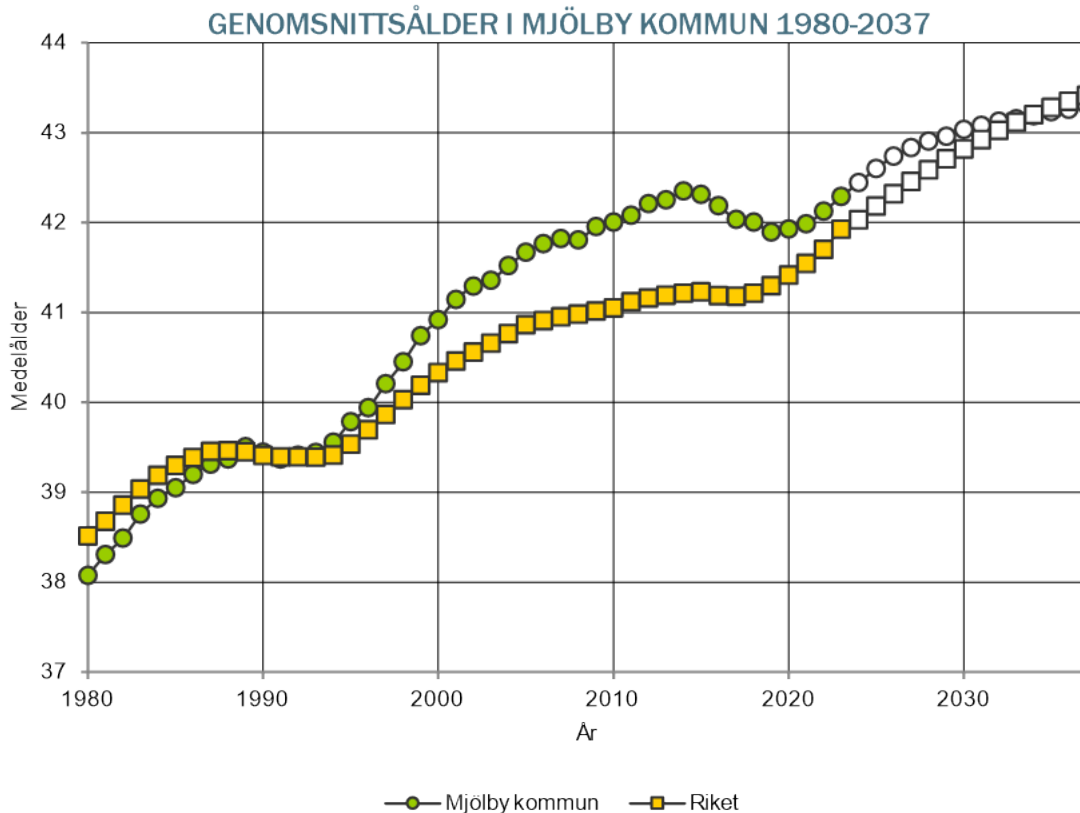

GENOMSNITTSÅLDER

*Historisk utveckling av genomsnittsåldern
1980-2023 samt prognostiserad snittålder
2024-2037. Jämförelse med riket.*

Under perioden 2023 till 2037 förväntas genomsnittsåldern i Sverige att öka från 42 år till 43 år. Skälen till detta är bland annat att mortaliteten bland de äldre minskar samt att stora årskullar kommer upp i äldre åldrar. I kommunen förväntas genomsnittsåldern att öka från 42 år till 43 år under prognosperioden.

Genomsnittsåldern i kommunen är lika hög som i riket år 2023. Vid prognosperiodens slut är snittåldern densamma som i riket.

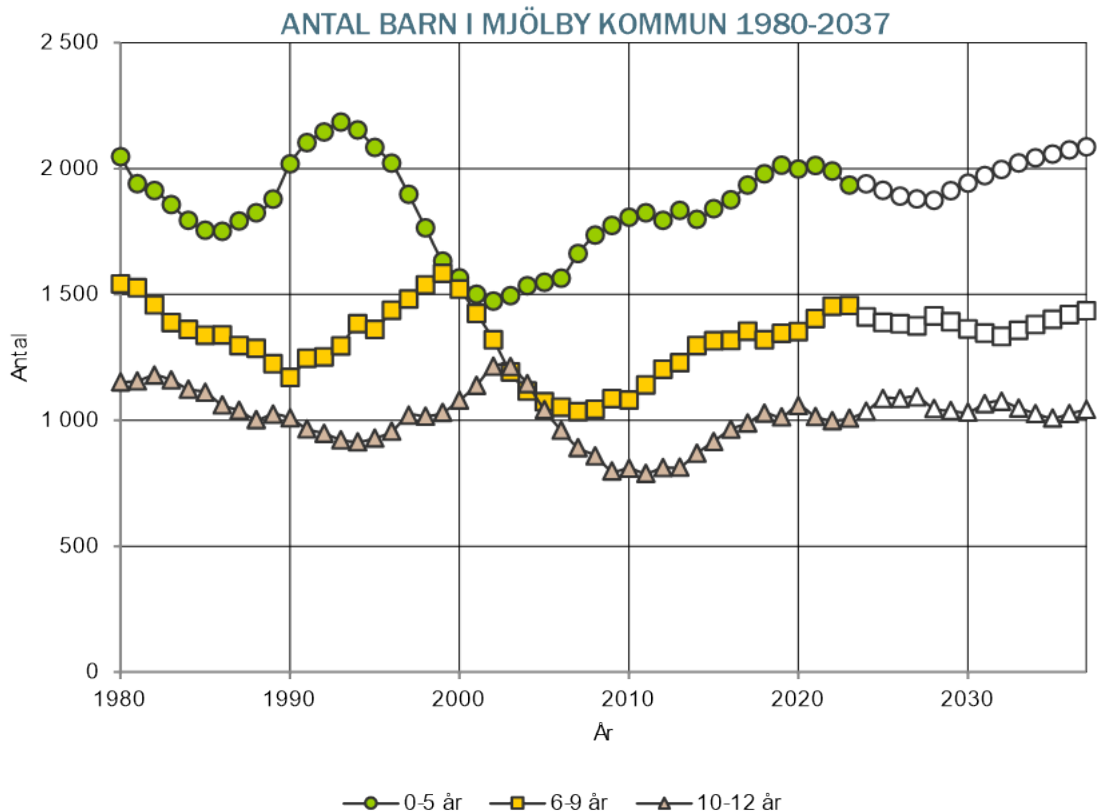

UTVECKLING AV

ANTALET BARN

Historisk utveckling av antalet barn i åldrarna 0-12 år 1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037.

Utvecklingen av antalet barn i åldern 0-5 år beror främst på hur många barn som föds framöver. Eftersom denna åldersgrupp även är relativt mer flyttbenägen än de äldre barnen, vilka har börjat skolan, så har även in- och utflyttning en viss inverkan på utvecklingen. För de äldre barn-grupperna, 6-9 år och 10-12 år beror eventuella förändringar i antalet främst på åldrandet och att olika årskullar är olika stora.

UTVECKLING AV

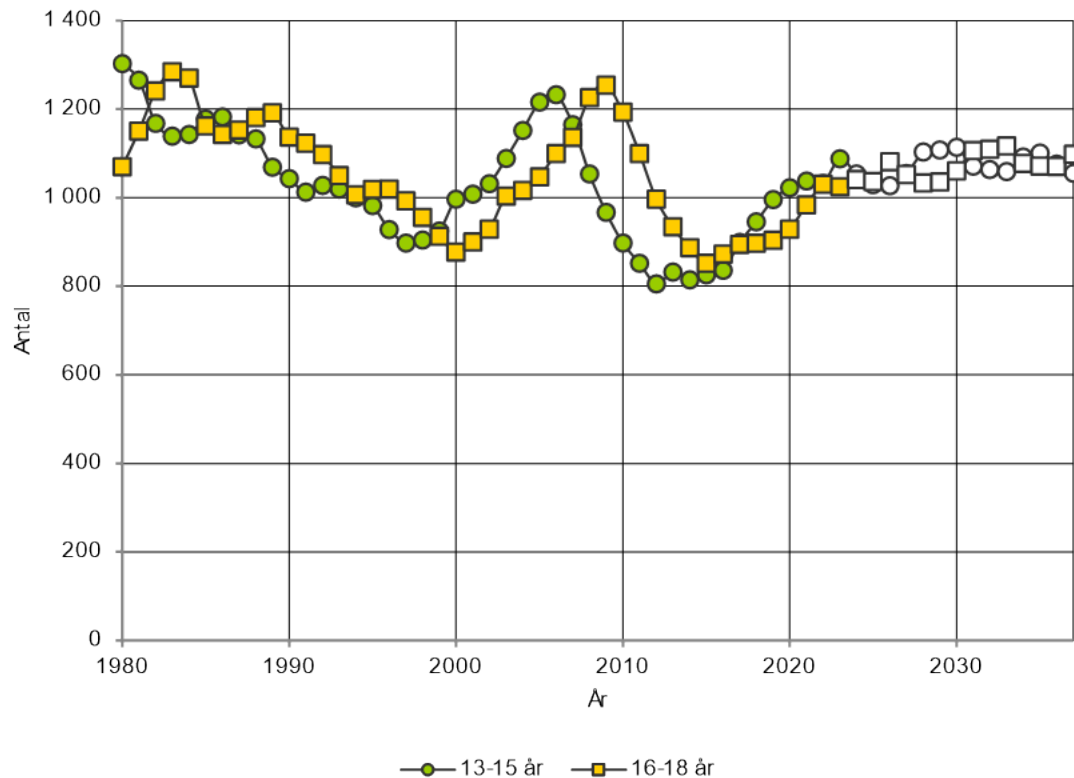
ANTALET UNGDOMAR

Historisk utveckling av antalet ungdomar i åldrarna 13-18 år

1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037.

Antalet i åldrarna 13-15 och sedan 16-18 år har sedan 2000-talets mitt minskat i de flesta av landets kommuner. Detta i takt med att de stora barnkullar som föddes kring 1990 har lämnat dessa åldrar bakom sig. I många kommuner kan dock en uppgång av antalet invånare i dessa åldrar förväntas den kommande perioden.

ANTAL UNGDOMAR I MJÖLBY KOMMUN 1980-2037

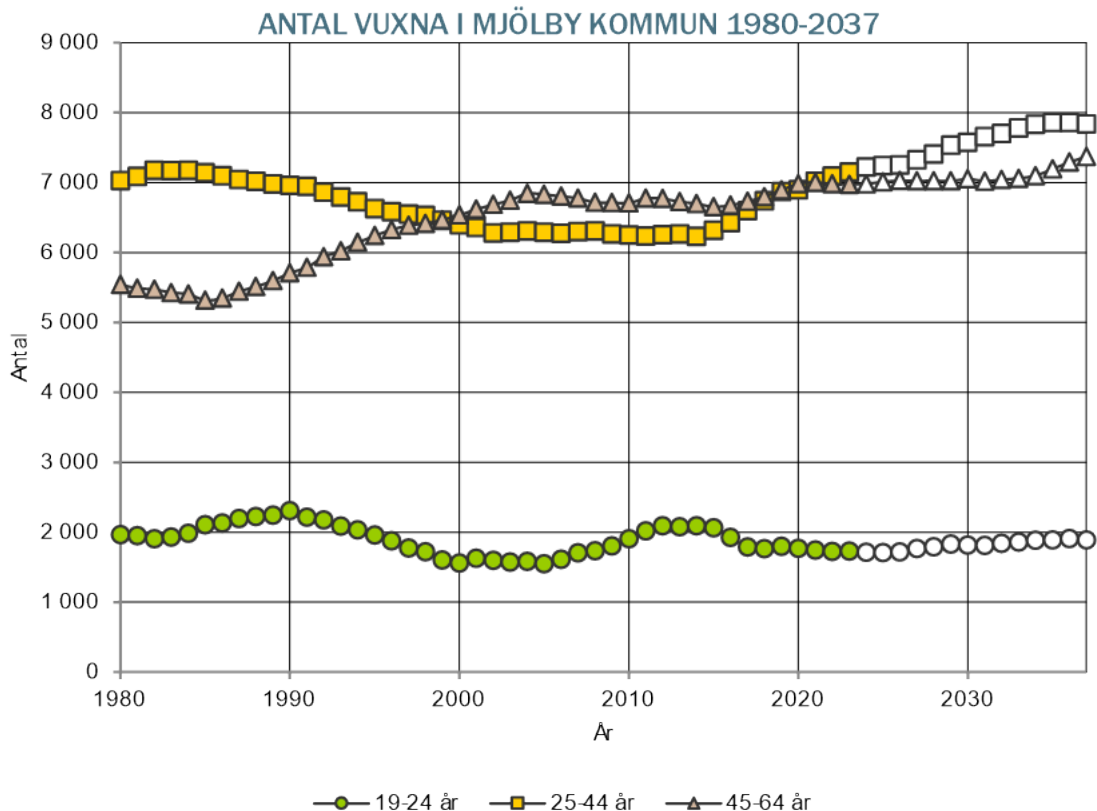

UTVECKLING AV

ANTALET VUXNA

Historisk utveckling av antalet vuxna i åldrarna 19-64 år 1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037.

Åldersgruppen 19-24 år har i många kommuner ökat under de senaste åren då generationen född kring 1990 passerat dessa åldrar. Åldersgruppen 25-44 år har minskat då den stora 60-talistgenerationen nu befinner sig i åldersgruppen 45-64 år. Dock ökar den nu igen då 90-talisterna istället träder in här. Samtidigt motverkas detta av att 40-talisterna nu är äldre än 65 år och därmed trätt in i nästa åldersgrupp.

UTVECKLING AV

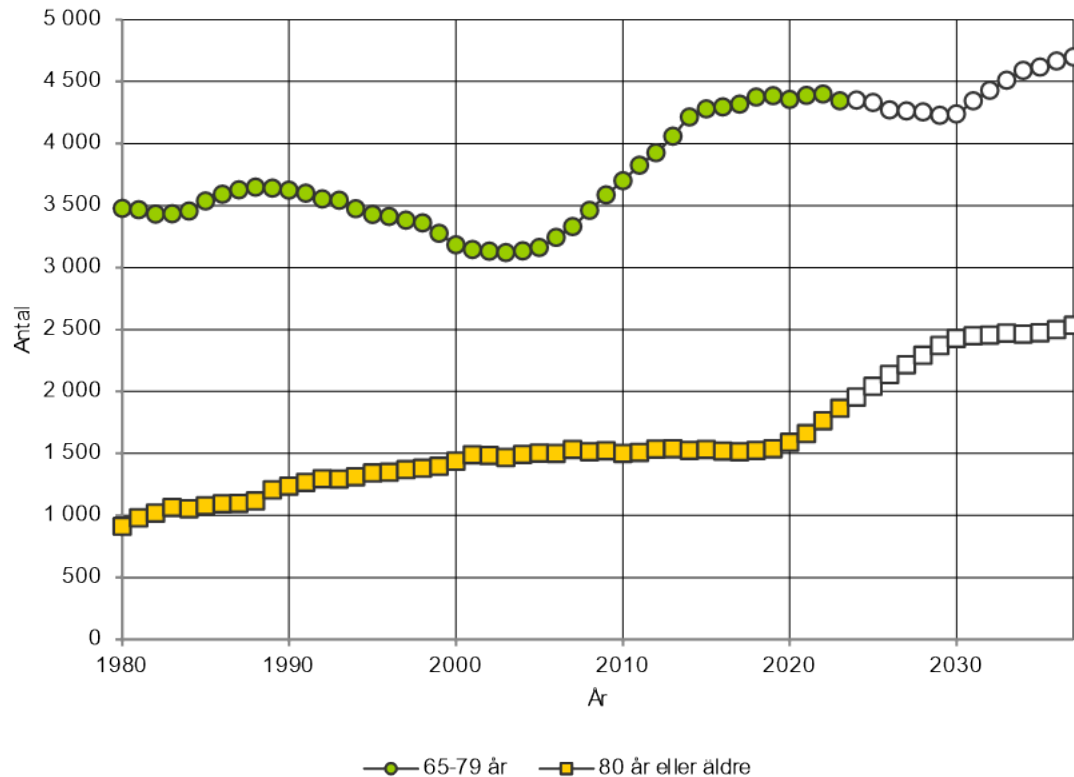
ANTALET ÄLDRE

Historisk utveckling av antalet äldre i åldrarna 65 år och uppåt 1980-2023 samt prognostiserat antal 2024-2037.

Under en längre tid framöver kommer antalet äldre i landets kommuner att öka.

Orsaken är dels att den stora 40-talist generationen uppnått pensionsåldern fullt ut, dels att medellivslängden ökar och att de äldre lever längre än tidigare. Den närmaste framtiden medför främst en ökning i åldersgruppen 80 år eller äldre där 40-taliserna snart börjar träda in.

ANTAL ÄLDRE I MJÖLBY KOMMUN 1980-2037

Del 4

BAKGRUND OCH ANTAGANDEN

BAKGRUND

De följande sidorna innehåller uppgifter som beskriver situationen i Mjölby kommun under år 2023 och några av de antaganden som ligger till grund för prognosen. Syftet är att ge en demografisk nulägesbild som komplement till redovisningen av prognosresultaten.

I prognosen har vi använt oss av registerdata över folkmängden efter ålder, kön och tid. Uppgifterna kommer från folkbokföringen och är hämtade från SCB. Befolkningen vi använder är den som är skriven i kommunen per den sista december varje år. Denna folkmängd behöver inte stämma med den befolkning som faktiskt bor eller vistas i kommunen. Hur stor skillnad det är mellan den folkmängd som verkligen bor i kommunen och den som är registrerad och om detta är ett problem varierar från kommun till kommun och över åldrarna. För de yngre åldersgrupperna är diskrepansen större. Många ungdomar studerar och arbetar på annan ort men är fortfarande skrivna i föräldrahemmet.

För att göra prognosen använder vi oss även av antal levande födda barn, avlidna, inflyttade och utflyttade som registrerats under året. Med hjälp av denna information skattar vi fruktsamhet, mortalitet, inflyttar fördelningar och utflyttarrisker efter ålder och kön. Skattningarna ligger sedan till grund för beräkningen av den framtida utvecklingen av antalet födda, döda, inflyttade och utflyttade.

Utöver pandemins kvarvarande effekter pågår två större demografiska förändringar som påverkar befolkningsutvecklingen. För det första befinner sig allt fler i den stora 40-talistgenerationen i en ålder över 80 år. Detta innebär att en stor grupp

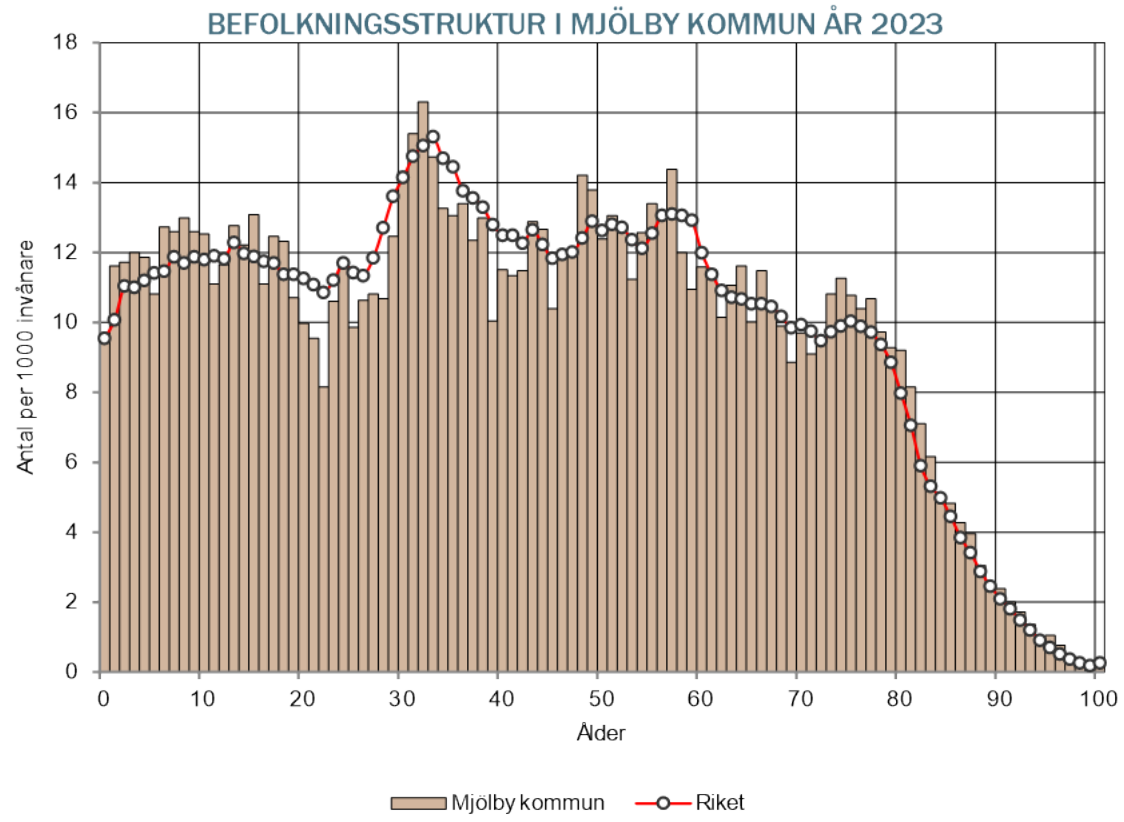
kommer upp i de åldrar där behovet av stöd och service ökar. För det andra befinner sig den stora barnkullen som föddes kring 1990 i förvärvsaktiv och barnafödande ålder. Denna grupp flyttar från städer med universitet och högskolor, en del tillbaka till sin hemkommun. För bland annat arbets- och bostadsmarknaden, utbildningssystemet och omflyttningarna har detta stora konsekvenser vilket i sin tur ger effekter för den kommunala verksamheten.

Det bör också beaktas att kvinnor föder allt färre barn. Födelsealen och den summerade fruktsamheten är de lägsta på många år. Om trenden fortsätter får det effekter för den demografiska utvecklingen och behovet av ex. förskola och skola.

FOLKMÄNGDENS ÅLDERSSTRUKTUR

Antal personer i varje ålder per 1000 invånare år 2023. Jämförelse med riket.

I diagrammet visas befolknings-strukturen i kommunen och i riket. Den anger hur stor andel varje åldersgrupp utgör av hela folkmängden, uttryckt i promille. Som exempel kan nämnas att åldern 32 år är den enskilt största åldersgruppen i kommunen och utgör 16 promille av hela folkmängden år 2023. I de delar som kommunens åldersstruktur avviker från rikets så innebär detta att kommunen har relativt fler eller färre invånare i den åldern än vad som finns i riket.

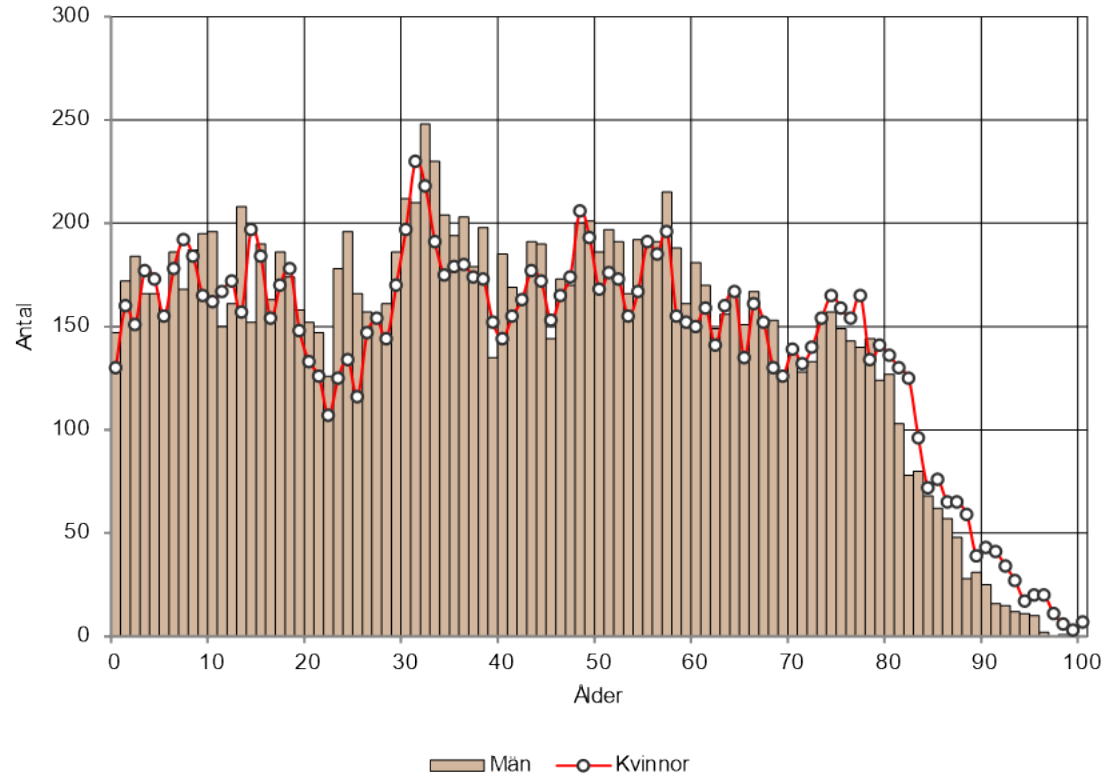
ANTAL MÄN OCH KVINNOR

Antalet män och kvinnor i olika åldrar under år 2023

Antalet män och kvinnor i samma ålder har ofta ett starkt samband förutom för åldrarna 70 år eller äldre där kvinnorna oftast är fler. Det finns kommuner som har andra skevheter i könsfördelningen.

I Uppsala kommun är antalet kvinnor i åldrarna 20-25 år betydligt fler än antalet män. Och i Pajala kommun finns det fler män än kvinnor i nästan samtliga åldrar.

ANTAL MÄN OCH KVINNOR EFTER ÅLDER I MJÖLBY KOMMUN ÅR 2023

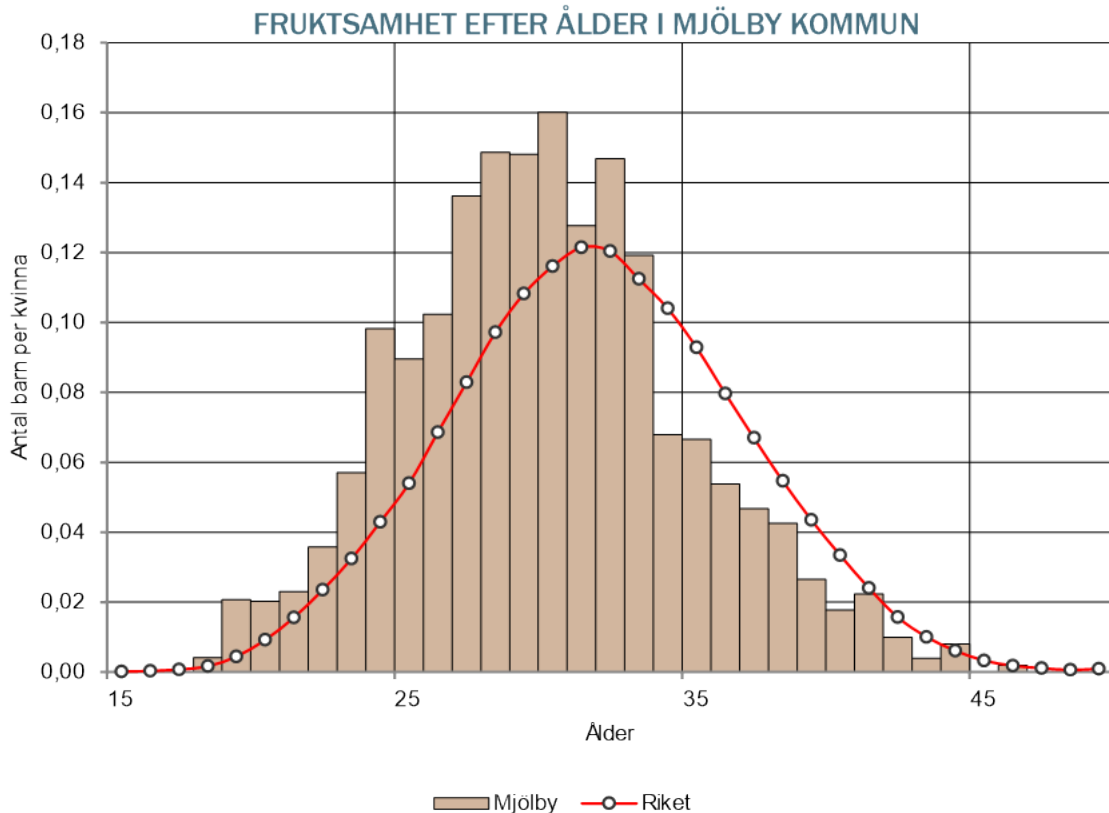
KVINNORS FRUKTSAMHET I OLIKA

ÅLDRAR

Antalet födda barn per kvinna efter moderns ålder. Genomsnitt 2021-2023.

Jämförelse med riket.

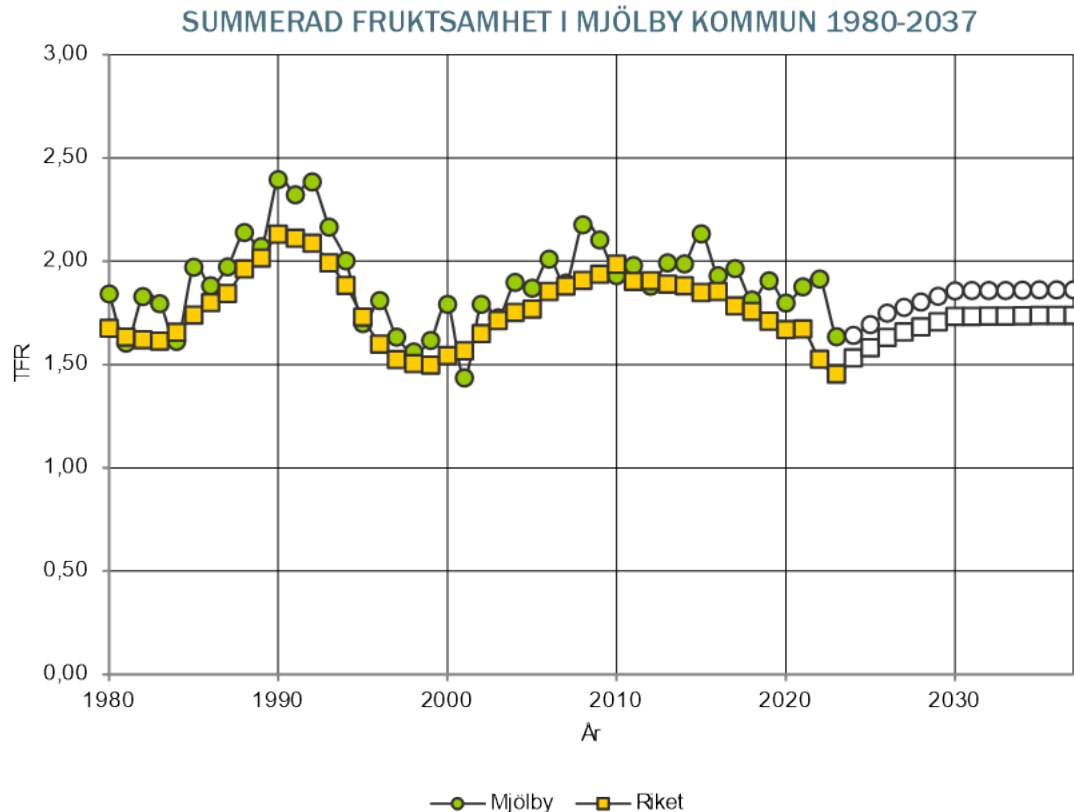
Antalet barn som föds beror dels på antalet kvinnor i fertil ålder, dels på kvinnors benägenhet att bli föräldrar. Benägenheten att föda barn beräknas som antal födda barn efter moderns ålder dividerat med antalet kvinnor i en viss ålder. Diagrammet visar att fruktsamheten är som högst hos 30-åriga kvinnor i Mjölby kommun, motsvarande i snitt 0,16 barn. Med hjälp av fruktsamheten per ålder och antalet kvinnor i fertil ålder beräknas hur många barn som förväntas födas.

FRUKTSAMHETENS UTVECKLING ÖVER TID

Utveckling av den summerade fruktsamheten 1980-2023 samt prognostiserad fruktsamhet 2024-2037.

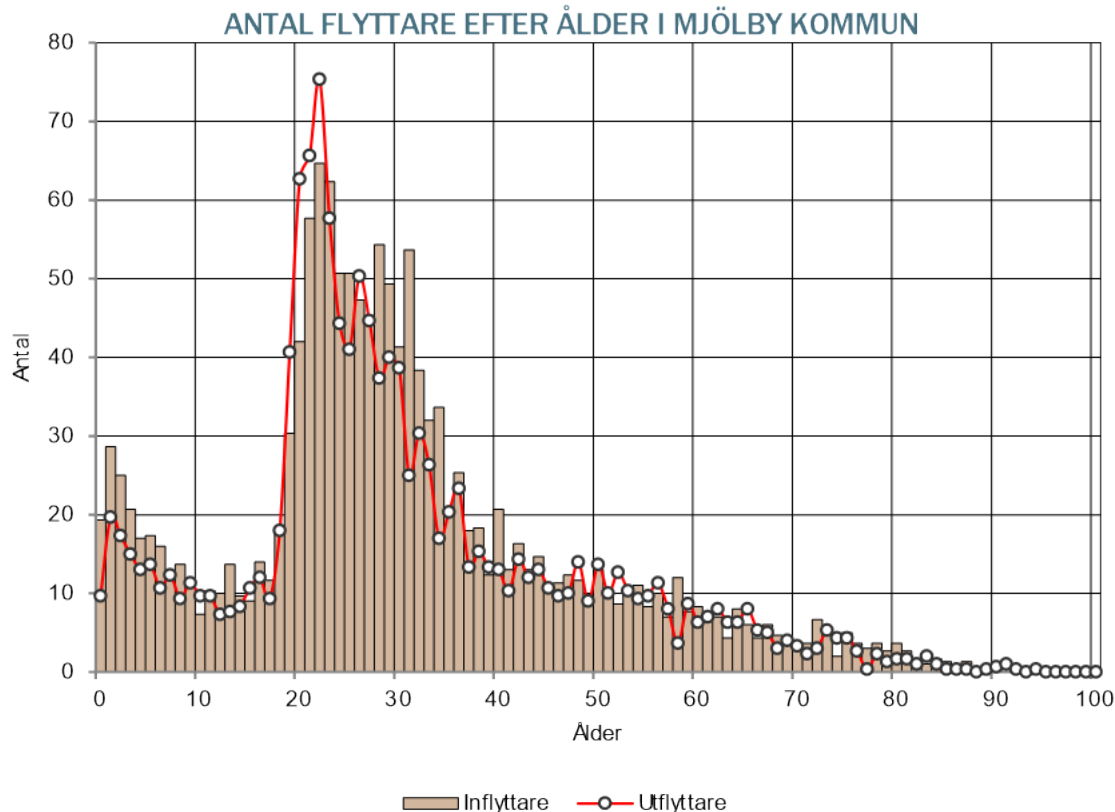
För att få en total bild av fruktsamheten kan man beräkna summerad frukt-samhet vilket är summan av fruktsamheten i olika åldrar (dvs summan av värdena på staplarna i diagrammet ovan). Måttet summerad fruktsamhet visar på hur många barn en kvinna skulle föda om hon under sin livstid föder barn såsom kvinnor idag gör.

IN- OCH UTFLYTTNING

Antalet inflyttade och utflyttade invånare efter ålder. Genomsnitt för perioden 2021-2023.

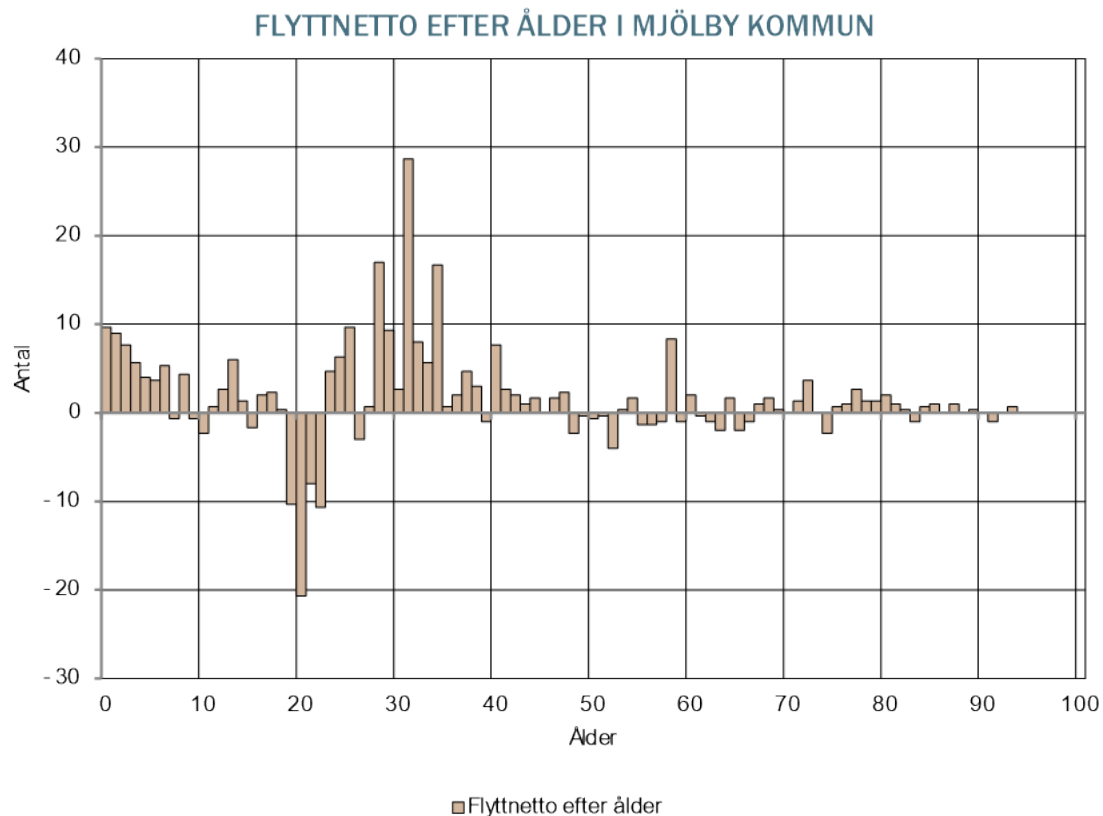
Hur många som flyttar till respektive från kommunen i olika åldrar visas i diagrammet till vänster. Även om lika många flyttar in som ut ur kommunen i en viss åldersgrupp så betyder detta inte att kommunens förutsättningar är oförändrade. Det kan finnas en stor skillnad på in- och utflyttarna avseende socioekonomiska faktorer såsom utbildning, inkomst eller arbetsmarknadsstatus. Det är därför viktigt att göra kompletterande analyser av flyttströmmarna för att få en så heltäckande bild som möjligt.

FLYTTARNA OCH ÅLDERSSTRUKTUREN

Skillnad i antalet in- och utflyttade invånare i olika åldrar. Genomsnitt för perioden 2021-2023.

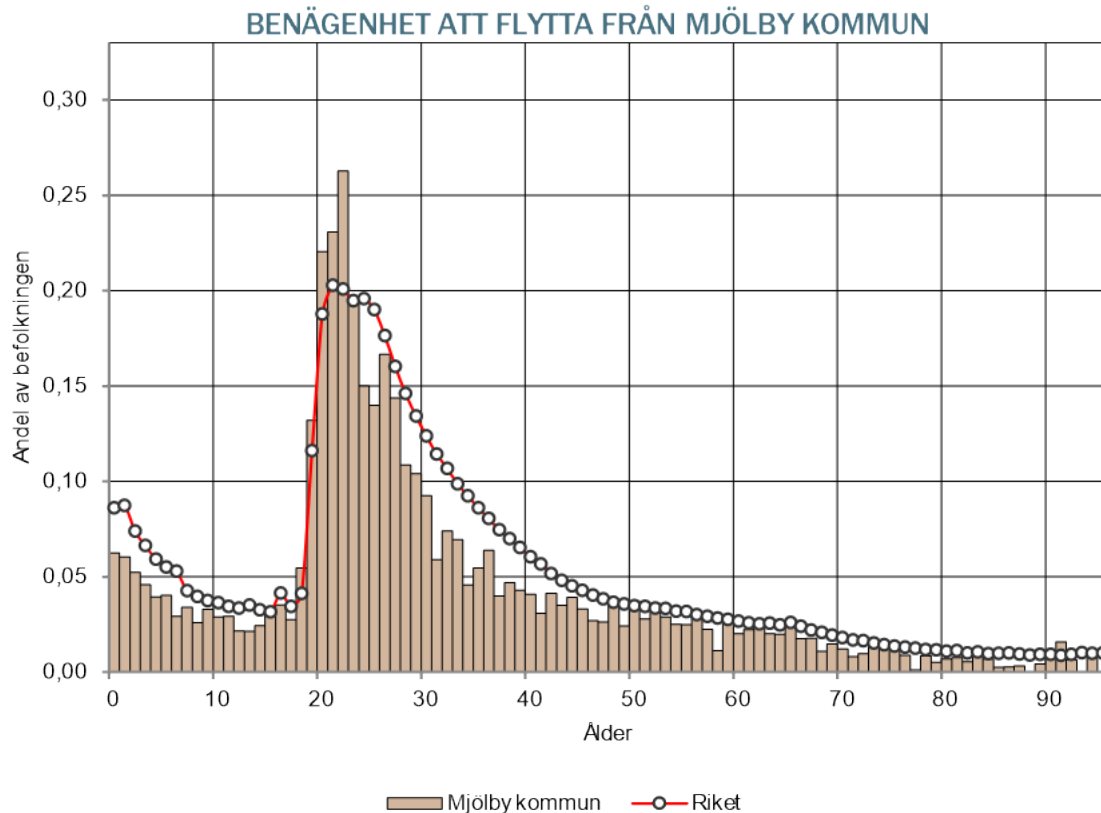
Diagrammet visar effekten av in- och utflyttningen på åldersstrukturen. Staplarna visar flyttnettot, dvs. vilka åldersgrupper som ökar respektive minskar på grund av flyttningar. Nettot har beräknats som skillnaden mellan antalet inflyttade och utflyttade i diagrammet ovan. Ett negativt värde betyder att fler flyttar från kommunen än till kommunen i den åldern. För att få en mer representativ bild av flyttningarna har ett genomsnitt för de tre senaste åren beräknats.

INVÅNARNAS BENÄGENHET ATT FLYTTA

Andelen invånare i olika åldrar som flyttar från kommunen. Genomsnitt för perioden 2021-2023. Jämförelse med riket.

Flyttbenägenheten visar på sannolikheten att en person i en viss ålder flyttar från kommunen. I kommunen har 22-åringarna den högsta flyttbenägenheten med 0,26. Detta innebär att 26 procent av alla 22-åringar under ett givet år flyttar från kommunen.

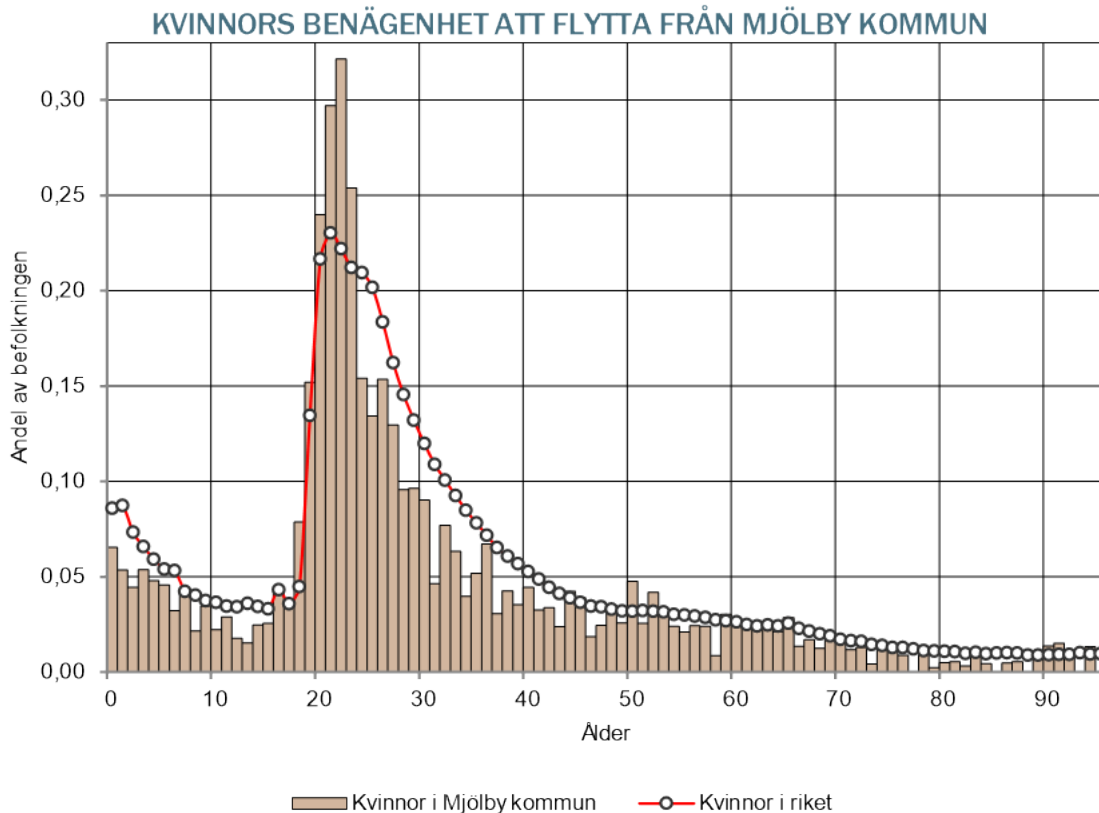

KVINNORS BENÄGENHET

ATT FLYTTA

Andelen kvinnor i olika åldrar som flyttar från kommunen. Genomsnitt för perioden 2021-2023. Jämförelse med riket.

På riksnivå är yngre kvinnor betydligt mer flyttbenägna än männen. De söker sig tidigare än män till orter som erbjuder studie- och arbetsmöjligheter. Vid 30-års ålder blir de dock mindre flyttbenägna än männen. I vissa kommuner flyttar mer än hälften av de unga kvinnorna i vissa åldrar. I Mjölby kommun har de 22-åriga kvinnorna den största flyttbenägenheten med 0,32.

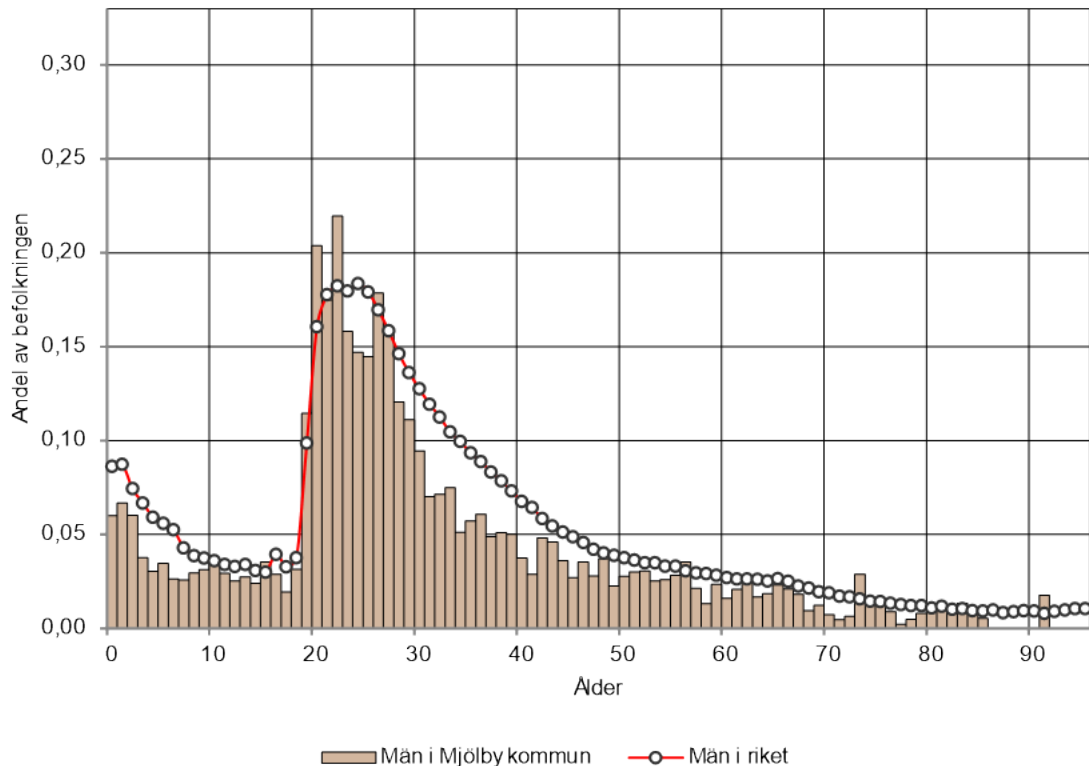
MÄNS BENÄGENHET

ATT FLYTTA

Andelen män i olika åldrar som flyttar från kommunen. Genomsnitt för perioden 2021-2023. Jämförelse med riket.

På riksnivå har både män och kvinnor en mycket hög flyttbenägenhet mellan 20 och 30 år. Men till skillnad mot kvinnorna, som har en tydlig topp mellan 20 och 25 år, så är männens flyttbenägenhet mer jämn. Män äldre än 30 år har även en något högre flyttbenägenhet än kvinnor i samma ålder. Bland männen i Mjölby kommun är 22-åringarna mest flyttbenägna med 0,22.

MÄNS BENÄGENHET ATT FLYTTA FRÅN MJÖLBY KOMMUN

Del 5

METHOD

METODBESKRIVNING

Osäkerheten i prognosen ökar i proportion med prognosperiodens längd. Generellt är osäkerheten störst för de åldersgrupper som inte är födda när prognosen görs. Betydande osäkerhet finns även för åldersgrupperna 19-30 år där flytt-benägenheten är stor. Osäkerheten i en befolkningsprognos är förhållandevis mindre för den medelålders och äldre befolkningen vilka brukar vara mindre flyttbenägna.

Befolkningen i prognosen skrivs fram ett år i taget med befolkningen år 2023 som utgångspunkt. Vid tolkning av prognosen skall has i åtanke att Skatteverkets register endast omfattar i kommunen folkbokförda personer.

De som bor i kommunen men inte är folkbokförda där, t.ex. asylsökande, finns således inte med i prognosen. Antalet födda och döda beräknas för varje prognos år genom att befolkningen i varje åldersklass multipliceras med åldersspecifika fruktsamhetstal respektive dödsrisker.

Fruksamheten för kvinnor i olika åldrar beräknas som kvoten mellan antalet födda barn till mödrar i en viss ålder och medelfolkmängden kvinnor i samma ålder. För att osäkerheten ska bli mindre används befolkningsuppgifter från flera år*. Dessutom görs en utjämning över

åldrarna. Det läggs även en viss vikt vid fruktsamhetstalen i riket. Under prognosperioden antas fruktsamheten förändras i enlighet med SCB:s prognostiserade ökning för riket.

Dödsriskerna för varje ålder och per kön skattas på riksdatabas som kvoten mellan antalet döda i en viss ålder och medelbefolkningen i samma ålder. Därefter sker en justering av mortaliteten så att den sammanfaller med kommunens totala nivå. Data från flera historiska år* används, och dödsriskerna antas minska i proportion till SCB:s prognos för riket.

Antalet inflyttare till kommunen under de kommande åren prognostiseras med hjälp av tidsserieanalys för att plocka upp förekommande trender. De senaste årens utveckling används för att avgöra hur

inflyttarna kommer att utvecklas i framtiden. Vilka som flyttar till kommunen i termer av kön och ålder beräknas utifrån inflyttarfördelning för ett antal historiska år*.

Antalet utflyttare beräknas utifrån ett genomsnitt av utflyttningsbenägenhet ett antal historiska år*. Utflyttningsbenägenheten i varje ålder multipliceras med folkmängden i motsvarande ålder vilket ger antalet utflyttare efter ålder och kön.

*Hur många historiska år, och vilka, som används för beräkningen varierar mellan risker, fördelningar och kommuner. Valen föregås av analyser och syftar till att få bästa möjliga träffsäkerhet i prognosen.

METODBESKRIVNING (forts.)

Det observerade antalet flyttningar i kommunen innehåller endast en begränsad mängd information. Vill man närmare analysera effekterna av flyttningar måste man även studera vilka som flyttar till respektive från kommunen. Flyttarnas socio-ekonomiska situation och ålder har en stor betydelse för utvecklingen av kommunens ekonomi, näringsliv och befolkningssammansättning.

Flyttningar är den demografiska komponent som har störst och snabbast påverkan på demografins utveckling över tiden. Det ligger utanför ramen för denna befolkningsprognos att närmare studera flyttmönster och effekterna av flyttningarna. Men genom att studera flyttnettot efter ålder

(se diagram på tidigare sidor) kan man direkt se hur ålderssammansättningen i kommunen ändras på grund av flyttningarna och det går enkelt att få svar på frågor såsom vilka åldersgrupper som ökar respektive minskar och med hur mycket på grund av in- och utflyttningar. Vill man kunna påverka kommunens demografiska och socioekonomiska sammansättning på kort sikt så måste man göra förändringar som påverkar in- och utflyttningsmönstren.

I många av landets kommuner flyttar de yngre åldersgrupperna 19-25 år från kommunen till arbeten och studier på annan ort. I vissa fall kommer de tillbaka och bosätter sig på födelseorten för att bilda familj och

påbörja ett aktivt yrkesliv. Räknat på riksnivå så är de yngre åldersgrupperna mycket flyttbenägna och var femte 21-åring flyttar över en kommungräns varje år (se tidigare diagram). Yngre kvinnor är mer flyttbenägna än yngre män (se tidigare diagram).

TABELLBILAGA

FOLKMÄNGD EFTER ÅLDERSKLASS

I tabellen visas folkmängden per olika åldersklasser samt totalt för perioden 2023-2037.

Tabell 1: Folkmängd Mjölby kommun efter åldersklass

Ålder / År	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0-5	1 935	1 939	1 913	1 890	1 879	1 873	1 912	1 942	1 972	1 996	2 022
6-9	1 455	1 410	1 388	1 383	1 374	1 415	1 391	1 363	1 346	1 333	1 357
10-12	1 008	1 037	1 086	1 087	1 094	1 046	1 039	1 031	1 066	1 076	1 048
13-15	1 088	1 054	1 029	1 027	1 054	1 103	1 108	1 114	1 071	1 063	1 059
16-18	1 025	1 041	1 036	1 081	1 052	1 033	1 035	1 060	1 106	1 109	1 117
19-24	1 730	1 714	1 709	1 718	1 765	1 789	1 830	1 816	1 808	1 838	1 860
25-44	7 149	7 220	7 239	7 252	7 326	7 407	7 537	7 575	7 655	7 699	7 780
45-64	6 974	6 983	7 011	7 029	7 023	7 028	7 024	7 053	7 022	7 044	7 061
65-79	4 346	4 350	4 331	4 270	4 263	4 255	4 228	4 240	4 344	4 430	4 510
80-100	1 866	1 954	2 040	2 137	2 215	2 291	2 370	2 427	2 449	2 455	2 470
Totalt	28 576	28 701	28 782	28 874	29 045	29 241	29 472	29 620	29 840	30 044	30 284

FOLKMÄNGD EFTER ÅLDERSKLASS

I tabellen visas folkmängden per olika åldersklasser samt totalt för perioden 2023-2037.

Tabell 1: Folkmängd Mjölby kommun efter åldersklass fortsättning

Ålder / År	2034	2035	2036	2037
0-5	2 042	2 058	2 074	2 086
6-9	1 380	1 400	1 420	1 435
10-12	1 027	1 009	1 027	1 043
13-15	1 092	1 101	1 075	1 055
16-18	1 077	1 071	1 070	1 098
19-24	1 886	1 887	1 909	1 891
25-44	7 834	7 858	7 857	7 840
45-64	7 101	7 196	7 293	7 371
65-79	4 589	4 618	4 666	4 700
80-100	2 463	2 474	2 497	2 534
Totalt	30 491	30 671	30 888	31 051

FOLKMÄNGD EFTER ÅLDERSKLASS

I tabellen visas folkmängden per olika, i vissa fall överlappande, åldersklasser intressanta för t.ex. det kommunala utjämningsystemet för perioden 2023-2037.

Tabell 2: Folkmängd Mjölby kommun efter åldersklass

Ålder / År	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
1-5	1 658	1 656	1 625	1 594	1 580	1 569	1 601	1 626	1 655	1 677	1 699
6-12	2 463	2 447	2 474	2 470	2 468	2 461	2 429	2 394	2 412	2 409	2 406
6	364	313	346	352	351	354	320	324	331	339	343
7-15	3 187	3 187	3 158	3 145	3 171	3 210	3 217	3 184	3 152	3 133	3 121
16-18	1 025	1 041	1 036	1 081	1 052	1 033	1 035	1 060	1 106	1 109	1 117
65-79	4 346	4 350	4 331	4 270	4 263	4 255	4 228	4 240	4 344	4 430	4 510
80-89	1 545	1 635	1 717	1 800	1 868	1 932	2 003	2 041	2 035	2 010	1 988
90+	321	319	322	336	347	360	366	386	413	446	482
0	277	282	288	295	300	305	311	315	317	320	323
1-3	1 010	967	931	901	921	941	960	972	988	1 001	1 012
4-5	648	690	694	694	659	628	641	654	667	676	687
7-9	1 091	1 097	1 043	1 031	1 023	1 060	1 071	1 039	1 014	994	1 014
10-15	2 096	2 090	2 115	2 114	2 148	2 150	2 146	2 145	2 137	2 139	2 108
65-69	1 452	1 522	1 544	1 523	1 516	1 549	1 526	1 545	1 645	1 685	1 729
70-74	1 441	1 355	1 317	1 333	1 387	1 389	1 454	1 477	1 462	1 458	1 490

FOLKMÄNGD EFTER ÅLDERSKLASS

I tabellen visas folkmängden per olika, i vissa fall överlappande, åldersklasser intressanta för t.ex. det kommunala utjämningsystemet för perioden 2023-2037.

Tabell 2: Folkmängd Mjölby kommun efter åldersklass

Ålder / År	2034	2035	2036	2037
1-5	1 717	1 730	1 744	1 754
6-12	2 407	2 409	2 446	2 478
6	348	353	358	360
7-15	3 151	3 157	3 164	3 173
16-18	1 077	1 071	1 070	1 098
65-79	4 589	4 618	4 666	4 700
80-89	1 953	1 939	1 931	1 949
90+	510	535	565	585
0	326	328	331	332
1-3	1 020	1 026	1 035	1 041
4-5	697	704	709	713
7-9	1 032	1 047	1 062	1 075
10-15	2 119	2 109	2 102	2 098
65-69	1 767	1 753	1 721	1 718
70-74	1 472	1 492	1 583	1 619

Bilaga Agenda 2030

1. Inledning

Agenda 2030

2015 enades världens ledare om Agenda 2030 och de 17 globala målen. Syftet med Agenda 2030 är att avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen, att främja fred och rättvisa och att lösa klimatkrisen. De 17 målen (med 169 delmål) bygger på samtliga dimensioner av hållbar utveckling (ekologisk hållbarhet, social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet). Sedan agendan lanserades har Sveriges kommuner, myndigheter, näringsliv, föreningar och intresseorganisationer på olika sätt börjat implementera och arbeta efter målen i Agenda 2030 i sina verksamheter. Även om agendan är global är det främst på lokal nivå arbetet måste ske för att målen ska kunna nås. För att Agenda 2030 ska genomföras krävs ett lokalt förhållningssätt. Vi behöver förståelse för hur de lokala förutsättningarna påverkas av det globala sammanhanget och att lokalt agerande får globala konsekvenser. De globala målen måste ses som en helhet, där ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter har samma tyngd och där ingen lämnas utanför. Förändringskraften finns att hämta i dessa bärande principer i Agenda 2030. Sverige räknas som ett av de länder som har bäst möjligheter att nå de globala målen.

Hur går det för det för Sverige?

Arbetet med de Globala målen följs upp årligen genom en stor mängd indikatorer, de följs upp i ett globalt SDG-index. Sverige ligger bra till i internationella jämförelser men har stora utmaningen särskilt inom de globala målen om cirkulär ekonomi och klimat, biologisk mångfald och ingen hunger med kopplingar till felnutrition.

SDG Dashboards and Trends

Click on a goal to view more information.

Dashboards: ● SDG achieved ● Challenges remain ● Significant challenges remain ● Major challenges remain ● Information unavailable

Trends: ↑ On track or maintaining SDG achievement ↗ Moderately improving → Stagnating ↓ Decreasing ** Trend information unavailable

Hållbar utveckling i Mjölby kommun

En hållbar utveckling brukar beskrivas som en utveckling som tillgodoser våra behov utan att äventyra kommande generationer att tillgodose sina behov. Alla kommunala verksamheter ska styra mot en hållbar utveckling utifrån de tre perspektiven ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Agenda 2030 och de globala målen kan ses som en utveckling av hållbarhets- begreppet och en konkretisering av hur man kan definiera och arbeta med dem från global till lokal nivå.

Den ekologiska hållbarheten utgör villkoren för att bygga ett hållbart samhälle. Vi ska sträva mot ett samhälle med naturtillgångar i balans. Ren luft, rent vatten, och en minskad påverkan på klimat och biologisk mångfald är en grundförutsättning för ett hållbart samhälle för nuvarande och kommande generationer.

Den ekonomiska hållbarheten är medlen för att kunna skapa ett gott och jämlikt samhälle för våra medborgare. Med infrastruktur, arbete, innovationer och ett företagsamt klimat skapar vi en grogrund till att bli en hållbar och framgångsrik kommun. Ekonomisk hållbarhet innebär ett helhetsperspektiv som syftar till att balansera ekonomisk tillväxt, social rättvisa och miljöhänsyn för att skapa en långsiktig och stabil välfärd för alla nuvarande och kommande generationer.

Den sociala hållbarheten som innebär ett gott och jämlik samhälle för våra medborgare kan ses som själva målet. Den sociala hållbarheten handlar om att skapa möjlighet till goda jämlika levnadsvanor och livsvillkor i ett samhälle som har fokus på medborgarnas trygghet. Här ingår välfärdstjänster som skola och omsorg och med trygga jämlika och jämställda livsvillkor.

Agenda 2030, de globala målen för hållbar utveckling, använder vi som ett verktyg för att planera, följa upp och utvärdera hur väl vår kommunala verksamhet styr mot en hållbar utveckling. Inom ramarna för agenda 2030 finns uppföljning av delmål och indikatorer från global till lokal nivå.

När Vision 2045 togs fram var hållbar utvecklings tre perspektiv ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling, och de globala målen i Agenda 2030 med som en grund.

2. Är Mjölby hållbart?

2.1 Är Mjölby ekologiskt hållbart?

Lokala indikatorer

I Kolada finns lokala nyckeltal kopplat till Agenda 2030. De lokala nyckeltalen är lite trubbiga och bör kompletteras med lokala nyckeltal men i nuläget är det de som finns att tillgå. Framåt är de strategiska nätverken en bra utgångspunkt för att göra kompletteringar med lokala fakta från förvaltningarna.

Mål 6 - Rent vatten och sanitet: Mjölby kommun ligger bra till när det gäller vattenskyddsområden och sjöar med god ekologisk status, enligt de lokala nyckeltalen i Kolada.

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna: Kommunen ligger ungefär på snittet för Sverige när det gäller åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna enligt nyckeltalen. Dock överträffar Mjölby snittet när det gäller andelen fossilberoende fordon.

Mål 14 - Hav och marina resurser: Det finns inga lokala indikatorer för Mjölby kopplade till detta mål.

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald: Mjölby kommun ligger på snittet eller lite bättre när det gäller biologisk mångfald jämfört med andra kommuner. De lokala nyckeltalen rör skyddad natur och ekologiskt odlad åkermark.

På nationell nivå

Den ekologiska dimensionen är svår att mäta på lokal nivå på grund av miljöproblemens gränsöverskridande och globala natur, samt deras långa tidsperspektiv.

Om man tittar på uppföljning av de globala målen på nationell nivå så ligger vi i Sverige ju generellt bra till. Men just kopplat till de ekologiska målen om minskad klimatpåverkan (mål 13) och påverkan på den biologiska mångfalden (mål 15) kan man konstatera att Sverige har stora utmaningar att nå uppsatta mål.

Utvecklingspotential

Medskick i nulägesanalysen Agenda 2030 och planeringsförutsättningar 2023 var att säkerställa att få en bredare förankring och bredare ägande av den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Ekologiskt hållbar utveckling bärs i mål- och budget främst av mål och satsning på miljökontoret och kommunstyrelsen. Mycket verksamhet på samhällsbyggnadsförvaltningen styr mot en hållbar utveckling men det är inte i så hög grad synligt i mål- och budget.

Just nu pågår ett arbete med hållbarhetsstyrning bland annat i arbetet med ledningssystemet och program för utbildning av nya chefer. I Mjölby har vi valt att integrera hållbarhetsperspektiven i så stor utsträckning som möjligt i ordinarie processer. Det är bra och viktigt, men det finns också risk för att vissa perspektiv blir osynliga och missas.

Det skulle kunna hanteras genom att lyfta in fler övergripande mål och uppdrag kopplat till ekologiskt hållbar utveckling i mål- och budget 2025. Det vore önskvärt att även inkludera investeringsbudgeten i analysen.

2.2 Är Mjölby socialt hållbart?

Lokala indikatorer

I Kolada finns lokala nyckeltal kopplat till Agenda 2030. De lokala nyckeltalen är lite trubbiga och bör kompletteras med lokala nyckeltal.

Mål 1 - Ingen fattigdom: Kommunen ligger ungefär på snittet för Sverige, men en positiv utveckling syns genom att antalet verkställda vräkningar av barnfamiljer har minskat till noll år 2023. Detta pekar på en möjlig fortsatt förbättring när det gäller att bekämpa fattigdomen i kommunen.

Mål 2 - Ingen hunger: Fokus på BMI visar på tidigare höga nivåer av fetma bland invånarna, men det har minskat under 2022. Detta indikerar pågående insatser för att förbättra invånarnas hälsa och livsstil, vilket kan leda till fortsatt minskning av fetma och därigenom en förbättrad hälsosituation i kommunen.

Mål 3 - Hälsa och välbefinnande: Trots positiva indikatorer som god psykisk hälsa och självskattad hälsa, finns det utrymme för förbättringar, särskilt när det gäller medellivslängd för kvinnor och tillgång till elevhälsa eller skolsköterska.

Mål 4 - God utbildning för alla: Kommunen har relativt goda resultat, men det finns utrymme för förbättring särskilt när det gäller trygghet i skolan och behörighet till yrkesprogram.

Mål 5 - Jämställdhet: Kommunen utmärker sig positivt när det gäller jämställt uttag av VAB, men det finns fortfarande en utmaning när det gäller att minska löneskillnaderna mellan könen.

Mål 7 - Hållbar energi: Mjölby ligger i mitten när det gäller hållbar energi, men visar bättre resultat än snittet för Sverige när det kommer till elavbrott, vilket pekar på potential för att ytterligare förbättra infrastrukturen för energiförsörjning.

Mål 11 - Hållbara städer: Kommunen visar överlag goda resultat inom hållbara städer, men utmaningar kvarstår särskilt när det gäller trygghetsfrågor.

Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen: Kommunen har relativt goda resultat när det gäller valdeltagande och anmälda våldsbrott, men det finns utrymme för fortsatt arbete för att stärka valdeltagande och tryggheten för invånarna.

På nationell nivå

På nationell nivå och i en global jämförelse ligger Sverige bra till inom social hållbarhet. Man har särskilt utmaningar med mål nummer 2 som handlar om ingen hunger och felnutrition. I Sveriges fall mäter man högt BMI, liksom i Mjölby. Det leder till att vi ligger lågt inom det målet.

Utvecklingspotential

Utifrån denna bedömning finns det flera områden där Mjölby kommun redan presterar bra, men också områden där det finns utrymme för förbättring och där det krävs fortsatta insatser för att uppnå målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030. Skolresultaten, förbyggande arbete mot ANDT, arbeta för jämlika villkor och det kompensatoriska uppdraget inom skola och kultur- och fritid behöver fortsätta prioriteras, liksom arbetet för en trygg kommun fri från våld.

2.2 Är Mjölby ekonomiskt hållbart?

Lokala indikatorer

Mål 8- Mål nummer åtta handlar om anständiga arbetsvillkor och en ekonomisk tillväxt. Nyckeltalen visar att Mjölby har relativt goda siffror kopplat till sysselsättning, men sticker ut något på arbetsplatsolyckor.

Mål 9- Det här målet kopplar till vårt näringslivsklimat. I vision 2045 pratar vi om en blandning av små och medelstora företag med en bred mix av näringsgrenar. Det är en viktig förutsättning för fortsatt god utveckling inom området. Ett bra företagsklimat är en viktig förutsättning för att kunna fokusera på innovation om omställning. Företagsklimat i kommunen utgör en viktig grund för ekonomiskt hållbar utveckling och där har Mjölby nu viktiga utmaningar att arbeta med.

Mål 10- Vi har historiskt haft ett högt valdeltagande i Mjölby men ser något sjunkande siffror. Inkluderande och inflytande är viktiga frågor att jobba med.

Mål 12- Inom mål nummer 12 sticker Mjölby ut genom att ha höga mängder avfall och låg grad av återvinning. Många nya åtgärder är planerade p.g.a. av skärpt lagstiftning men det gäller att vi utvecklar det så att det blir lätt för kommunens innevånare och företag att göra rätt och bidra till mer cirkulära flöden.

På nationell nivå

På nationell nivå ligger vi relativt bra till inom dessa delmål. Det som sticker ut som en stor utmaning för Sverige är mål 12 om hållbar konsumtion och produktion. Det är ett av Sveriges mest utmanande områden med behov av omställning från linjära till cirkulära flöden bland både privatpersoner och företag.

Utvecklingspotential

Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för en hållbar utveckling men det bör ske inom planetens gränser och länka samman tillväxt med ekologisk och socialt hållbar utveckling. Att skapa och bibehålla ett gott företagsklimat är viktigt för Mjölbys utveckling och för att skapa en innovativ och utvecklingsinriktad kommun.

Inom utvecklingsområdet för mål nummer 12 som handlar om hållbar konsumtion och produktion och cirkulära flöden finns en stor potential både inom vår egen organisation och riktat mot näringslivet. Inom näringslivet kan vi arbeta med att underlätta för industriella symbioser och effektivare användning av energi, vatten och restmaterial genom hur vi planerar företagsetableringar till olika områden och att ta med perspektiven i uppdateringen av näringslivsstrategin.

3. Hur styr vi mot hållbar utveckling i mob 2024?

Alla globala mål och de tre hållbarhetsperspektiven finns representerade. Styr främst mot fyra mål 3,4,10 och 16.

När man tittar på hela mål och budget 2024 så kan man se att det finns kopplingar till alla globala mål och att det täcker in både ekologisk, social och ekonomiskt hållbar utveckling. De globala mål som det finns absolut flest kopplingar till är mål de globala målen 3, 4, 10 och 16.

Mål nummer tre handlar om hälsa och välbefinnande som på kommunalnivå kopplar till välfärdstjänster som har en stor påverkan på våra innevånarens hälsa genom livet. Skola, social omsorg och hur vi planerar staden t.ex.

Mål nummer fyra som handlar om god utbildning för alla. På en kommunal nivå kopplar det till det kommunens ansvar för utbildningssystemet.

Mål nummer tio om minskad ojämlikhet som handlar om hur vi utför välfärdstjänster som vård och skola som ett sätt att motverka ojämlikheter mellan olika individer och grupper, såväl barn som vuxna.

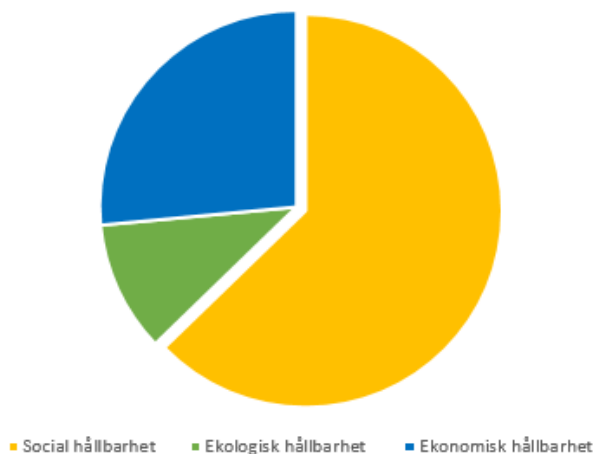
Mål nummer 16 om fredliga och inkluderande samhällen som innefattar både trygghetsarbete och brottsförebyggande arbete, såväl som demokrati, kommunikation och medborgarnas delaktighet och insyn.

Mot de fyra målen styr huvuddelen av mål och uppdrag under 2024

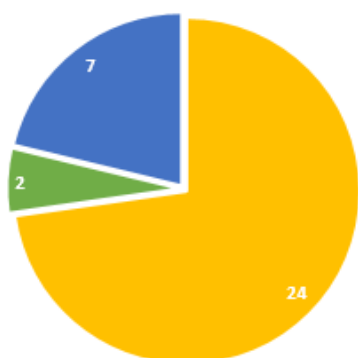

Så här ser för delningen ut i mål- och budget 2024, det är en förflyttning i fokus ifrån mål- och budget 2023. Skillnaden i fördelning och skillnad fokus på mål. Viktigt att belysa att all kommunal verksamhet och alla projekt inte ses i mål- och budget

Fördelning hållbarhetsdimensioner
- antal koppling mål- och budget 2024-

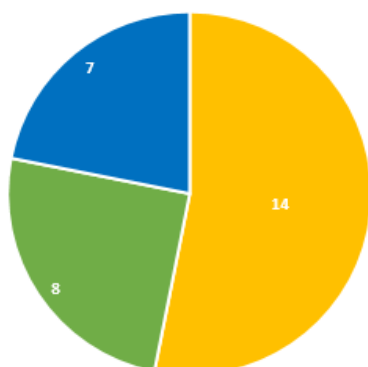

Fördelning hållbarhetsdimensioner
- antal kopplingar KF-mål-

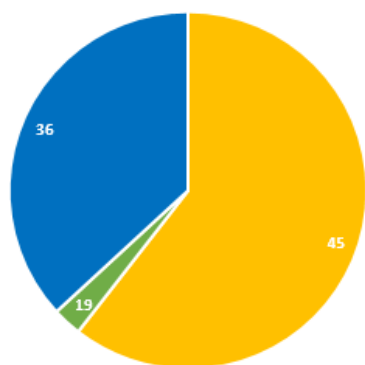
■ Social hållbarhet ■ Ekologisk hållbarhet ■ Ekonomisk hållbarhet

Fördelning hållbarhetsdimensioner
- antal kopplingar nämndsspecifika mål-

■ Social hållbarhet ■ Ekologisk hållbarhet ■ Ekonomisk hållbarhet

Fördelning hållbarhetsdimensioner
- antal kopplingar till särskilda satsningar-

■ Social hållbarhet ■ Ekologisk hållbarhet ■ Ekonomisk hållbarhet

Antal kopplingar till Agenda 2030

(Kf-mål, nämndsmål och särskilda satsningar 2024)

Globalt mål	Antal kopplingar i mål och budget 2023	Nämnder som bidrar till uppfyllandet	Hållbarhetsdimension	Globalt mål	Antal kopplingar i mål och budget 2023	Nämnder som bidrar till uppfyllandet	Hållbarhetsdimension
	3		social		16		ekonomisk
	1		social		8		social
	18		social		2		ekonomisk
	11		social		2		miljö
	4		social		3		miljö
	3		miljö		3		miljö
	1		social		18		social
	5		ekonomisk		0		
	5		ekonomisk				

Mjölby i jämförelse

BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR	3
KOMMUNGEMENSAMMA NYCKELTAL	5
Block 1: POLITISK VERKSAMHET	11
Block 2: INFRASTRUKTUR, SKYDD mm	11
Block 3: KULTUR OCH FRITID	20
Block 4: PEDAGOGISK VERKSAMHET	22
Block 5: VÅRD OCH OMSORG	27
AFFÄRSVERKSAMHET	36

BAKGRUND OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Mjölby i jämförelse

I Mjölby i jämförelse presenteras utvalda nyckeltalssamlingar strukturerat på ett sätt som är tänkt dels ge en bild av hur kommunen använder sina resurser jämfört med andra, främst i form av olika typer av kostnad/invånare-nyckeltal. Samtidigt ska även nyckeltal mer kopplat till olika typer av kvalitetsaspekter inkluderas och utvecklas framöver.

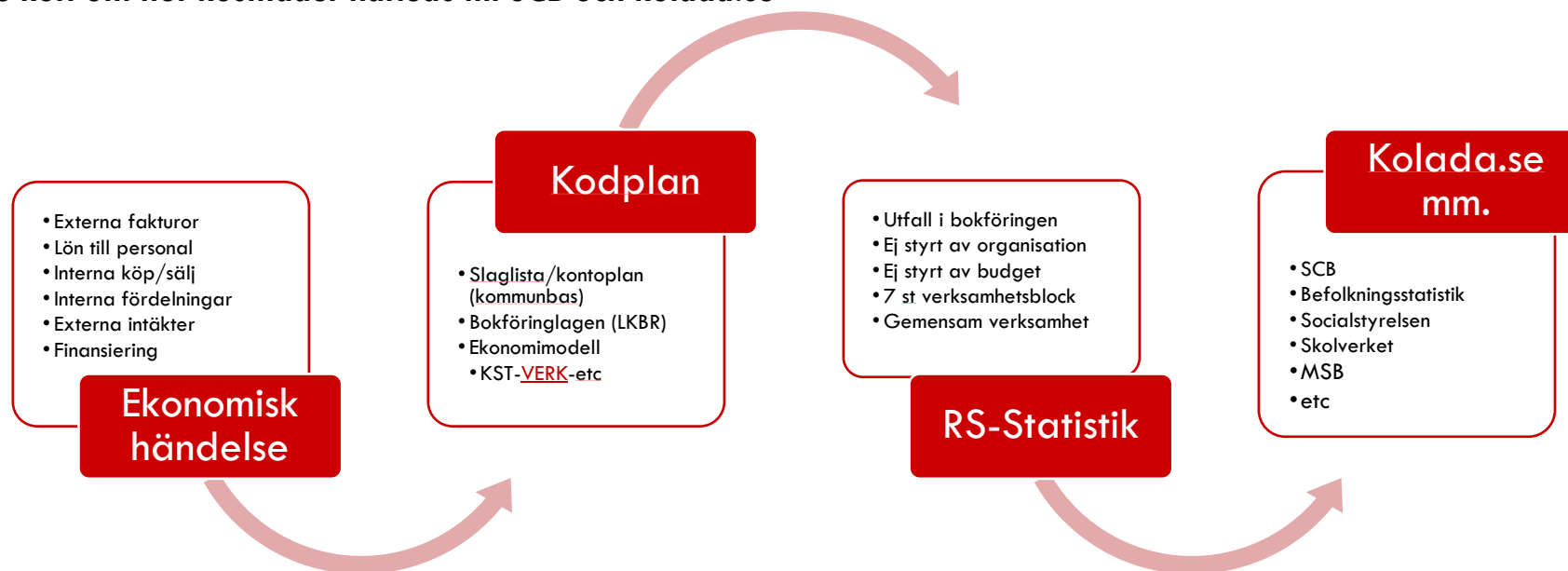
Om Kolada

Kolada är en öppen kostnadsfri databas som utvecklas i samarbete mellan, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Databasen innehåller ca 6000 olika nyckeltal som i olika former möjliggör jämförande analyser mellan kommuner eller regioner. Databasen som Kolada bygger på hämtar statistik från många olika källor, tex SCB, Socialstyrelsen, Skolverket.

Om jämförelsegrupper

- Samtliga kommuner är kategoriserade i 9 olika kommungrupper baserat på olika kriterier tex storlek, struktur, pendlingsmönster och geografisk närvaro
- Mjölby kommun tillhör gruppen "pendlingskommun nära större stad" tillsammans med 51 andra kommuner
  - Landskrona, Ängelholm, Vänersborg, Strängnäs, Mark (5 största)
  - Bjurholm, Grästorp, Färgelanda, Aneby, Nordmaling (5 minsta)
  - Mjölby är den 7de största kommunen i jämförelsegruppen
- Alla verksamheter jämförs med kommungruppen och riket som utgångsläge – rätt eller fel, i vissa fall förekommer kompletterade jämförelse
- Vid kompletterande analyser av kostnader kan andra jämförelsegrupper användas, tex Koladas jämförelsegrupper "Liknande kommuner" för olika verksamheter (nästa steg i analysen)
- Det finns flera andra sätt att jämföra Mjölbys verksamheter; länets utveckling, kommuner med samma invånarantal, socioekonomisk profil, geografisk profil etc.
- Det finns även andra undersökningar och statistik som inte presenteras på Kolada.se och som inte används som underlag till detta dokument, tex "kritik på teknik" som publiceras av SKR.

Lite kort om hur kostnader härleds till SCB och kolada.se

Samtliga ekonomiska händelser i kommunens bokslut respektive kalenderår redovisas enligt en nationell standard genom ett s.k. Räkenskapssammandrag. I Räkenskapssammandraget klassificeras samtliga intäkter och kostnader till en nationell kommungemensam standard för vilken typ av verksamhet som händelsen avser. Här spelar därför inte en kommuns val av organisationsform roll för vad en kostnad ska klassificeras som. En vara/tjänst som avser äldreomsorg är en äldreomsorgskostnad även om varan/tjänsten betalas eller utförs av någon annan nämnd. En färdtjänstfaktura är alltså en kostnad som avser omsorgs-blocket även om färdtjänst organiseras på kommunstyrelsens förvaltning. På samma sätt är kostnaden för matportioner till ett äldreboende en äldreomsorgskostnad även om kostnaden uppstår på samhällsbyggnadsnämnden.

Det är den egna kommunen som gör bedömningar och tolkningar kring hur vissa verksamheter ska redovisas vilket kan ge upphov till olika typer av diskrepanser i jämförelsen. Det är därför viktigt att beakta att det kan finnas skillnader i hur kommuner redovisar sina verksamheter och detta kan ge mer eller mindre stora effekter på nyckeltalen. Nyckeltalen i Kolada speglar ekonomiskt utfall och inte budgetsiffror.

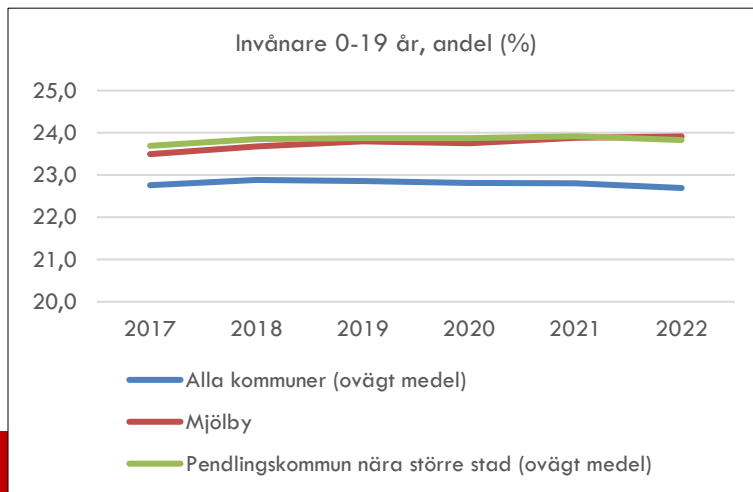
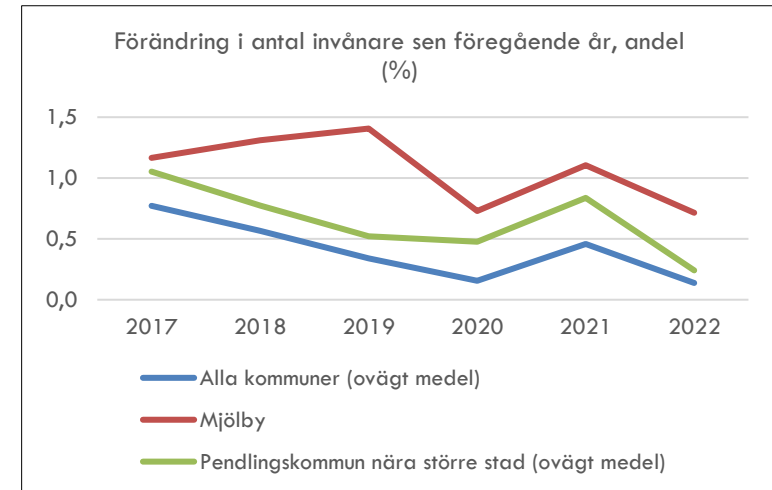
KOMMUNGEMENSAMMA NYCKELTAL

Befolkningsutveckling

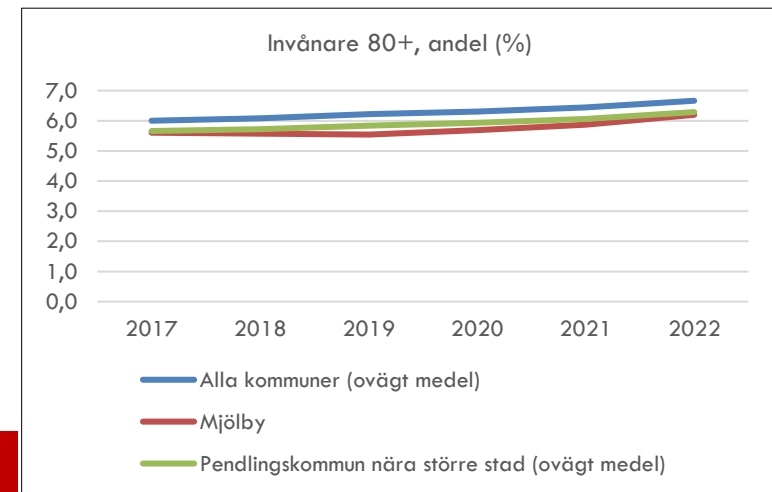
År 2022 ökade antalet invånare med 202 personer och vi var vid årets slut 28 471 invånare. Ökningen beror både på ett positivt födelsenetto och på att det flyttade in fler personer än vad det flyttade ut. Födelsenettet, det vill säga relationen mellan antal födda och antal avlidna var 62 personer. Under 2022 föddes det 318 barn, vilket är fler födda barn i Mjölby kommun än sedan första halvan på 90 talet. Samtidigt var antalet som avled väldigt lågt. Flyttnetto var på 121 personer, vilket är det lägsta på 8 år.

Relativt riket har Mjölby kommun en hög andel unga 0-19 år. Nivån är jämförbar med kommungruppen.

Andelen 80+ är lägre i Mjölby kommun än i kommungrupp men högre än riket.

Bruten skala

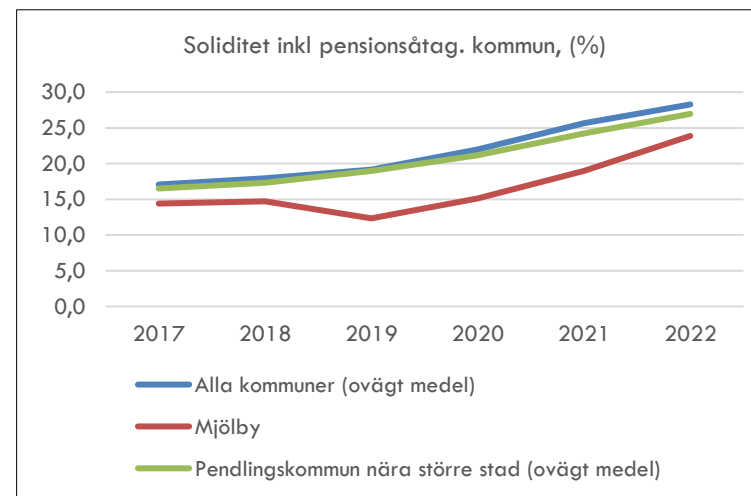
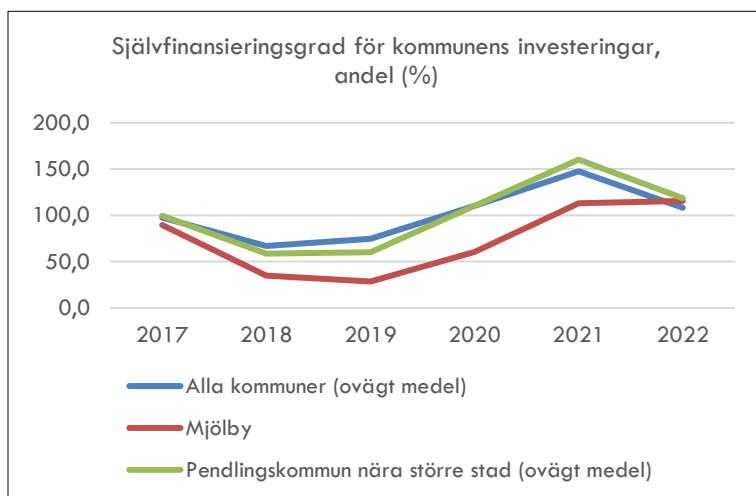
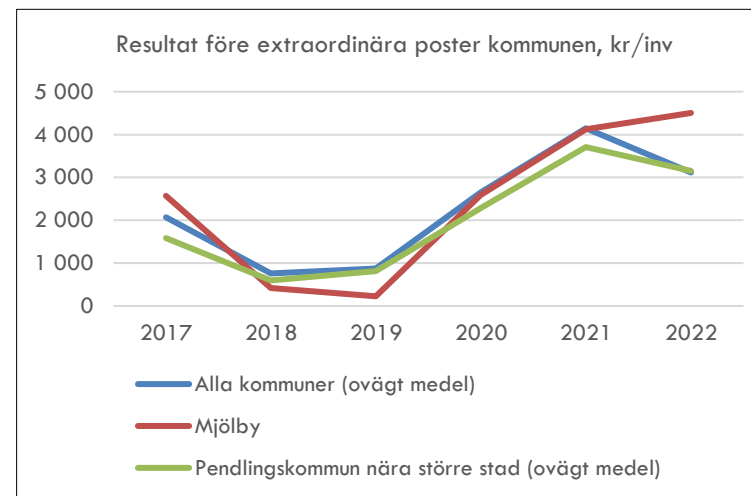
Bruten skala

Finansiella nyckeltal

Resultatnivåerna har varit lägre än jämförelsegruppen 2018-2019. Stort överskott 2020 och 2021 och något högre än jämförelsegruppen men i nivå med riket. I likhet med sektorn så har pandemin haft en kraftigt positiv påverkan på kommunens finansiella resultat. Lägre kostnader på grund av utebliven verksamhet och sjukdomsbortfall, samt intäkter i form av olika stödjande statsbidrag.

Mjölby kommun har haft en ökande soliditet inkl pensionsåtagandet. Främst på grund av de i närtid starka resultaten samtidigt som investeringsvolymerna har varit måttliga. I takt med att det historiska pensionsåtagandet minskar kommer detta soliditetsmått att öka. Vilket har en nära koppling till kommunens självfinansiering av genomförda investeringar. Självfinansieringsgraden har stärkts de senaste åren men förväntas att sjunka inom kommande planeringshorisont. Övriga jämförbara kommuner och riket som helhet uppvisar liknande trender inom samtliga presenterade nyckeltal.

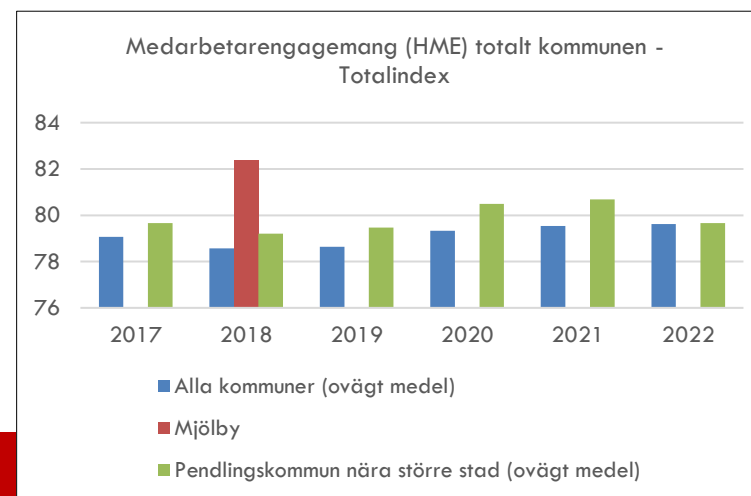
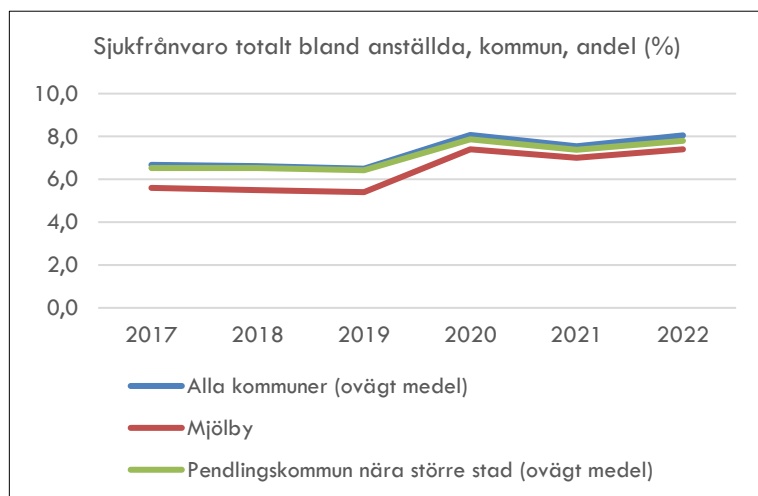
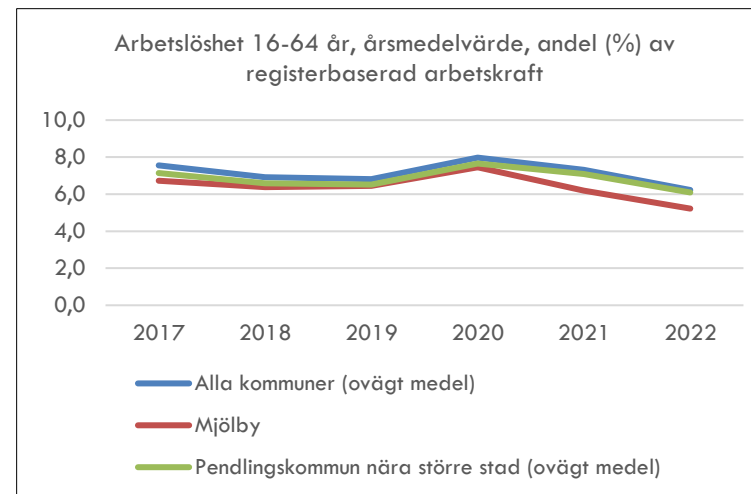

Övriga kommungemensamma nyckeltal

I november 2022 var arbetslösheten på 5,2 procent, vilket är betydligt lägre än rikets 6,5 procent och länets 6,9 procent. Andelen arbetslösa i kommunen har inte varit så här låg sen innan finanskrisen 2007.

Sjukfrånvaron ökade 2022 till ca 7,4%, den ökade i alla kategorier men mest för 29 år och yngre. Ökningen avser korttidssjukfrånvaro som präglas av virusinfektioner med restriktioner om att stanna hemma vid symptom.

HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. HME-index består av nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för Hållbart medarbetarengagemang och tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning.

Bruten skala

Nettokostnadsavvikelse

- Nettokostnadsavvikelse är ett begrepp som jämför kommuns olika verksamheters nettokostnader med ett nyckeltal som kallas för referenskostnad.
- Referenskostnaden är grundpelaren i den mellankommunala kostnadsutjämnningen, där ambitionen är att de strukturella skillnaderna som finns mellan kommuners förutsättningar att bedriva verksamhet ska utjämnas finansiellt.
- Referenskostnaden är alltså en kalkylmässig kostnad som anger var en kommun "bör" ligga i kostnadsnivå utifrån de statistiska och strukturella förutsättningarna. Givet en genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.
- Absolut mest drivande faktorn är demografin
- Exempel på andra faktorer är socioekonomi, geografi och glesbygdsfaktorer mm
- Högre verklig nettokostnad än referenskostnad kan förklaras av högre ambitionsnivå, lägre effektivitet eller att kostnadsutjämnningssystemet inte fångar de parametrar som motsvarar kommunens kostnadsläge.
- Kompensation sker antingen genom högre skatteintäkter eller att andra verksamheter delfinansier "gapet".
- Nyckeltalet presenteras oftast i procent (%) och beskriver den procentuella skillnaden mellan nettokostnaden och referenskostnaden.
- Nettokostnadsavvikelsen på 5% betyder därför att verksamheten bedrivs 5% mer kostsamt än vad som förväntas.

Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)

Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för äldreomsorg, kr/inv. Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för äldreomsorg i riket, åldersstruktur (andel 65-79 år, 80-89 år och 90+ år i kommunen), civilstånd, ohälsa, andel födda utanför Norden, restider i hemtjänsten samt merkostnader för institutionsboende i glesbygd. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga förändringar i kostnadsutjämnningen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

ID: N20900

Typ: Kommun

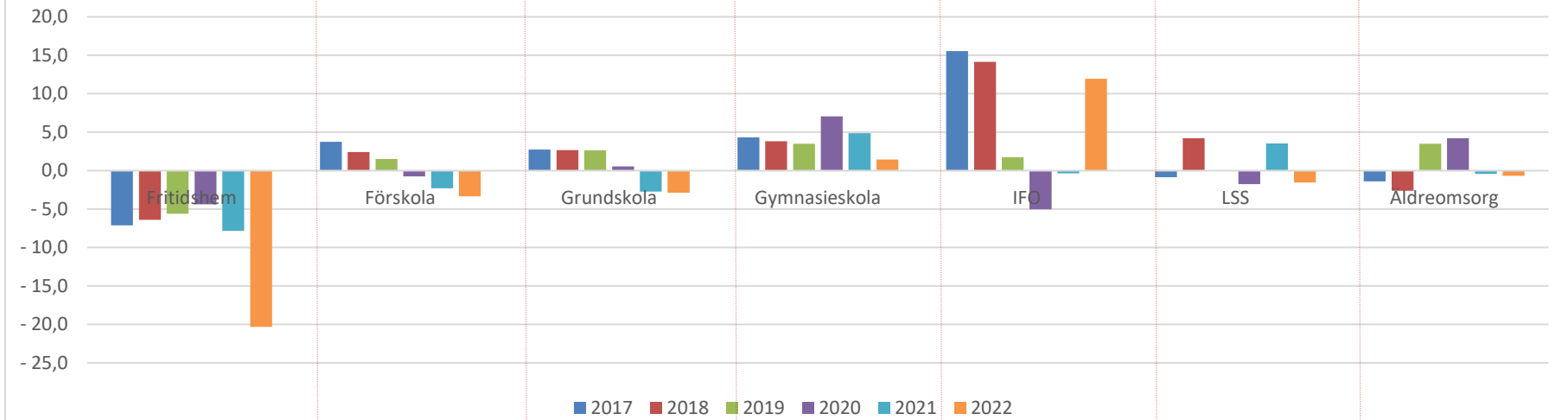
Publiceringsvecka: v35 2022

Preliminära uppgifter publiceras: v24 2022

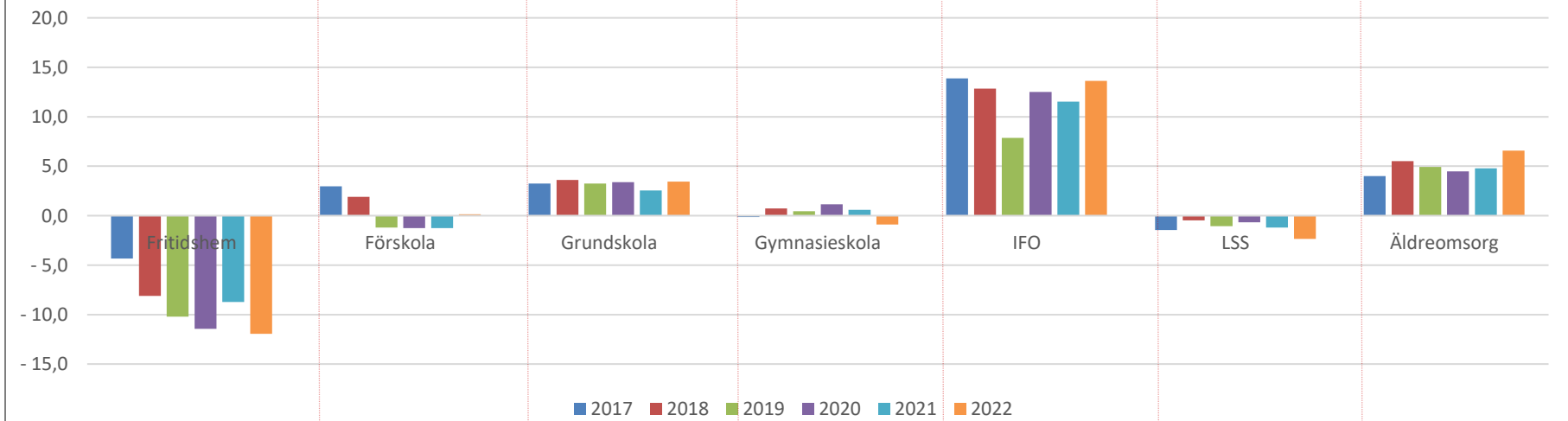
Avser år: 2021

Nettokostnadsavvikelser (%) Mjölby kommun

Nettokostnadsavvikelser (%) Pendlingskommun nära större stad

Generellt

Kraftigt minskad nettokostnadsavvikelse inom nästan samtliga områden. Från att 2020 bedriva verksamhet ca 11 mnkr över referenskostnaden till att 2021 bedriva verksamhet 9 mnkr under referenskostnaden. Sannolikt beror trendbrottet på tillfälliga statsbidrag samt övrig utebliven verksamhet på grund av pandemin 2021.

Fritidshem

Stigande trend 2017-2020 med ett trendbrott 2021. Fortsatt så bedrivs fritidshem "billigare" än referenskostnaden.

Förskola:

Sjunkande trend de senaste 5 åren. En orsak är att verksamhetens personaltäthet minskat de senare åren till följd av effektiviseringar. Men också att verksamheten arbetar mer och mer med samordning med befintlig personal, och i minskande grad tar in timvikarier.

Under pandemin har sjukfrånvaron bland personal ökat – vilket genererade lägre personalkostnader än annars. Stora statsbidrag tillfördes Utbildningsförvaltningens verksamheter i samband med pandemin, vilket också drar ner nettokostnaden.

Grundskola

Från att vara relativt stabil 2017-2019 har grundskolan sänkt sin nettokostnadsavvikelse 2020 och än mer 2021. En förklaring är den ökande sjukfrånvaron bland personal under pandemin – vilket genererade lägre personalkostnader än annars. Stora statsbidrag tillfördes

Utbildningsförvaltningens verksamheter i samband med pandemin, vilket också drar ner nettokostnaden.

Gymnasieskola

Relativt hög nettokostnadsavvikelse inom gymnasiet beror främst på att Mjölby har egna gymnasieskolor som på marginalen är mer kostsamma att driva baserat på elevantalet. Elevantalet har sjunkit de senaste åren.

IFO

Kraftiga svängningar mellan åren, modellen ändrades 2019-2020 vilken kan spela stor roll i hur nettokostnadsavvikelsen utvecklats sig. 2021 års utfall är på samma nivå som referenskostnaden. Mönstret i övriga pendlingskommuner är att detta nyckeltal är relativt högt över referenskostnaden. Senaste åren har kostnaderna ökat på grund av ett ökat antal individärenden.

LSS

Ingen tydlig trend över tid men relativt stor förändring mellan 2020-2021 samtidigt som övriga verksamheter inom kommunen blivit generellt sett billigare.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har haft en relativt tydlig ökande trend 2018-2020 med en likt övriga verksamheter avvikande nettokostnad 2021. Sannolikt har pandemin haft stor betydelse hur verksamheten har kunnat bedrivas, hur statsbidrag har erhållits mm.

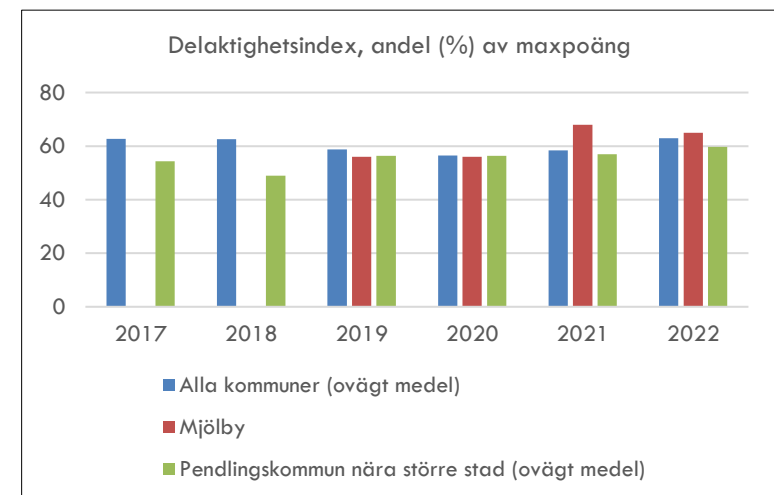
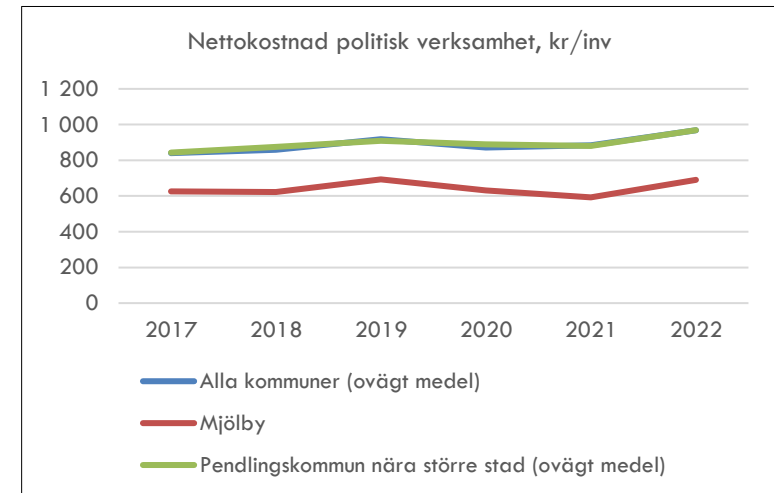

Block 1: POLITISK VERKSAMHET

Nettokostnaden för politisk verksamhet består av lite olika delar, kostnader för nämnd- och styrelseverksamhet, stöd till politiska partier, revision och övrig politisk verksamhet, tex överförmyndarnämnd.

Mjölbys nettokostnad följer rikets trend 2017-2020 med en något dippande utfall 2021. 2022 ökar kostnaden, sannolikt på grund av att det var ett valår.

Delaktighetsindex, (%) av maxpoäng. Indexet visar en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Poängen baseras på 19 frågor om möjligheterna till medborgardelaktighet i kommunen. 2019 och 2020 har Mjölby varit i nivå med jämförelsegruppen men har ökat mer vid utfallet 2021 och 2022. 2021 ändrades undersökningens utformning vilket kan påverka jämförbarheten mellan åren.

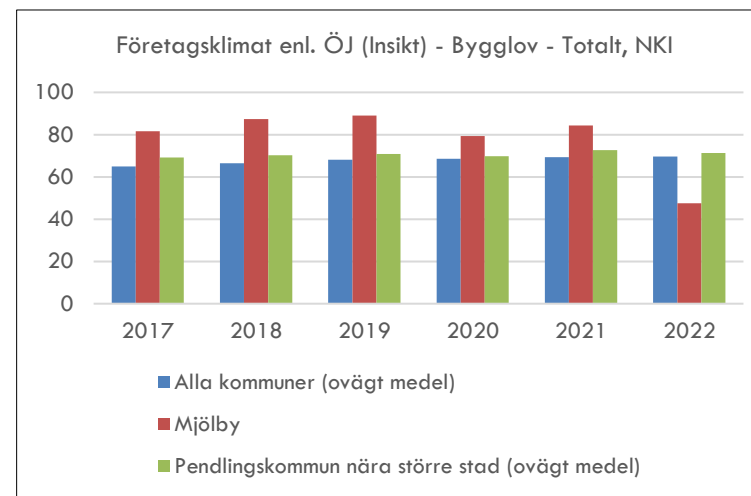
Block 2: INFRASTRUKTUR, SKYDD mm

Fysisk planering mm.

Företagarnas upplevda nöjdhet med Byggnadskontorets service ska vara bland de 25% bästa kommunerna i SKR's Insiktsmätning. Byggnadskontoret ligger på index 84 och är därmed bland de 8% bästa kommunerna i mätningen 2021. (Sveriges kommuner och Regioner). Att jämföra med genomsnittsindex som jämförelsegruppen har på ca 71.

Kompletterande jämförbara nyckeltal inom området är under framtagande.

Kostnadsnyckeltal ej lämpligt inom denna kategori då volymer av sanering, rivningar, och utredningskostnader inom exploatering även redovisas här vilket ger upphov till jämförelsestörande volymer.

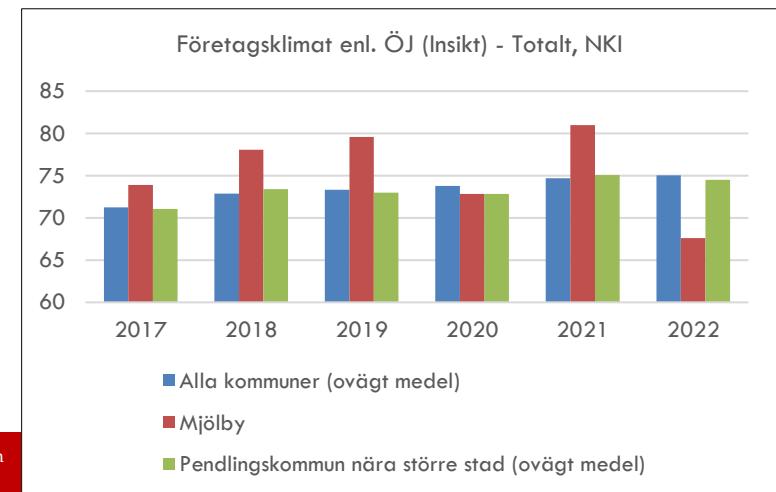
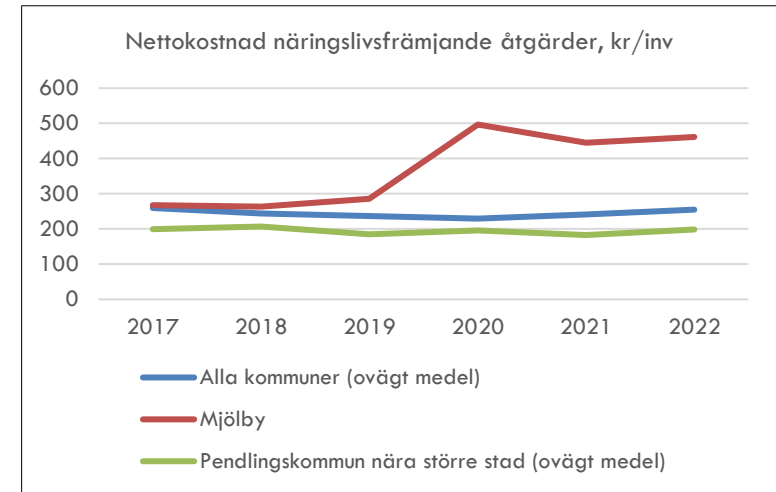

Näringslivsfrämjande åtgärder

Alla former av riktade åtgärder som kommunen vidtar för att främja näringslivsstrukturen i kommunen som till exempel bidrag till näringslivsbolag, informationsinsatser och marknadsföring.

Den tydliga ökningen som syns 2020 och framåt beror främst på att den julgåva som har delats ut till personalen är utformad för att främja det lokala näringslivet. Denna typ av gåvor har fortsatt 2021 och 2022.

Bruten skala

Gata, park mm

Verksamhetens totala driftkostnad för kommunala bil- och cykelvägar. Summan av driftkostnaderna för vinterväghållning, gatubelysning, akuta beläggningsåtgärder, barmarksrenhållning, gatugrönytor, trafikordningar, trafiksignaler, konstbyggnader och dagvattenavledning och övriga driftkostnader.

Kommunal parkverksamhet som parker, lekplatser, offentliga toaletter, naturområden etc. Här redovisas även naturreservat om det inte har en mycket uttalad naturvårdsprofil.

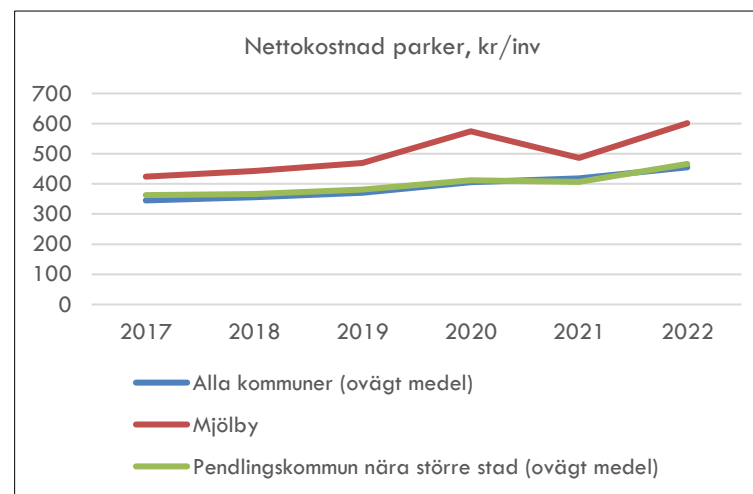
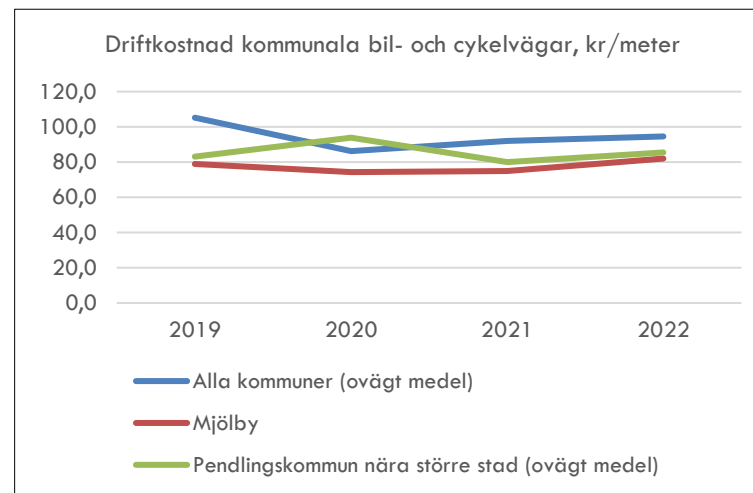
Kostnader har minskat mellan 2019 och 2021 vilket är ett tecken på att effektiviseringar och besparingar har slagit igenom.

Exempelvis:

- minskad renhållning av gator (sopor)
- minskad frekvens kantslotter längs gator
- ändrad klassificering av grönytor (minskad skötselfrekvens)
- minskad grönyteskötsel refuger
- minskad frekvens spolning dagvattenbrunnar

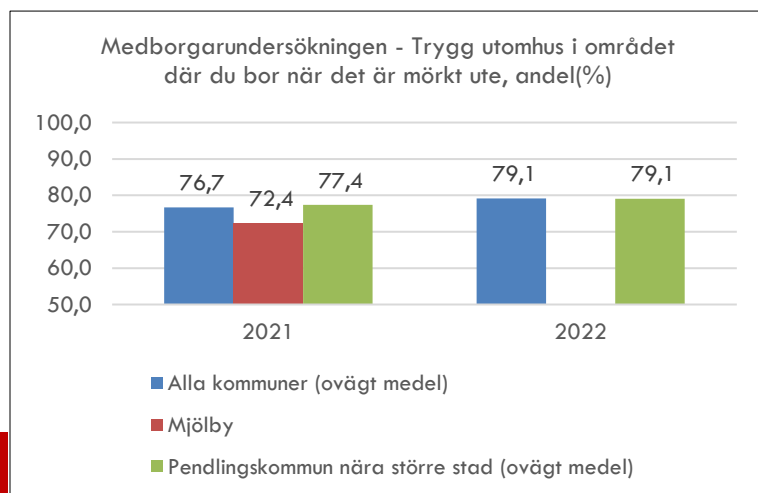
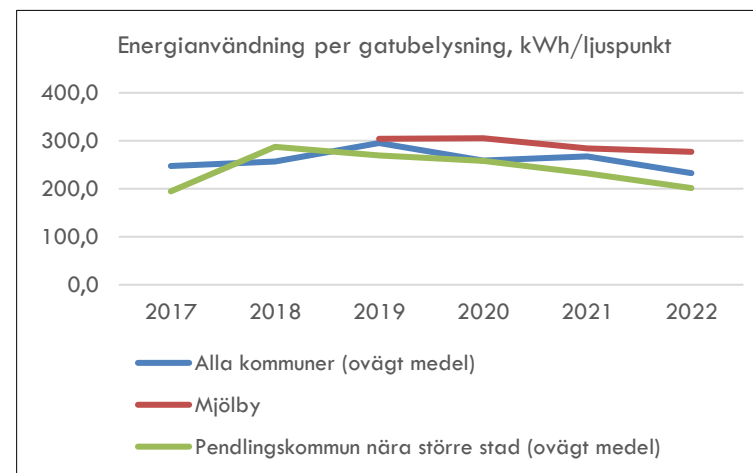
Kostnader för vinterväghållning är högre år 2022 jmf 2020 och 2021. Detta beror till stor del på höjda bränslekostnader samt indexregleringar i avtal med underentreprenörer. Vi har även haft ett större antal insatser gällande halkbekämpning än tidigare.

Under 2022 har ökande behov inom tex lekplatsunderhåll påverkat kostnaderna inom parkverksamhet. Exempel på åtgärder har varit sandbyte, besiktningar och utbyte av lekredskap. I övrigt har även parkverksamheten drabbats av ökade kostnader gällande bland annat bränsle.

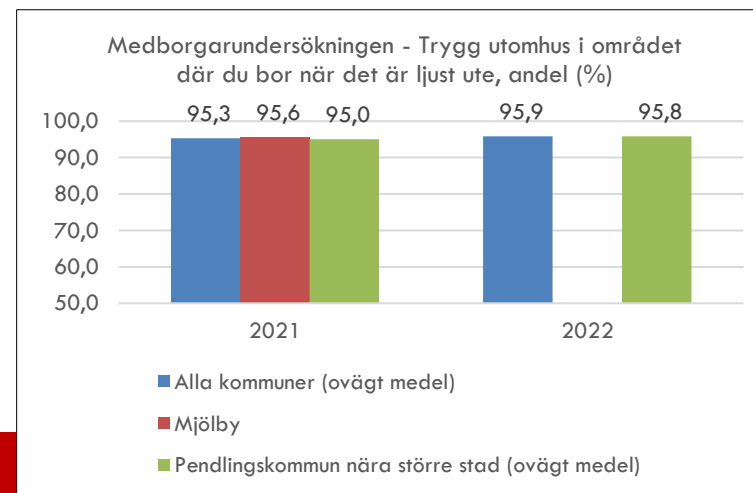

Mjölby kommun har inte LED-belysning i lika stor omfattning som "pendlingskommun nära större stad". Verksamheten har genomfört en förstudie tillsammans med Mjölby Svartådalen Energi. I samband med detta även lagt ett äskande med en reinvestering 2023-2025 i enlighet med kommunens miljö och energiplan. Arbete pågår med att byta ut belysningspunkterna till LED med särskilt investeringsäskande.

Generellt kan vi se att kommuninvånarna känner sig relativt trygga och säkra under dagtid. Tyvärr så känner vi oss inte lika trygga under dygnets mörka perioder. Svårt att förklara vad orsakerna är men en förmodad bidragande faktor är belysningen i det offentliga rummet. Statistik uppdateras varannat år.

Bruten skala

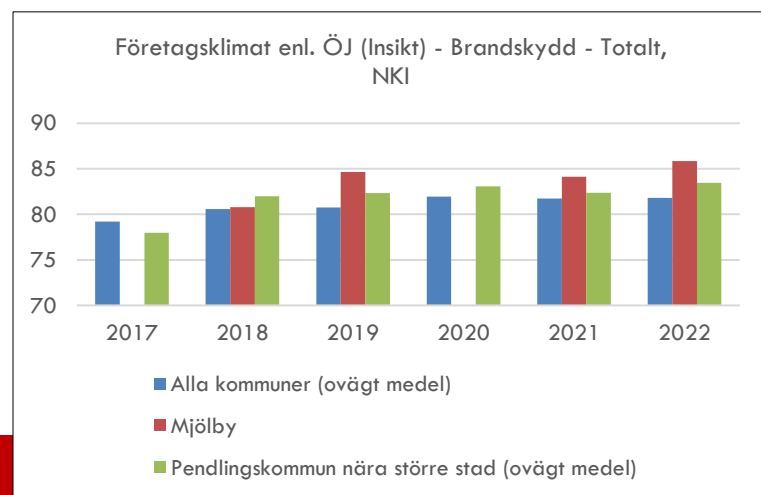
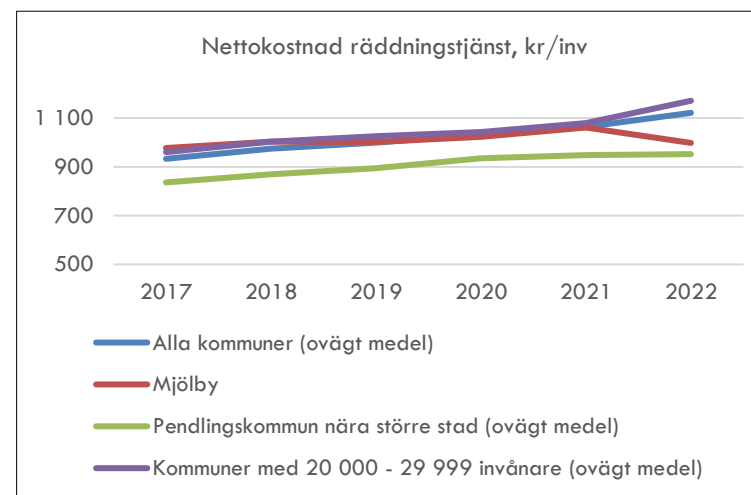
Bruten skala

Räddningstjänst

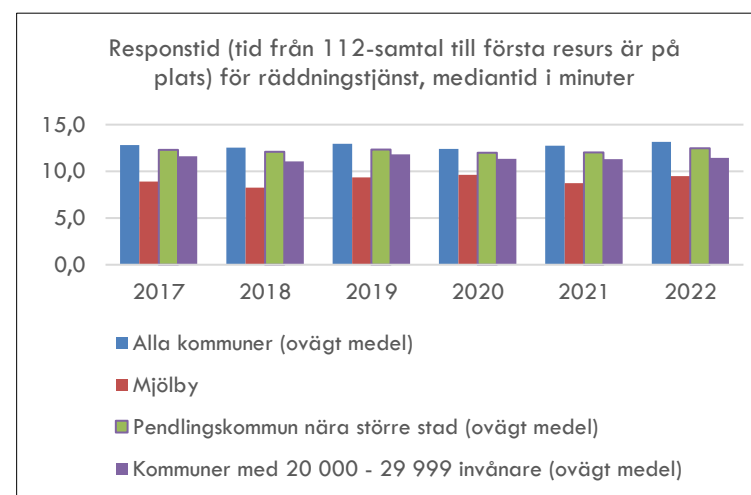
Relativt stabil utveckling i Mjölby, där nettokostnaden per invånare har en marginell ökning över femårsperioden. Kostnadsutveckling i jämförelsegruppen ökar något mer. Nivån är strukturellt högre, vilket kan bero på flera olika faktorer geografi, trafiknät (motorväg mm) mängd industrier, etc. Jämförs nettokostnaden med kommuner med samma befolkningmängd syns ingen skillnad i kostnadsnivån.

I områden inom kommunen där det tar längre tid att få hjälp av räddningstjänsten är det viktigt att man själv kan öka sin säkerhet. Kunskap ökar känslan av trygghet och säkerhet samt kan förhindra att bränder och olyckor inträffar. När det ändå sker har ett snabbt och riktigt ingripande av enskild eller räddningstjänsten stor betydelse för skadeutfallet.

Generellt sett har räddningstjänsten en snabb responstid jämfört med övriga pendlingskommuner nära större städer.

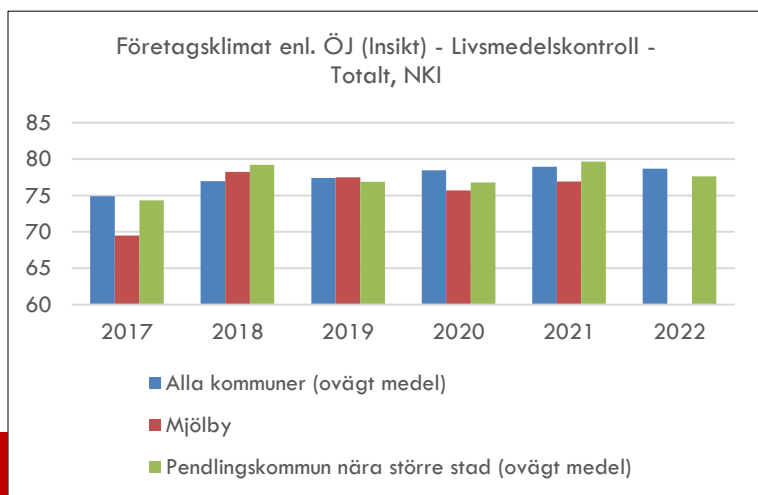
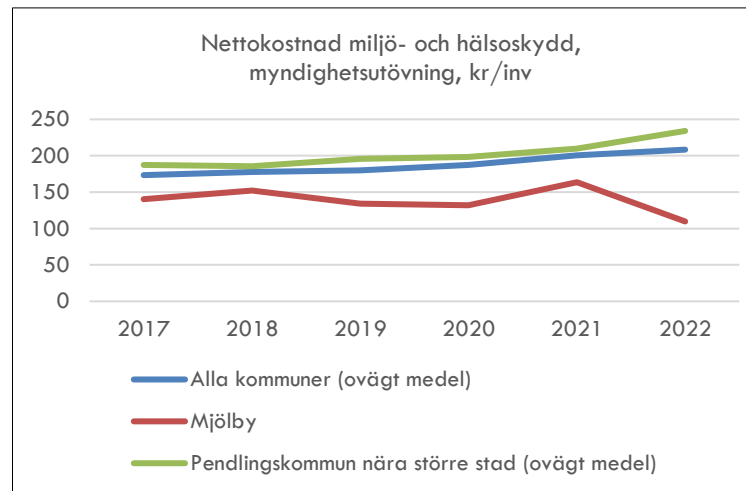
Bruten skala

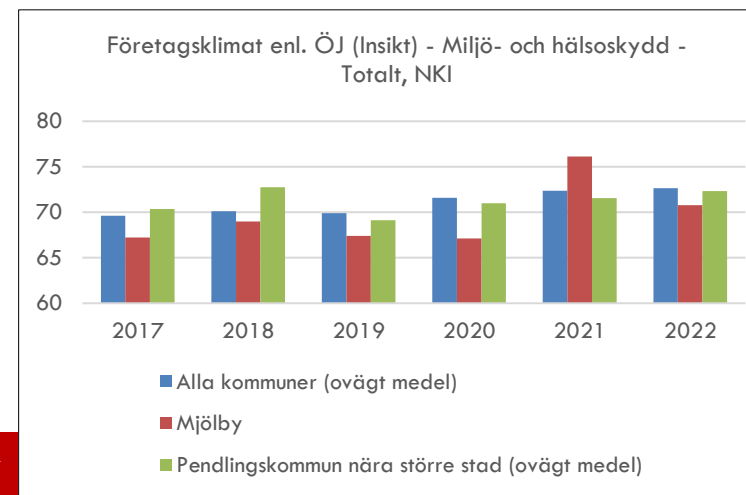
Miljöskydd

Relativt stabil kostnadsutveckling per invånare mellan 2017-2020. Under 2021 gavs tilläggsanslag för att under pandemin sänka taxan mot företagen vilket därmed resulterade i en trendmässigt ökad nettokostnad. För 2022 var kostnaderna lägre och intäkterna högre jämfört med 2021.

Företagsklimatet inom miljö och hälsoskydd ökade kraftigt i mätningen 2021. Förhoppningsvis är detta ett resultat av att miljökontoret har jobbat aktivt med frågor som syftar till att främja företagsklimatet inom området. Återstår att se om trenden fortsätter lika positivt. Ambitionsnivån i MoB för 2023 är att placera sig över index 76 inom livsmedel samt över 77 inom miljö- och hälsoskydd

Bruten skala

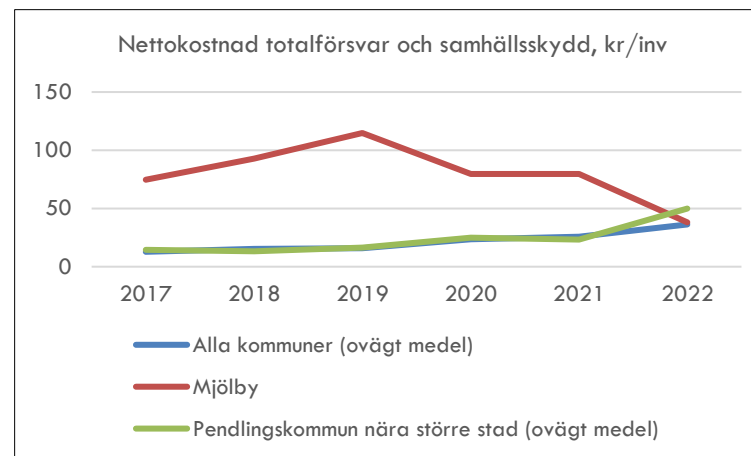

Bruten skala

Totalförsvaret och samhällsskydd

Administration av civilförsvarsfrågor. Utarbetande av planer, anordnande av övningar med civila institutioner och civilbefolkningen samt drift av, eller stöd till, civilförsvarsstyrkor. Krisberedskap ingår här. Noterbar ökning av kostnadsnivån 2017-2019 som fallit tillbaka under pandemiperioden.

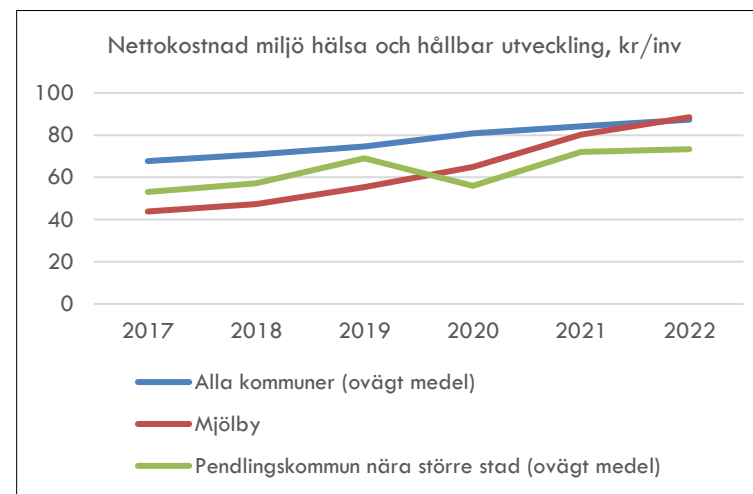
Något komplicerat att jämföra Mjölby kommuns kostnader inom området på grund av att samma enhet hanterar/samordnar kommunens trygghetsarbete och även har samordningsavtal med två andra kommuner. Trygghetsskapande åtgärder och kostnader ska inte redovisas här utan är en kommungemensam kostnad. Generellt kan sägas att kostnaderna inom detta område har ökat de senaste åren både inom Mjölby och övriga kommuner. I Mjölby har viss personalomsättning dämpat ökningen de senare åren samt att statsbidragen från MSB har ökat. Från och med 2022 redovisas inte längre kommunens vanliga trygghetsarbete inom denna del i räkenskapsammandraget. Även om arbetet organisatoriskt finns inom samma enhet som ansvarar för totalförsvaret och samhällsskydd. Detta gör att det ser ut som att kostnaden har sjunkit till 2022.

Miljö hälsa och hållbar utveckling

Kostnader och intäkter för åtgärder, utöver myndighetsutövning, som kommunen vidtar inom miljö- och hälsoskyddsområdet, t.ex. folkhälsoprojekt

Ett område som har ökat i ambition de senaste åren med både ökade kommunanslag men också ökade statsbidrag. Mjölby ligger jämfört med övriga kommuner i samma trendnivå och även i nivå med genomsnittskommunen.

Block 3: KULTUR OCH FRITID

Fritidsverksamhet

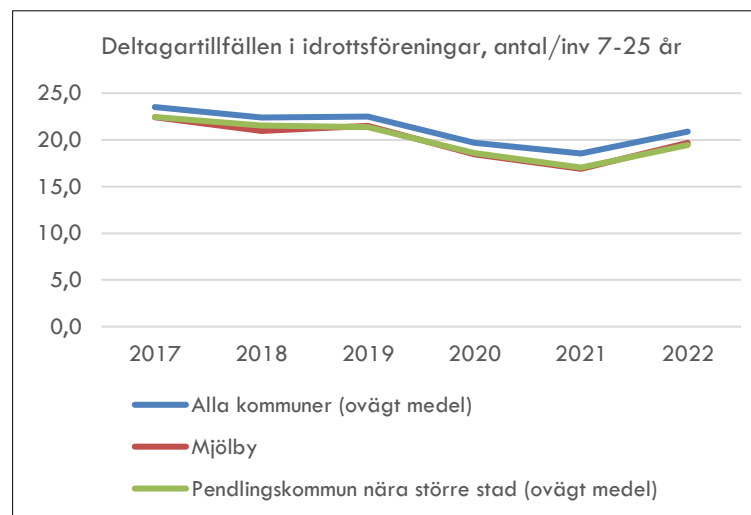
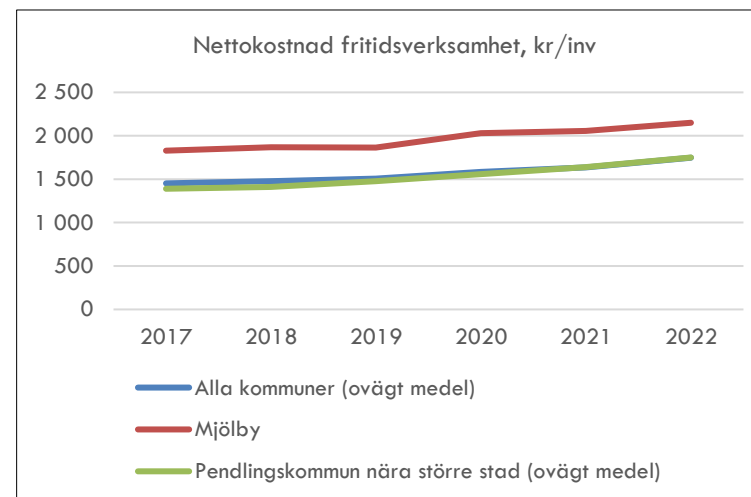
Som tidigare noteras en högre kostnad än jämförbara kommuner. Politiska prioriteringar sedan år 2005 gällande investeringar i anläggningar påverkar kostnadsbilden, ex.

- Lundbybadet
- Birger jarls hall
- Klämman Arena
- Skänninge IP
- Vifolkavallen

Fritidsgårdsverksamheten har en högre kostnad än de flesta jämförbara kommunerna. Kommunens geografiska spridning medför att fritidsgårdsverksamhet bedrivs i varje tätort med tre större enheter integrerade med respektive högstadieskola samt en träffpunkt i Väderstad. Fritidsgårdarna har i jämförelse med andra kommuner ett bredare uppdrag som omfattar: skol- och rastverksamhet, fritidshem, eftermiddagsverksamhet, kvällsverksamhet, mobil fritid och LSS verksamhet.

Kostnader för allmän fritidsverksamhet, föreningsbidrag och ferieverksamhet, har en betydligt lägre kostnad och ligger under medelvärdet i jämförelse med andra kommuner. Budget för föreningsbidrag har från och med 2023 ökats med 1 300 tkr och även ferieverksamheten har fått budgetökning med 500 tkr från och med 2024.

Deltagartillfällen i idrottsföreningar är på väg att nå de nivåer som var före pandemin. Mellan 2021 och 2022 ökade deltagartillfällen med 13% och även för 2023 noteras ytterligare ökning med cirka 7%. Ökat föreningsstöd och nya bidragsformer skapar förutsättningar att antalet kan öka ytterligare under kommande år.

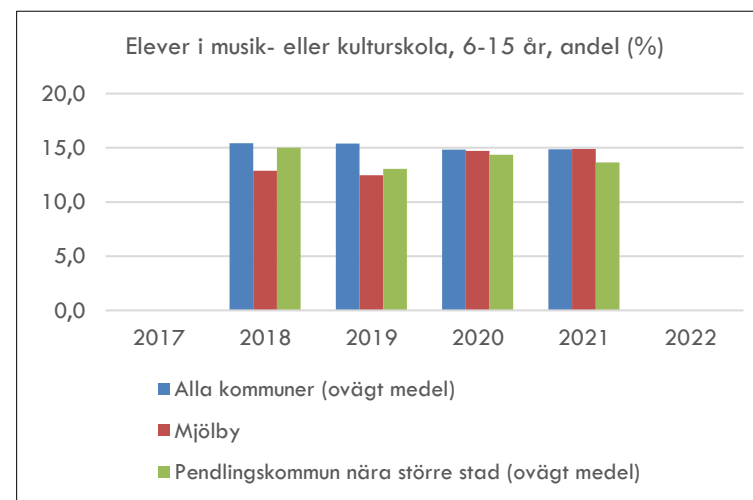
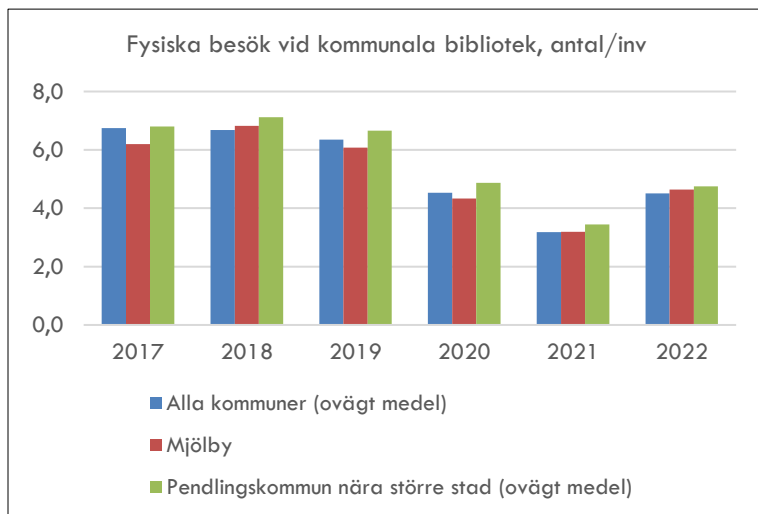
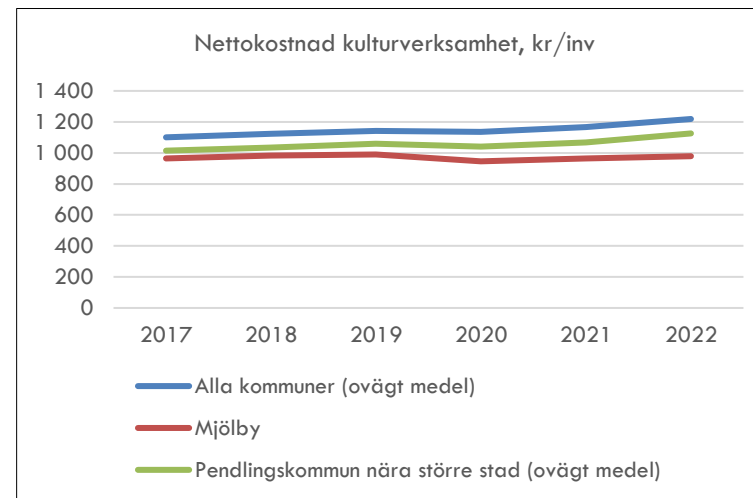

Kulturverksamhet

Nettokostnad för kulturskola, bibliotek och allmän kultur är fortfarande lägre än snittet bland jämförbara kommuner. Den ökade satsningen på kulturskolan från och med år 2023 kommer sannolikt att höja kostnadsnivån. Även ökad budget för föreningsstöd och ett ökat kulturutbud bör ge effekt på sikt. Avsaknaden av större kulturanläggningar, ex. museum och kulturhus, påverkar kostnaden, i synnerhet jämfört med riket.

Elevantalet vid kulturskolan har under år 2018 – 2020 varit relativt konstant på drygt 500 elever och som är i nivå med jämförbara kommuner. Under år 2021 och 2022 noteras en relativt stor ökning, mycket beroende på verksamheten "bild och form" som fått ett rejält uppsving genom flytt till ny lokal. Från och med 2023 har kulturskolan fått ökad budgetram med 3 000 tkr som ger stora möjligheter att bredda verksamheten och öka elevantalet ytterligare. Under år 2023 ökade elevantalet med ytterligare cirka 80 st. jämfört med året innan.

Fysiska besök vid biblioteken har ökat succesivt sedan pandemin. Ytterligare ökning noteras för 2023.

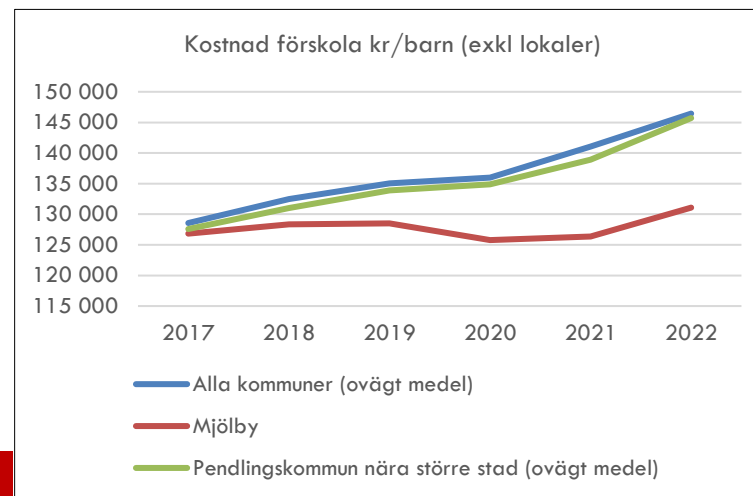
Block 4: PEDAGOGISK VERKSAMHET

Förskola

Effektiviseringar har lett till minskad personaltäthet inom verksamheten, vilket har minskat kostnadsutvecklingen senare år. Antalet barn per fast anställd personal har alltså ökat. 2022 har personaltätheten ökat på grund av ett projekt som syftar till att öka den fast anställda personalgruppen inom förskolan. Samtidigt ska antalet timvikarier i förskolan minska.

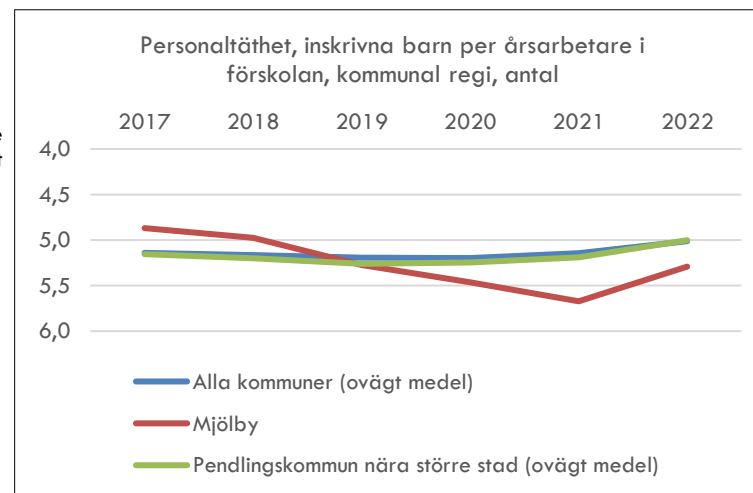
Kostnadsökningen 2021-2022 kan anses främst bero på pris och löneökning.

Verksamheten har arbetat aktivt med att utveckla modeller för samordning av personal. Samordning till exempel vid ordinarie personals sjukfrånvaro kan innebära att man hjälpas åt mellan avdelningar för att hantera bortfallet, i stället för att ta in timvikarier. Sådan samordning har också möjliggjort att förskolor kan ha en lägre grundbemanning, när mindre budgetmedel har behövts avsättas till timvikarier.

Bruten skala

Högre personaltäthet

Bruten skala

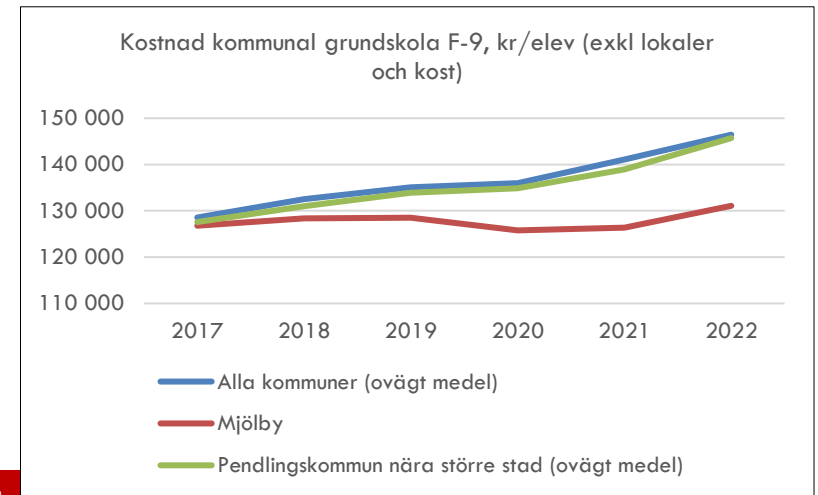
Grundskola

Effektiviseringar har minskat kostnadsutvecklingen senare år och lett till en minskad elevpeng inom verksamheten. Elevpengen finansierar bland annat lärare ute på skolorna och de senaste åren har lärartätheten minskat inom verksamheten.

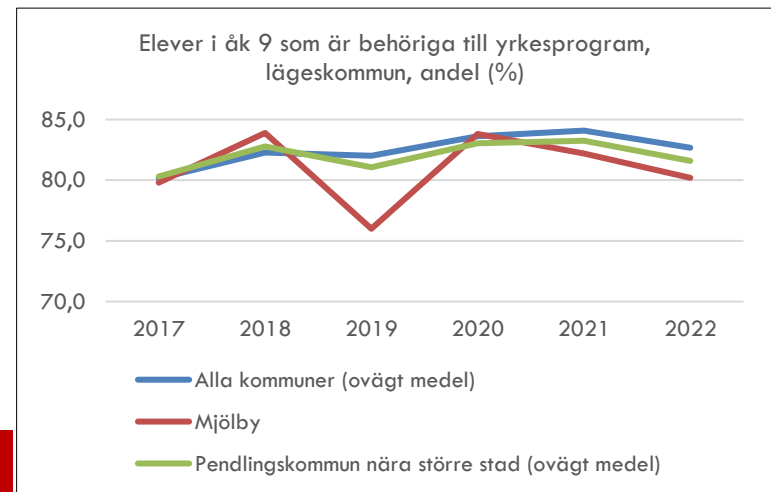
Effektiviseringar har fortsatt gett effekt under 2022 vilket resulterat i en relativt flack utveckling av kostnaden/elev.

Grundskolans studieresultat har inte förbättrats avseende betyg som sattes efter läsåret 2021-2022. Rektorer har sammanställt en kvalitetsrapport för varje enhet gällande det gångna läsåret. I rapporten analyseras studieresultat och trygghet. Vid en kort genomgång finns det ett visst mönster i att personalomsättning och frånvaro kopplad till pandemin har påverkat resultaten negativt. Det som är positivt är rektorernas medvetna arbete för att förbättra resultaten, flera rapporter ger konkreta exempel på hur man ska arbeta med undervisningen, bedömning med mera för att förbättra resultaten.

Bruten skala

Bruten skala

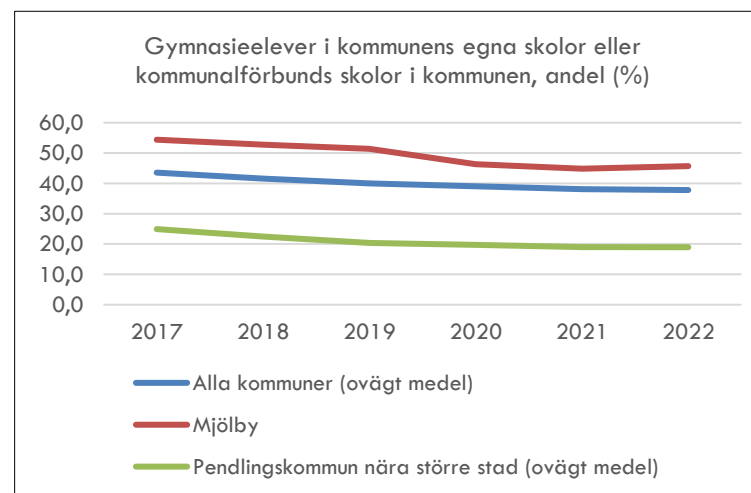
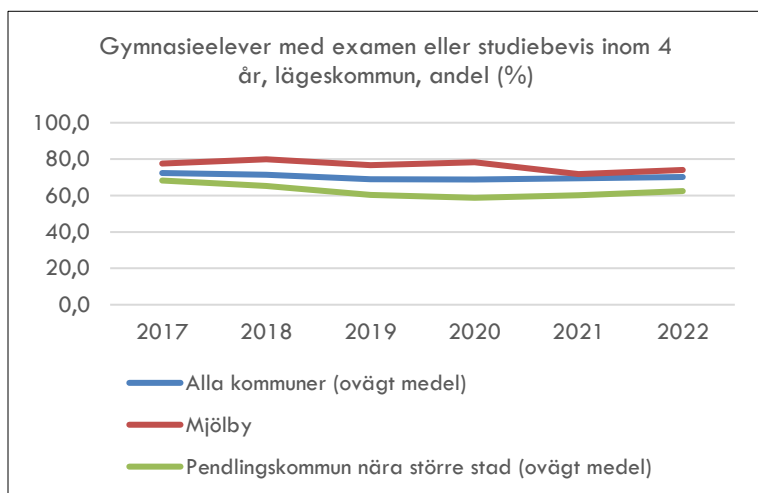
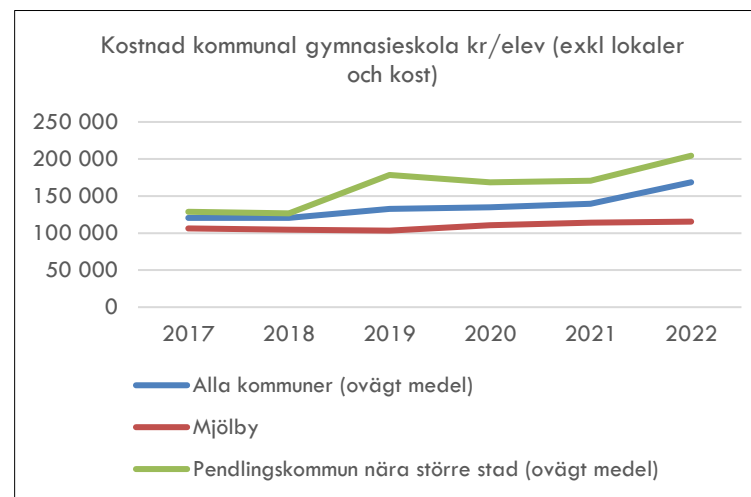

Gymnasieskola

Minskat elevunderlag senare år har lett till något ökade kostnader för Mjölby gymnasium, sett per elev. Anledningen är att ett visst antal lärare krävs för att producera en viss utbildning, och om antalet elever sjunker i utbildningens klasser så slås lärarkostnaden ut på färre elever. Där möjlighet finns slås klasser ihop för att samläsa en viss kurs, om två små klasser kan slå ihop. Men på grund av att gymnasiet har så pass stora skillnader mellan programmens olika utbildningar är det ofta inte möjligt att slå ihop klasser.

Andelen av Mjölbyungdomar som genomför sin gymnasieutbildning inom kommunens gymnasieskola har en minskande trend och har sjunkit till under 50%. Ökningen 2022 beror på att färre elever var behöriga till gymnasieskolan vilket betyder att dessa ingår kommunens introduktionsprogram.

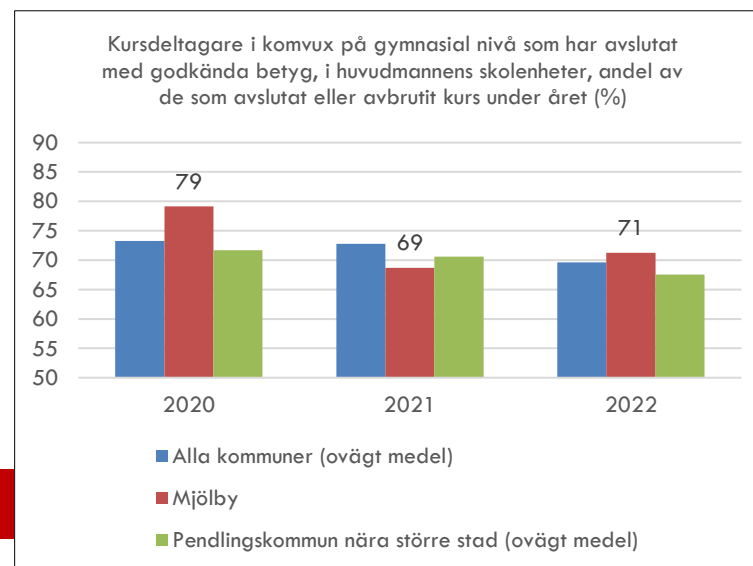
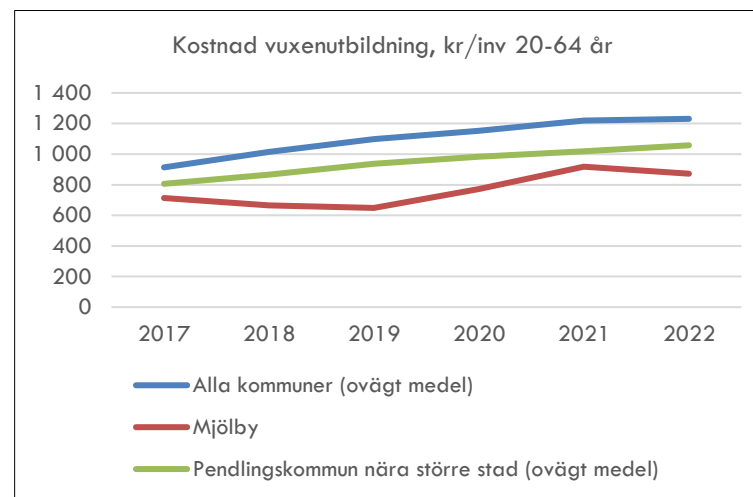
En gymnasieexamen har visat sig vara en av de största nyckelfaktorerna för att lyckas i arbetslivet och vidare studier. Målet är därför att *andelen studerande med en gymnasieexamen ska öka* för att förbättra ungdomars livsvillkor och livskraft. Grunden för att ge elever förutsättningar att klara en examen läggs redan i för- och grundskolan genom att ge eleverna förutsättningar och kunskaper för att klara studier på gymnasienivå. År 2021 minskade andelen elever med gymnasieexamen, men mycket tyder på att detta var en tillfällig nedgång, då 2022 års siffror visar på en tydlig uppgång igen.

Vuxenutbildning

Både kommunala och statliga satsningar har genomförts på komvux, vilket har ökat kostnaden per invånare inom denna verksamhet. Kostnadsutvecklingen väntas fortsatt öka, då de tillförda medlen ännu inte fullt ut nyttjas. De sänkta kostnaderna 2022 beror på omfördelning av resurser/personal till annan skolform tex SFI.

Generellt kan noteras att Mjölby kommuns deltagare i komvux avslutar sina kurser med godkända betyg i princip samma utsträckning som övriga kommuner och jämförelsegruppen. Något högre resultat 2022.

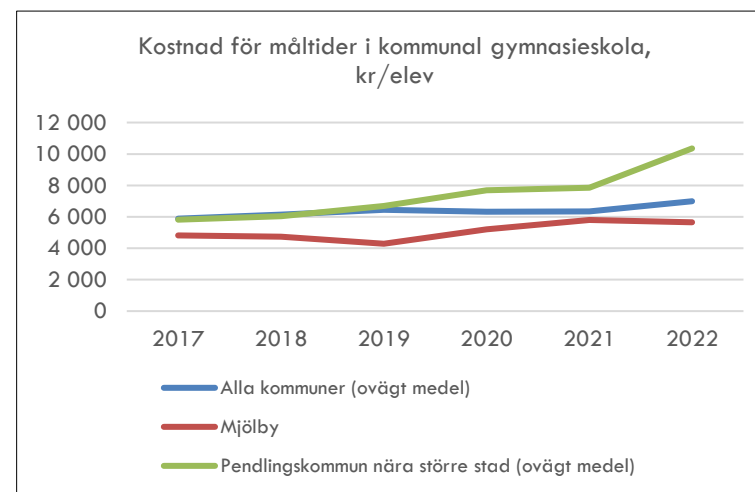
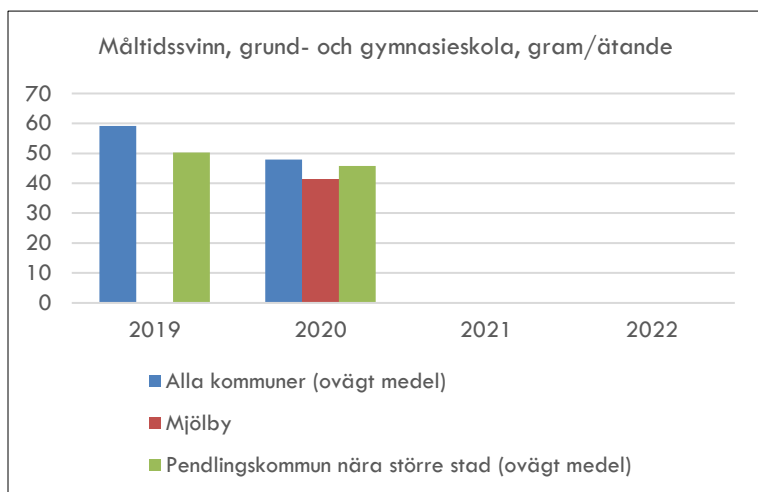
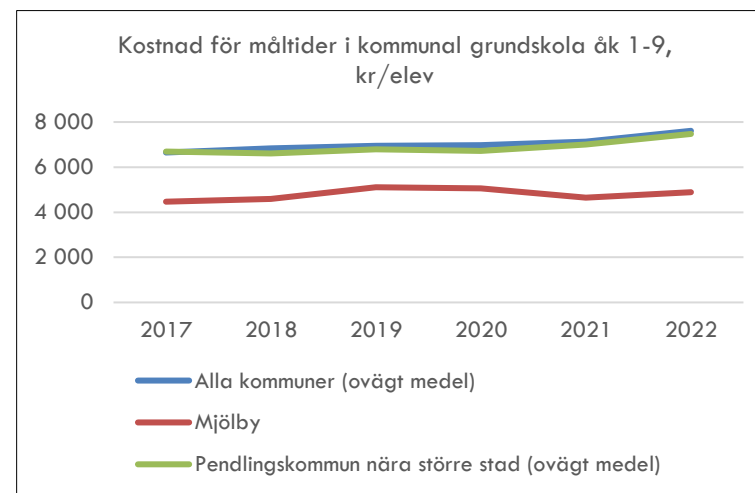
Bruten skala

Måltidsverksamhet i pedagogisk verksamhet

Mjölby kommun har en lägre kostnad för måltider än jämförbara kommuner. En del i detta är att merparten av kommunens kök är tillagningskök. Skolköken har utöver skollunch uppdrag att laga frukost och mellanmål till fritids. Detta gör att köken kan effektivisera personalkostnaderna och hålla låga kostnader för skollunchen trots ovanligt höga prishöjningar på livsmedel på över 20% som varit under 2022. Menyn har justerats för att minska livsmedelskostnader

Ökad kostnad år 2020 och 2021 pga Covid-19 för gymnasieskolor på grund av att när eleverna studerade på distans hämtades matlådor i tre orter. Detta innebar en dyrare hantering jmf "vanlig" skollunch. Matlådor till elever som bor i kommunen men studerar i Linköping. Under 2021 har man lagat mat till gymnasieelever som ätit på andra platser än normalt vilket även medfört transportkostnader och mer matsvinn pga svårare att planera antalet matlådor jämfört med vanlig skollunch.

Matsvinn - Restaurangerna erbjuder svinnsmarra rätter utöver ordinarie meny. Ett nytt digitalt verktyg för att mäta matsvinn har införts under 2022.

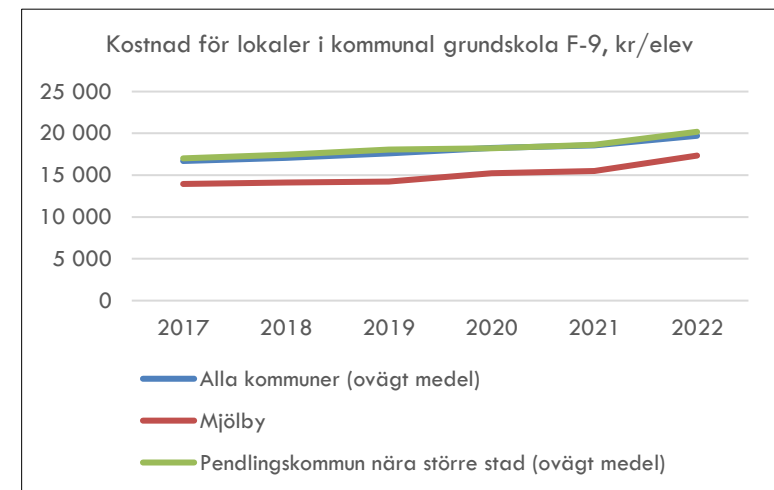
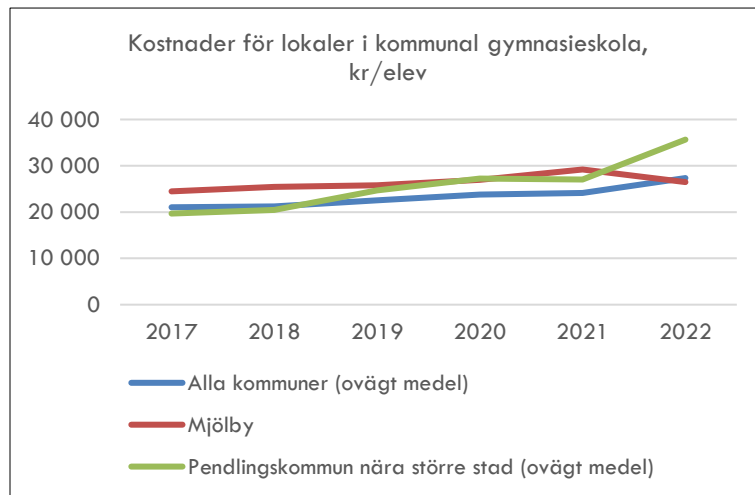
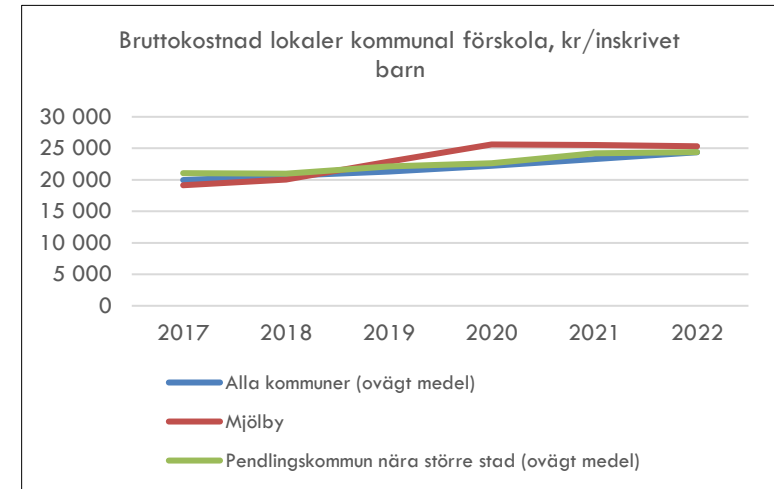

Lokaler i pedagogisk verksamhet

Bruttokostnad lokaler kommunal förskola, kr/inskrivet barn – mellan åren 2019-2021 har det tillkommit tre förskolor. Under 2021 togs en paviljong bort där det bedrevs förskoleverksamhet.

Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev. Stabil trend jämfört med övriga kommuner. Något ökad kostnad 2022 på grund av tillkommande paviljonger.

Kostnad för lokaler i kommunal gymnasieskola . Stabil trend jämfört med övriga kommuner fram till 2022. 2022 ökar lokalkostnaden för kommunens gymnasieskola/elev på grund av en intern omfördelning mellan olika skolformer baserat på andelsförändringar i elevunderlaget.

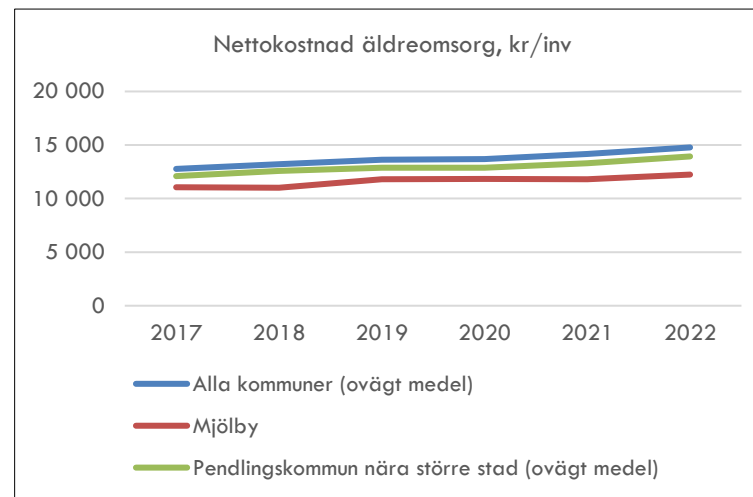
Block 5: VÅRD OCH OMSORG

Äldreomsorg

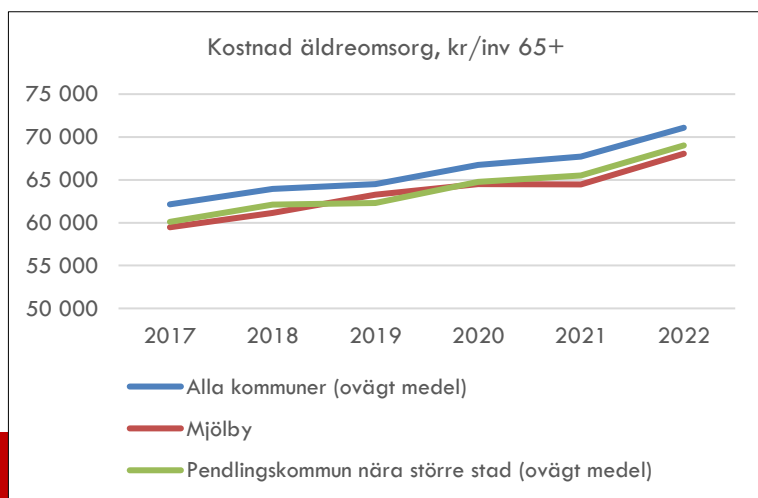
Insatser till personer som är 65 år och äldre (födda 1957 eller tidigare). inkl. äldre med funktionsnedsättning. Här innefattas insatser med stöd av SoL och HSL, men också andra verksamheter för äldre där inget individuellt biståndsbeslut krävs.

Relativt stabil historisk utveckling som i princip följer normal prisutveckling både nationellt och i jämförelsegruppen för nettokostnaden inom äldreomsorg i kr/inv.

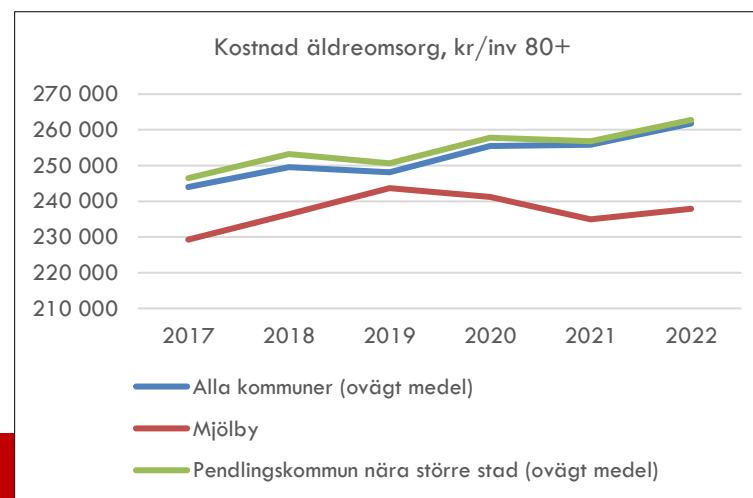
Som komplement till detta kan ses på kostnaden för äldreomsorg uttryckt i kr/inv 80+ och kr/inv 65+ där det kan vara intressant att notera att kostnaden jämfört med jämförelsegrupperna beror ganska mycket på vilken underliggande demografi som kostnaden relateras till. Mjölby kommun har en låg kostnad baserat på kr/inv 80+ men i nivå med jämförelsegrupperna uttryckt i kr/inv 65+. Utvecklingen 2022 visar på att kostnaderna har ökat i princip i nivån med den höga inflationen. Att kostnaden i kr/inv 80+ ökar mindre än kr/inv 65+ beror sannolikt på att andelen inv 80+ ökar snabbare än andelen 65+.

Bruten skala

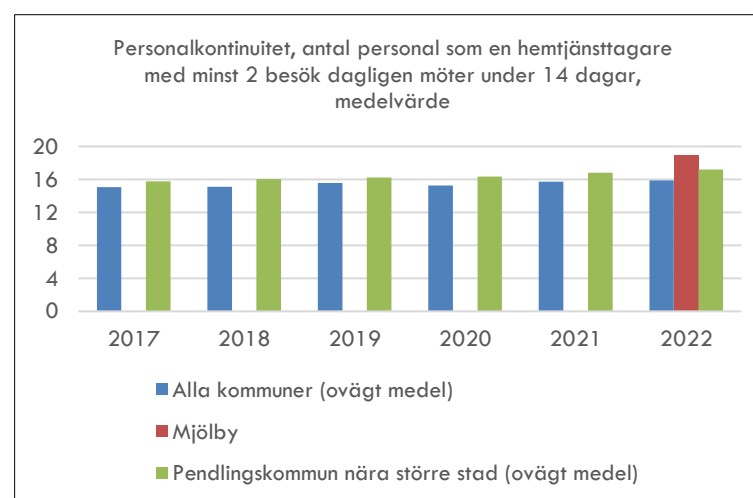
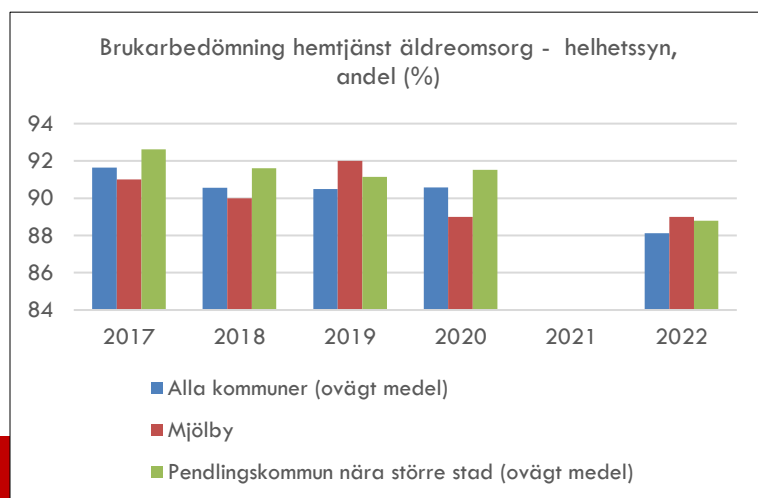
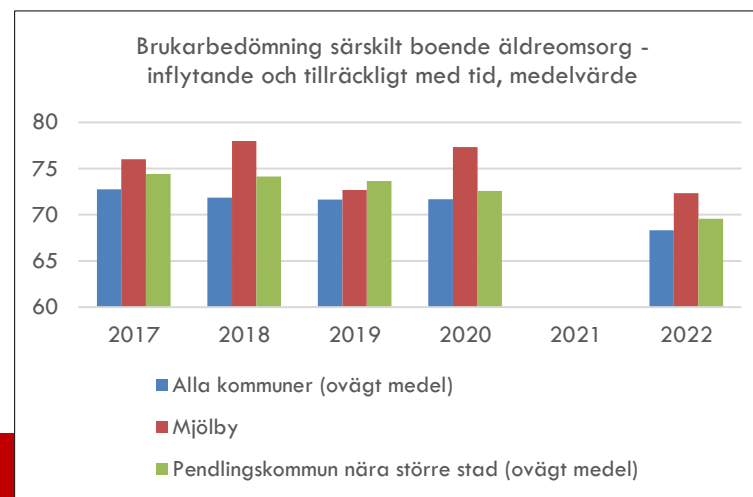
Bruten skala

Bruten skala

Generellt sjunkande trender främst på grund av pandemieffekter. Mest tydligt inom särskilt boende med tex begränsade besök och aktiviteter. Mjölby har däremot "klarat" sig bättre än jämförelsegruppen och riket som helhet.

Personalkontinuitet är ett nyckeltal som är nytt och brukar generellt ses som ett viktigt inslag i hur en hemtjänsttagare har en trygg och säker omsorg. Mjölby har som mål att sänka detta nyckeltal i kommande verksamhetsår till 13 st.

Funktionsstöd SoL och insatser enligt LSS/SFB

SoL

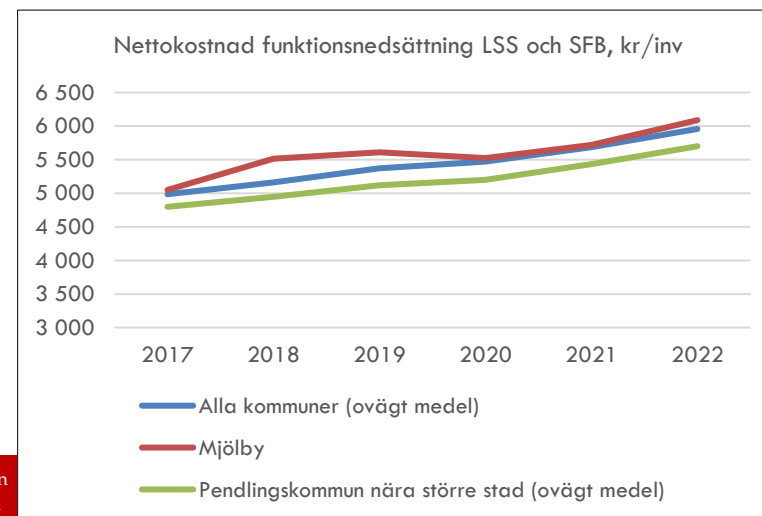
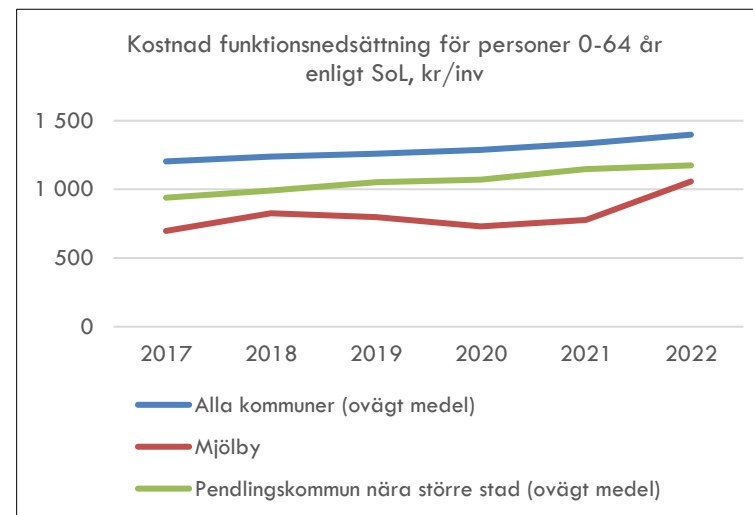
Kommunens kostnader för LSS-insatser, kommunens kostnader för assistans enligt SFB, samt kommunens kostnader för insatser enligt HSL i samband med LSS-insatser

Relativt stor ökning av kostnad/inv till 2022, främst beroende på ett ökat antal individärenden och viss omfördelning av insatsbeslut mellan SoL och LSS.

LSS/SFB

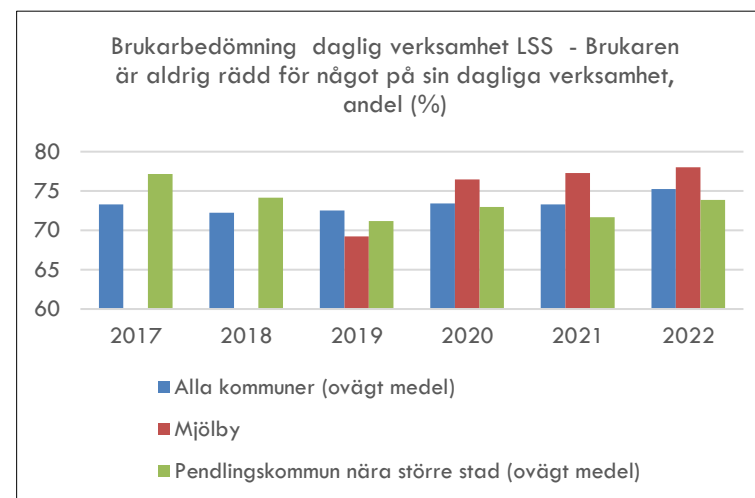
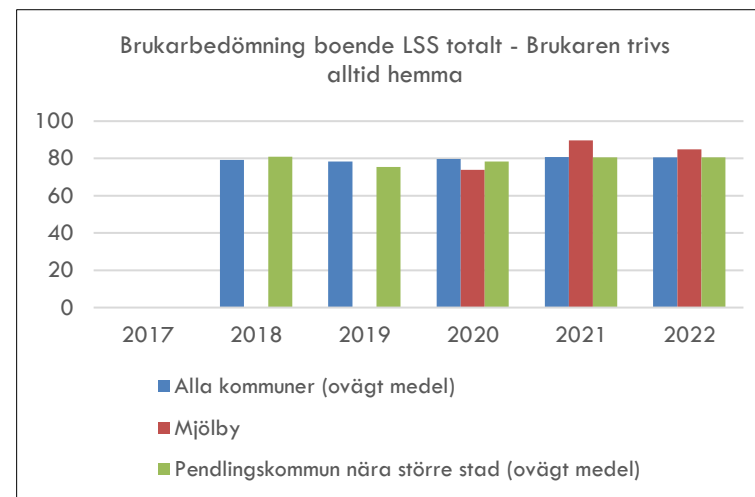
Här redovisas insatser till personer med funktionsnedsättning inkl. personer med psykisk funktionsnedsättning 0–64 år (födda 1958 eller senare), oavsett var dessa personer organisatoriskt tas omhand i kommunen.

Ökade kostnader enligt den nationella trenden där den tidigare sjunkande trenden bröts i och med nybyggnation av boenden och ökade kostnader kopplat till dessa.

Bruten skala

Generellt ett bra betyg för Mjölby kommun jämfört med jämförelsegruppen. Det syns inga tydliga pandemieffekter. Brukarbedömningarna visar på att som boende inom LSS känner de flesta sig trygga och trivs hemma, samma inom daglig verksamhet.

Färdtjänst/Riksfärdtjänst

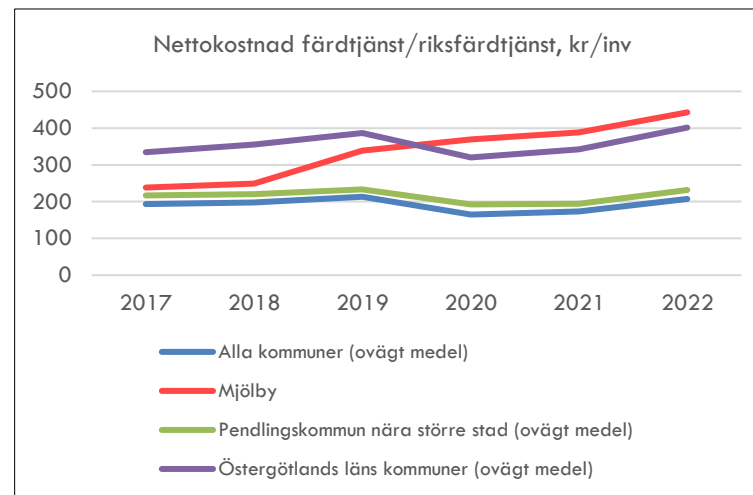
Färdtjänst och riksfärdtjänst till äldre och personer med funktionsnedsättning som ges enligt lagen om färdtjänst eller lagen om riksfärdtjänst

Övergången mellan 2018-2019 och den stora kostnadsökningen beror främst på ett omarbetat och nytt avtal med Östgötatrafiken. Ingående kommuner i länet ser samma kostnadsökning.

Mjölby och kringliggande kommuner ser en generell ökning av kostnaden från 2018 och framåt, till skillnad från övriga kommuner i riket och kommungruppen. Svårt att bedöma varför Östergötland sticker ut jämfört med övriga län. En möjlig förklaring är att andelen färdtjänstberättigade i Östergötland är relativt högt, 3,3% 2021, och Mjölby samma period 4,0%. Riksnittet ligger på 2,7%.

Mjölby sticker ut jämfört både med riket och kommungruppen vilket förmodligen har en regional förklaring. Inom Östergötland är spridningen stor mellan högsta o lägsta kostnaden/inv och medelkostnaden i länet är ca 350 tkr/inv, vilket också är betydligt högre än riket och pendlingskommuner nära större stad.

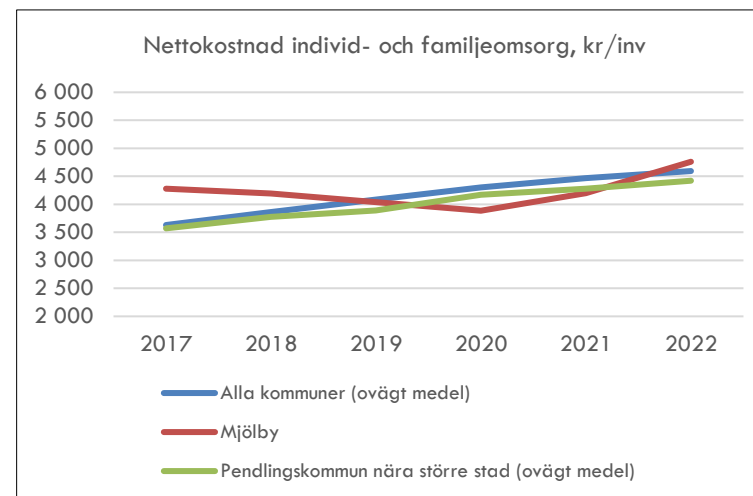
2022 års kostnadsökning har inte styrts av ökade volymer. Kostnadsökningen är främst prisindexrelaterat och påverkades kraftigt av årets ökade kostnader för drivmedel.

Individ och familjeomsorg

Verksamhetsområdet omfattar verksamheterna: Vård för vuxna med missbruksproblem, Barn- och ungdomsvård, Övriga insatser till vuxna (exkl. insatser till personer med psykiska problem utan eget missbruk), Ekonomiskt bistånd och Familjerätt och familjerådgivning

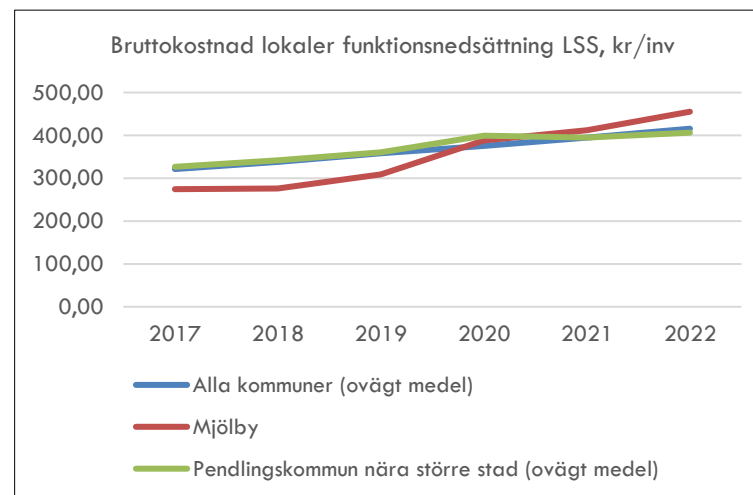
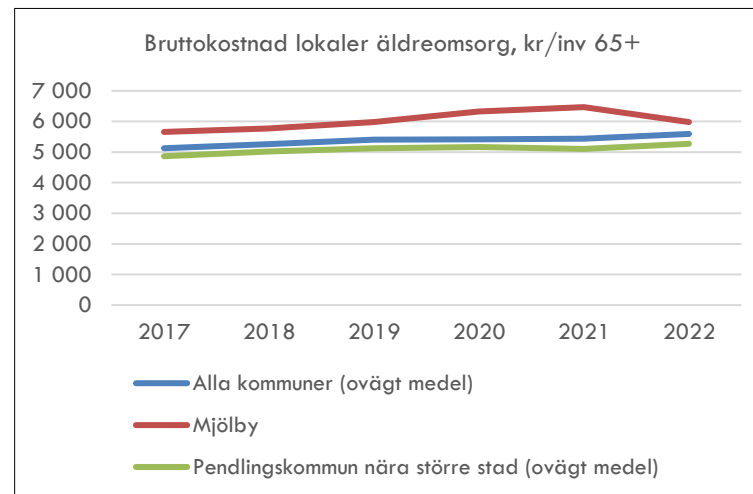
Den tidigare sjunkande trenden har tydligt brutits och kostnaderna har ökat. Närmast förklaras detta genom ett stort antal ökade individärenden som också kostar mer resurser än normalt. Även nettokostnaden för ekonomiskt bistånd har ökat sen 2020 från en tidigare sjunkande trend. Jämförelsevis med övriga kommuner så ligger kostnader från 2022 över dessa.

Lokaler inom vård och omsorg

Bruttokostnad lokaler äldreomsorg kr/inv 65+. Sänkning av kostnaderna 2022 beror främst på en upptäckt felaktig redovisning som rättats till 2022.

Bruttokostnad lokaler funktionsnedsättning, LSS kr/inv. Mellan åren 2019-2021 har fyra nya LSS boenden tillkommit.

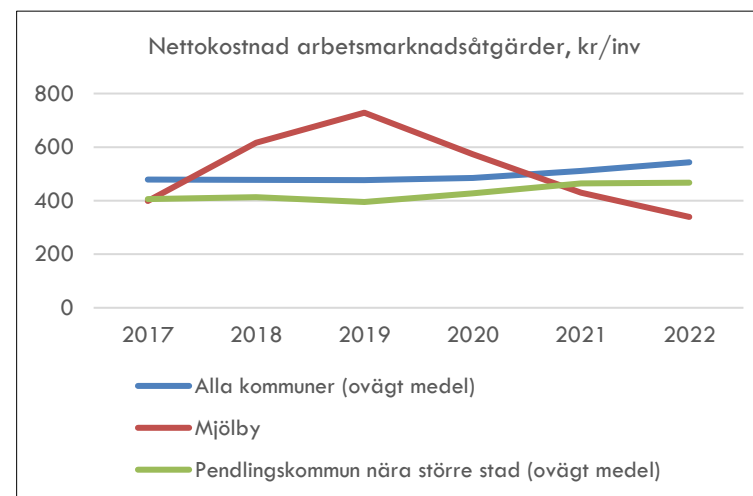
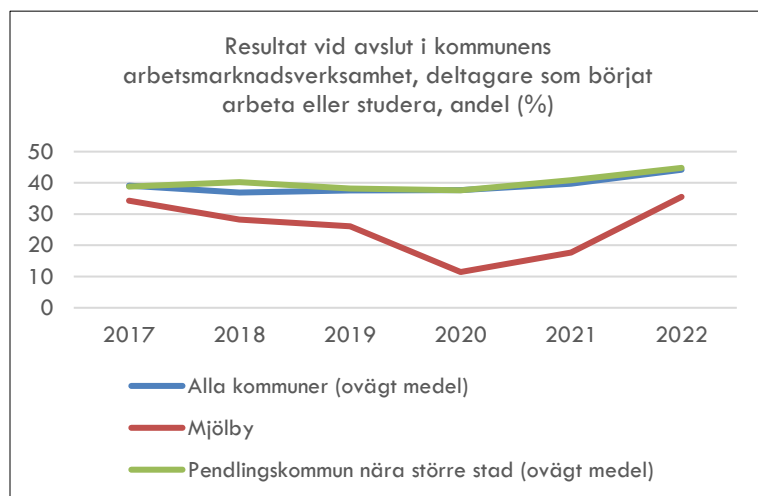
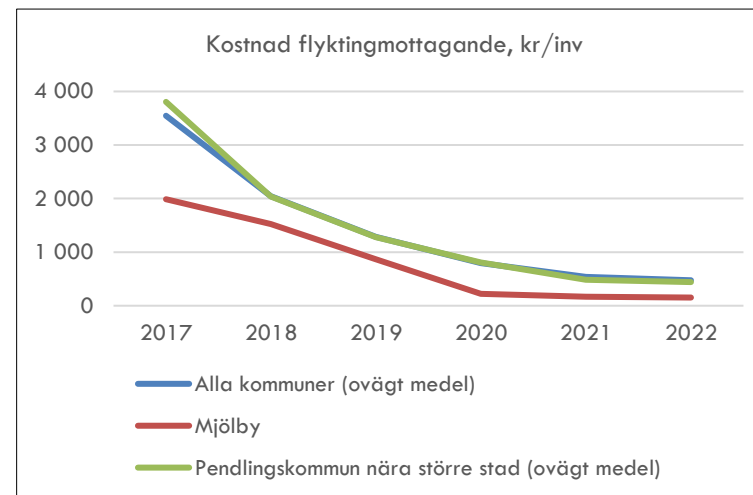
Block 6: SÄRSKILT RIKTADE INSATSER

Flyktingmottagande avser kostnader och intäkter som kommunen har för mottagandet och insatser till asylsökande, ensamkommande barn och flyktingar.

Här redovisas endast bruttokostnaderna inom flyktingmottagandet på grund av stora pendlingar kring statsbidragsredovisningen som påverkar jämförbarheten med andra.

Arbetsmarknadsåtgärder avser samtliga kostnader och intäkter för kommunens sysselsättningsfrämjande insatser och för arbetsmarknadsåtgärder som finansieras helt eller delvis av kommunen.

Resultatet vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet visar på en negativ trend men något bättre 2021. Arbete pågår med att få upp resultatet, 2022 års statistik kompletteras senare.

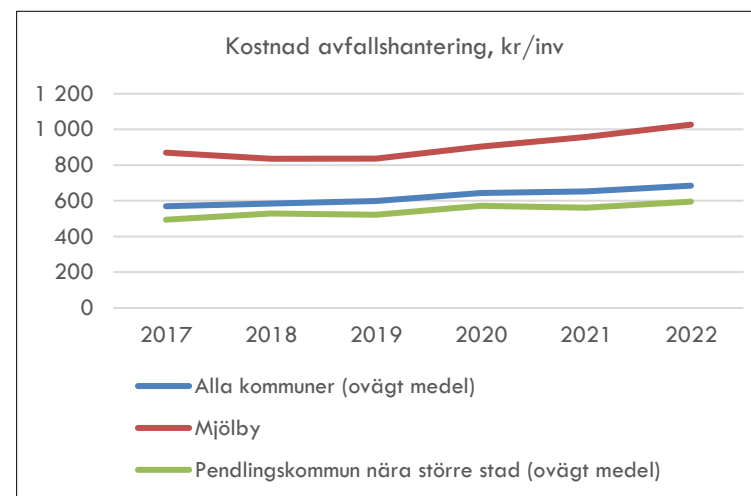
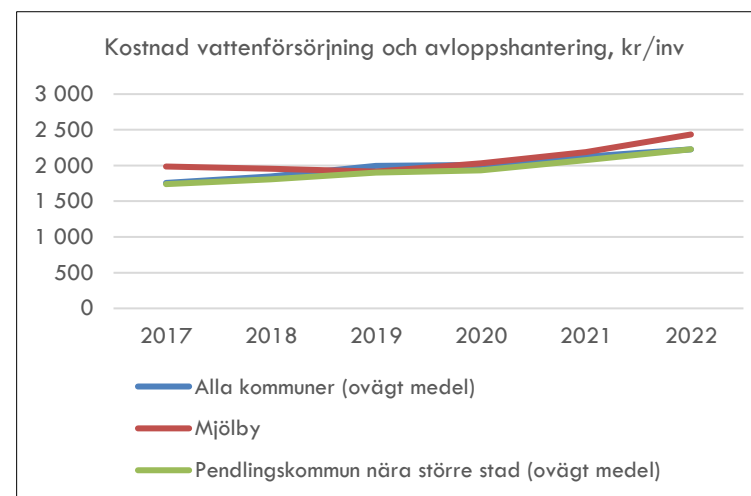

AFFÄRSVERKSAMHET

Vatten och Avlopp samt Avfallshantering

Kostnad vattenförsörjning och avloppshantering kr/inv - De senaste årens kostnadsökning har hittills varit möjlig att balansera mot tidigare års överuttag. Därtill genom att optimera processerna vilket exempelvis visas i kemikalieförbrukning och elförbrukning. Under 2022 har dock minskad elförbrukning inte märkts ekonomiskt på grund av ökade elkostnader. Förändringar under 2022 som medfört ökad driftkostnad avser bland annat utredningar och asfaltering samt ett extra påslag för framtida åtgärder av gatan till följd av lagning av en vattenläcka. Inför 2022 gjordes enbart en justering av anläggningstaxan enligt index, senaste justeringen av brukningstaxan genomfördes 2019.

Kostnad avfallshantering kr/ Mellan åren 2021 till 2022 har kostnaden för behandlingsavgifter/transporter ökat. Större reparationer av återvinningscentralen har utförts under 2022 med ökade kostnader som följd. Avfallshanteringen behöver moderniseras och med den lagstiftning som snart träder i kraft är det ofrånkomligt. Utredningar har påbörjats för att klara implementering av ny lagstiftning.

Insamlat mat och restavfall, kg/invånare -Vi blir bättre på att sortera. Under pandemin noterade vi att invånarna rensade och renoverade vilket bidrar till den flacka nivåförändringen 2020 och 2021, medan 2022 är vi tillbaka på ett mer normalt beteende. Plockanalysen 2021 visade också på att invånarna blivit bättre på att sortera ut matavfall från restavfallet. Kommunens avfallsplan är att minska mängden, återvinna och minska farligheten. Som en del i det arbetet bedrivs informationskampanjer om att sortera rätt. På grund av pandemin är det svårt att dra några slutsatser om informationskampanjerna haft framgång. Svårt att göra jämförelse då det är oklart om jämförelsekommunerna har fastighetsnära insamling eller ej.

